คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

สรสิทธิ์ กิจรังสรรค์

งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
กลุ่มวิชาการบริหารทั่วไป
วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา
เมษายน 2560
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์และคณะกรรมการสอบงานนิพนธ์ได้พิจารณางานนิพนธ์ของ สรสิทธิ์ กิจรังสรรค์ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(อาจารย์ ดร.สุปราณี ธรรมพิทักษ์)

คณะกรรมการสอบงานนิพนธ์

.....ประธาน
(อาจารย์ ดร.สุปราณี ธรรมพิทักษ์)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.กาญจนา บุญยัง)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.เทียนแก้ว เลี่ยมสุวรรณ)

วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจอนุมัติให้รับงานนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัชนีย์ ธระเสนา)
วันที่....12....เดือน.....เมษายน.....พ.ศ....2560.....

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาเรื่อง “คุณภาพชีวิตของประชาชนในคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี” สำเร็จลงด้วยดี ก็ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจากบุคคลหลายฝ่ายที่ได้ให้การสนับสนุนและคำปรึกษาเป็นอย่างดีจาก ผู้ช่วยศาตราจารย์ ดร.พัชนีย์ ธระเสนา คณบดีวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ และขอขอบพระคุณอาจารย์ ดร.สุปราณี ธรรมพิทักษ์ อาจารย์ที่ปรึกษาเป็นอย่างยิ่งที่ได้ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือในทุก ๆ ขั้นตอนของการจัดทำงานนิพนธ์ โดยท่านอาจารย์ได้กรุณาสละเวลาให้คำแนะนำ เพิ่มความรู้ และตรวจสอบแก้ไขในขั้นตอนต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้การทำงานนิพนธ์ได้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ซึ่งผู้จัดทำขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณท่านรองปลัดประยูร อเนก เทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี โดยตรงที่ให้ความช่วยเหลือและความอนุเคราะห์รวมทั้งให้โอกาสในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้อย่างดียิ่ง

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณบารมีสิ่งศักดิ์สิทธิ์และพระพนัสบดีแห่งอำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ที่คลบันดาลและเป็นกำลังใจด้วยดีตลอดมาและท่านอื่น ๆ ที่มิได้เอ่ยนามในที่นี้ที่มีส่วนช่วยให้กำลังใจและให้ความช่วยเหลือต่าง ๆ จนทำให้งานนิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์

สรสิทธิ์ กิจรังสรรค์

58930172: กลุ่มวิชา: การบริหารทั่วไป; รป.ม. (การบริหารทั่วไป)
คำสำคัญ: คุณภาพชีวิต/ ประชาชน/ เทศบาลตำบลหมอนนาง

สรสิทธิ์ กิจรังสรรค์: คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี. (QUALITY OF LIFE AMONG PEOPLE LIVING IN MON NANG SUB-DISTRICT MUNICIPALITY, AMPHOE PHANATNIKHOM, CHONBURI PROVINCE.) อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์: สุปราณี ธรรมพิทักษ์, รป.ด. 85 หน้า. ปี พ.ศ. 2560.

การศึกษาเรื่อง “คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรีและเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรีทั้ง 16 ชุมชน จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือเครื่องมือวัดคุณภาพชีวิตชีวิต WHOQOL-BREF-THAI จำนวน 26 ข้อ และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและสถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ สถิติทดสอบ (t-test) และการทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธี Scheffe’ โดยกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีคิดเป็นร้อยละ 50.50 และมีคุณภาพชีวิตระดับกลางร้อยละ 49.50 ผลการเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตพบว่าประชาชนที่มี เพศ อายุ รายได้ ระดับการศึกษา และสถานภาพสมรสแตกต่างกัน มีคุณภาพชีวิตแตกต่างกันมีคุณภาพชีวิตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

58930172: MAJOR: GENERAL ADMINISTRATION; M.P.A. (GENERAL ADMINISTRATION)
KEYWORDS: QUALITY OF LIFE/ PEOPLE/ MON NANG SUB-DISTRICT MUNICIPALITY

SORASIT KIJRANGSAN: QUALITY OF LIFE AMONG PEOPLE LIVING IN MON NANG SUB-DISTRICT MUNICIPALITY, AMPHOE PHANATNIKHOM, CHONBURI PROVINCE. ADVISOR: SUPRANEE THAMMAPITHAK, D.P.A. 85 P. 2017.

The purpose of this study was to examine quality of life among people living in Mon Nang Sub-District Municipality, Amphoe Phanatnikhom, Chon Buri Province. Also, this study aimed at comparing a level of quality of work life among these people as classified by personal factors, including gender, age, marital status, educational level, and amount of income. The subjects participating in this study were 400 people living in Mon Nang Sub-District Municipality, Amphoe Phanatnikhom, Chon Buri Province. The instrument used to measure the level of quality of life was WHOQOL-BREF-THAI which comprised 26 items. The statistical tests used to analyze the collected data included percentage, means, and standard deviation. Also, the inferential statistical tests, including t-test, One-way ANOVA, and the test of Scheffe to test the differences between pairs were administered with a preset of a significant level at .05.

The results revealed that the majority of the subjects had a good level of quality of life (50.50%), followed by a moderate level of quality of life (49.50%). Also, based on the results from the comparisons, it was found that there were statistically significant differences in the level of quality of life among people with different gender, age, marital status, educational level, and amount of income at a significant level of .05.

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย ..... ง

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ ..... จ

สารบัญ ..... ฉ

สารบัญตาราง ..... ซ

สารบัญภาพ ..... ฎ

บทที่

1 บทนำ 1

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา 1

วัตถุประสงค์การวิจัย 3

สมมติฐานการวิจัย 3

กรอบแนวคิดในการวิจัย 3

ขอบเขตการวิจัย 5

นิยามศัพท์เฉพาะ 6

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ 7

2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 8

แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต 8

ข้อมูลทั่วไปของเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี 17

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 26

3 วิธีดำเนินการวิจัย 40

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 40

วิธีการสุ่มตัวอย่าง 41

เครื่องมือการวิจัย 41

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ 41

ระยะเวลาที่ใช้และการเก็บรวบรวมข้อมูล 42

การวิเคราะห์ข้อมูล 42

เกณฑ์การแปลผล 43

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิจัย	45
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	46
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์คุณภาพชีวิตของประชาชนในเทศบาลตำบลหมอนนาง	50
ตอนที่ 3 ผลการทดสอบสมมติฐาน	59
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	68
สรุปผลการวิจัย	68
อภิปรายผล	69
ข้อเสนอแนะ	73
บรรณานุกรม	75
ภาคผนวก	79
ประวัติย่อของผู้วิจัย	84

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	การแบ่งเขตการปกครอง	19
2	ข้อมูลเกี่ยวกับประชากร	20
3	ช่วงอายุและจำนวนประชากร	21
4	รายชื่อโรงเรียนประถมศึกษาในเขตรับผิดชอบ	21
5	การแบ่งระดับคะแนนคุณภาพชีวิตตามองค์ประกอบ	43
6	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ (n = 400)	46
7	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ (n = 400)	46
8	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามรายได้ (n = 400)	47
9	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา (n = 400)	47
10	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอาชีพ (n = 400)	48
11	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพสมรส (n = 400)	48
12	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามชุมชน (n = 400)	49
13	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณภาพชีวิตของประชาชนในเทศบาลตำบลหมอนนาง ด้านสุขภาพกาย (n = 400)	50
14	จำนวน ร้อยละ ระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเทศบาลตำบลหมอนนาง ด้านสุขภาพกาย	51
15	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณภาพชีวิตของประชาชนในเทศบาลตำบลหมอนนาง ด้านจิตใจ (n = 400)	52
16	จำนวน ร้อยละ ระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเทศบาลตำบลหมอนนาง ด้านสุขภาพจิต	54

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
17	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณภาพชีวิตของประชาชนในเทศบาลตำบลหมอนนาง ด้านสัมพันธภาพทางสังคม (n = 400)	54
18	จำนวน ร้อยละ ระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเทศบาลตำบลหมอนนาง ด้านสัมพันธภาพทางสังคม	55
19	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณภาพชีวิตของประชาชนในเทศบาลตำบลหมอนนาง ด้านสิ่งแวดล้อม (n = 400)	56
20	จำนวน ร้อยละ คุณภาพชีวิตของประชาชนในเทศบาลตำบลหมอนนาง ด้านสิ่งแวดล้อม	57
21	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณภาพชีวิตของประชาชนในเทศบาลตำบลหมอนนาง เกี่ยวกับคุณภาพชีวิต (ชีวิตความเป็นอยู่) (n = 400)	58
22	จำนวน ร้อยละ คุณภาพชีวิตของประชาชนในเทศบาลตำบลหมอนนาง ภาพรวม	58
23	ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี จำแนกตามเพศ (n = 400)	59
24	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำแนกตามอายุ	60
25	ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล กับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี จำแนกตามอายุ (n = 400)	60
26	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี จำแนกตามอายุ (n = 400)	61
27	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำแนกตามรายได้	62
28	ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี จำแนกตามอายุ (n = 400)	62
29	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี จำแนกตามรายได้ (n = 400)	63
30	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำแนกตามระดับการศึกษา	63

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
31	ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี จำแนกตามระดับการศึกษา (n = 400)	64
32	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี จำแนกตามระดับการศึกษา (n = 400)	64
33	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำแนกตามสถานภาพสมรส	65
34	ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี จำแนกตามสถานภาพสมรส (n = 400)	65
35	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี จำแนกตามสถานภาพสมรส (n = 400)	66
36	สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน	67

สารบัญภาพ

ภาพที่ หน้า

1 กรอบแนวคิดในการวิจัย 5

บทที่ 1
บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยได้เริ่มวางระบบการพัฒนาประเทศโดยวางแผนระยะยาวเป็นครั้งแรก ในปี พ.ศ. 2504 เรียกว่า แผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2504-2509) เน้นการเพิ่มรายได้ของประชาชนตามแนวทางของธนาคารโลก โดยหวังว่าถ้ารายได้ของประชาชนเพิ่มขึ้น ประชาชนก็จะมีการอยู่ดีกินดีมากขึ้น ซึ่งถือว่าเป็นจุดเริ่มต้นให้ความสำคัญต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน จนถึงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2540) ได้ให้ความสำคัญที่คน ยึดคนเป็นศูนย์กลาง (Human center) มุ่งสร้างศีลธรรมและคุณธรรมในสังคมและครอบครัว ตลอดจนการสร้างศักยภาพการพัฒนาให้สูงขึ้น และเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจและการปรับเปลี่ยนวิธีการคิดจากเดิมที่คิดแบบแยกส่วนมาเป็นบูรณาการ ซึ่งเชื่อว่าจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน (วิชัย รูปขำดี, สุเทพ บรรณทอง และวิรันต์ นาประกอบ, 2538, หน้า 35)

ประชากรเป็นองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนาประเทศ ดังนั้น การมีจำนวนประชากรและการกระจายตัวของประชากรที่ได้สัดส่วนเหมาะสมกับทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งการมีประชากรที่มีคุณภาพ จึงเป็นความปรารถนาสูงสุดของทุกประเทศ ส่วนประเทศไทยมีลักษณะของประชากรและคุณภาพของประชากรดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2540)

1. จำนวนประชากร หมายถึง ผู้ตั้งถิ่นฐานอยู่ในประเทศโดยมีสัญชาติของประเทศนั้นอย่างถูกต้องตามกฎหมาย ตลอดจนบุคคลต่างด้าวซึ่งได้รับอนุญาตให้อาศัยอยู่ในประเทศนั้น ปัจจุบันประเทศไทยมีประชากรประมาณ 62 ล้านคน จังหวัดที่มีประชากรมากที่สุด คือ กรุงเทพมหานคร และจังหวัดที่มีประชากรน้อยที่สุด คือ ระนอง

2. แนวโน้มจำนวนประชากรในประเทศไทย เคยได้ชื่อว่าเป็นประเทศที่มีประชากรเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วประเทศหนึ่ง โดยเฉพาะในช่วงปี พ.ศ. 2490-2504 ประชากรมีอัตราเพิ่มขึ้นโดยประมาณเฉลี่ยสูงถึงร้อยละ 3.2 แต่หลังจากรัฐบาลรณรงค์ในเรื่องการวางแผนครอบครัวอย่างจริงจัง ใน พ.ศ. 2538 ประชากรได้ลดลงเหลือเพียงร้อยละ 0.6

3. องค์ประกอบของประชากร ลักษณะประชากรจำแนกเป็นองค์ประกอบย่อย ๆ คือ อายุ แบ่งได้เป็น 3 กลุ่ม คือ วัยเด็ก (1-14) วัยทำงาน (15-65) และวัยชรา (65 ปีขึ้นไป) เดิมสัดส่วนอายุประชากรเป็นรูปสามเหลี่ยมหน้าจั่ว คือ มีวัยเด็กเป็นฐานกว้างแล้วเรียวเล็กขึ้นไปสู่ยอด

ซึ่งเป็นวัยทำงานและวัยชรา แต่ปัจจุบันประชากรในวัยทำงานมีจำนวนมากกว่าประชากรวัยภาระพึ่งพิง จึงทำให้สัดส่วนประชากรไทยเริ่มเปลี่ยนแปลงไป ถ้าสัดส่วนของประชากรวัยหนุ่มสาวหรือวัยทำงานเป็นสัดส่วนที่สูงกว่าวัยอื่น ๆ ย่อมได้เปรียบในเชิงเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมมากกว่าประเทศหรือสังคมที่มีประชากรในวัยภาระเลี้ยงดูจำนวนมาก ๆ

เพศ สัดส่วนของเพศของประชากรชายหญิงของไทยไม่แตกต่างกันมากนัก คือ มีจำนวนพอ ๆ กัน โดยมีเพศหญิงมากกว่าเล็กน้อย

คุณภาพชีวิตของประชากร หมายถึง มาตรฐานการดำรงชีวิตอันเหมาะสมของประชากรในสังคม การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ คือ การทำให้มนุษย์มีประสิทธิภาพและมีคุณภาพในด้านการทำงานเพื่อพัฒนาตนเอง ครอบครัว สังคม และประเทศชาติ รวมทั้งการมีสุขภาพอนามัยสมบูรณ์และมีคุณธรรม การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากรในแต่ละประเทศ จำเป็นต้องเริ่มพัฒนาตั้งแต่เกิดและต่อเนื่องจนถึงตาย สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้กำหนดความจำเป็นพื้นฐานหลัก ๆ ไว้ 6 ประการ ได้แก่ ด้านการศึกษา สุขภาพอนามัย การประกอบอาชีพ การมีส่วนร่วมในการพัฒนาหรือจัดการท้องถิ่นหรือบ้านเมือง ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และจิตใจในการอยู่ร่วมกันอย่างเป็นสุข เพื่อเป็นเกณฑ์ในการประเมินสถานการณ์ปัญหา ตลอดจนแนวทางในการพัฒนา คุณภาพชีวิต

องค์ประกอบคุณภาพของประชากร คือ ประชากรไทยมีคุณภาพมากหรือน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการคือ (นิพนธ์ คันธเสวี, 2537, หน้า 10)

1. การศึกษา คนไทยอ่านออกเขียนได้มากถึงร้อยละ 95 และได้รับการศึกษาภาคบังคับมากถึงร้อยละ 97 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศที่กำลังพัฒนาอื่น ๆ ถือว่าอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง
2. สุขภาพอนามัย ประชากรไทยยังคงมีปัญหาในด้านนี้มาก คือ
   2.1 รับประทานอาหารไม่ถูกสุขลักษณะ เด็กเป็นโรคขาดสารอาหาร
   2.2 การบริการทางการแพทย์และอนามัยไม่ทั่วถึง
   2.3 ประชากรส่วนใหญ่เป็นโรคเกี่ยวกับระบบทางเดินอาหารและโรคผิวหนัง
   2.4 อัตราการตายของทารกค่อนข้างสูง
   2.5 อายุขัยเฉลี่ยของประชากรอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่น ๆ
3. จริยธรรมและคุณธรรม คนไทยมักขาดระเบียบวินัย ไม่เคารพกฎหมาย ขาดความกระตือรือร้นต่อการงาน และมีการทุจริตฉ้อราษฎร์บังหลวงของข้าราชการบางส่วน โดยเฉพาะในสังคมเมืองที่มีความกดดันและแข่งขันในสังคมอย่างสูง ทำให้ประชากรในสังคมเมืองมักมีปัญหาทางด้านจริยธรรมและคุณธรรมสูงตามไปด้วย นอกจากนี้องค์ประกอบของประชากรอาจขึ้นอยู่กับองค์ประกอบอื่น ๆ คือ การศึกษา การมีงานทำ และสุขภาพอนามัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

2. เพื่อเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี จำแนกตามเพศ อายุ รายได้ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส

สมมติฐานการวิจัย

1. ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ที่มีเพศแตกต่างกัน มีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน

2. ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ที่มีอายุแตกต่างกัน มีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน

3. ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ที่มีรายได้แตกต่างกัน มีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน

4. ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน

5. ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ที่มีสถานภาพสมรสแตกต่างกัน มีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้กรอบแนวคิดคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลกมาเป็นแนวทางในการศึกษา โดยได้นำเครื่องมือวัดคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลกชุดย่อ ฉบับภาษาไทย เป็นเครื่องมือวัดคุณภาพชีวิตที่พัฒนามาจากกรอบแนวคิดของคำว่าคุณภาพชีวิต ซึ่งหมายถึง การประเมินค่าที่เป็นจิตนิสัย (Subjective) ซึ่งฝังแน่นอยู่กับบริบัททางวัฒนธรรม สังคม เครื่องมือวัดคุณภาพชีวิต WHOQOL-BREF-THAI ประกอบด้วยข้อคำถาม 2 ชนิด คือ แบบภาวะวิสัย (Perceived objective) และอัตวิสัย (Self-report subjective) จะประกอบด้วยองค์ประกอบของคุณภาพชีวิต 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านร่างกาย (Physical domain) หมายถึง การรับรู้สภาพทางด้านร่างกายของบุคคล ซึ่งมีผลต่อชีวิตประจำวัน เช่น การรับรู้สภาพความสมบูรณ์แข็งแรงของร่างกาย การรับรู้ถึงความรู้สึกสุขสบาย ไม่มีความเจ็บปวด การรับรู้ถึงความสามารถที่จะจัดการกับความเจ็บปวดทางร่างกายได้ การรับรู้ถึงพละกำลังในการดำเนินชีวิตประจำวัน การรับรู้ถึงความเป็นอิสระที่ไม่ต้องพึ่งพาผู้อื่น

การรับรู้ถึงความสามารถในการเคลื่อนไหวของตน การรับรู้ถึงความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันของตน การรับรู้ถึงความสามารถในการทำงาน การรับรู้ว่าตนไม่ต้องพึ่งพายาต่าง ๆ หรือการรักษาทางการแพทย์อื่น ๆ เป็นต้น

2. ด้านจิตใจ (Psychological domain) หมายถึง การรับรู้สภาพทางจิตใจของตนเอง เช่น การรับรู้ความรู้สึกทางบวกที่บุคคลมีต่อตนเอง การรับรู้ภาพลักษณ์ของตนเอง การรับรู้ถึงความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง การรับรู้ถึงความมั่นใจในตนเอง การรับรู้ถึงความคิด ความจำ สมาธิ การตัดสินใจ และความสามารถในการเรียนรู้เรื่องราวต่าง ๆ ของตน การรับรู้ถึงความสามารถในการจัดการกับความเศร้าหรือกังวล การรับรู้เกี่ยวกับความเชื่อต่าง ๆ ของตนที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต เช่น การรับรู้ถึงความเชื่อด้านวิญญาณ ศาสนา การให้ความหมายของชีวิต และความเชื่ออื่น ๆ ที่มีผลในทางที่ดีต่อการดำเนินชีวิต มีผลต่อการเอาชนอุปสรรค เป็นต้น

3. ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม (Social relationships) หมายถึง การรับรู้เรื่องความสัมพันธ์ของตนกับบุคคลอื่น การรับรู้ถึงการที่ได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลอื่นในสังคม การรับรู้ว่าตนได้เป็นผู้ให้ความช่วยเหลือบุคคลอื่นในสังคมด้วย รวมทั้งการรับรู้ในเรื่องอารมณ์ทางเพศหรือการมีเพศสัมพันธ์

4. ด้านสิ่งแวดล้อม (Environment) หมายถึง การรับรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต เช่น การรับรู้ว่าตนมีชีวิตอยู่อย่างอิสระ ไม่ถูกกักขัง มีความปลอดภัยและมั่นคงในชีวิต การรับรู้ว่าได้อยู่ในสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่ดี ปราศจากมลพิษต่าง ๆ การคมนาคมสะดวก มีแหล่งประโยชน์ด้านการเงิน สถานบริการทางสุขภาพ และสังคมสงเคราะห์ การรับรู้ว่าตนมีโอกาสที่จะได้รับข่าวสารหรือฝึกฝนทักษะต่าง ๆ การรับรู้ว่าตนได้มีกิจกรรมสันทนาการ และมีกิจกรรมในเวลาว่าง เป็นต้น

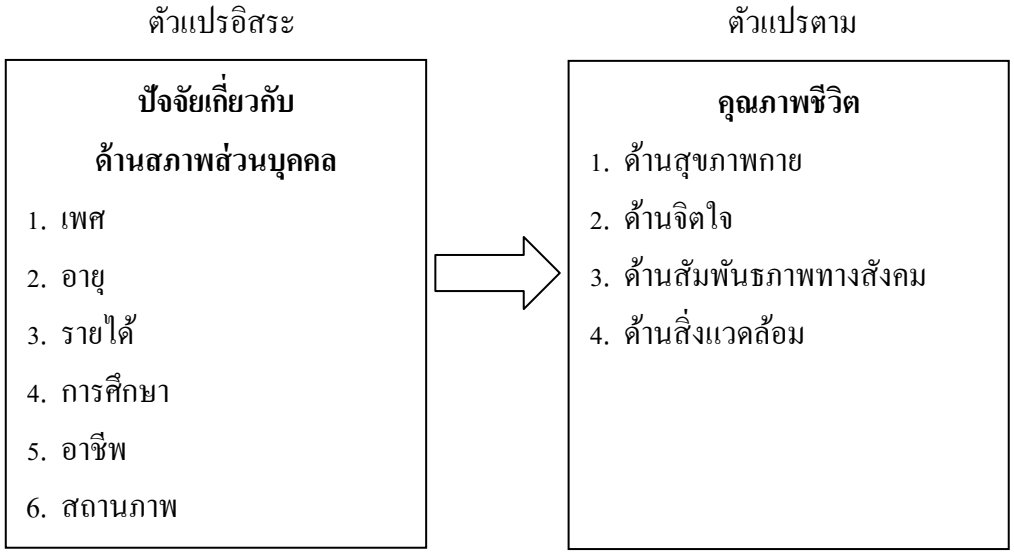

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรที่ศึกษาออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วยปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่

1.1 เพศ

1.2 อายุ

1.3 รายได้

1.4 การศึกษา

1.5 อาชีพ

1.6 สถานภาพ

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี 4 ด้าน ได้แก่

2.1 ด้านสุขภาพกาย

2.2 ด้านจิตใจ

2.3 ด้านสัมพันธภาพทางสังคม

2.4 ด้านสิ่งแวดล้อม

ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมายและพื้นที่ศึกษา

การวิจัยครั้งนี้มีประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปี ขึ้นไป จำนวน 10,367 คน

ขอบเขตด้านระยะเวลา

การศึกษาในครั้งนี้ ใช้ระยะเวลาในการทำวิจัย ระหว่างเดือนมกราคม พ.ศ. 2560 ถึงเดือนเมษายน พ.ศ. 2560 รวมระยะเวลา 4 เดือน

นิยามศัพท์เฉพาะ

คุณภาพชีวิต หมายถึง ภาวะความเป็นอยู่ที่ดี (Well being) ทั้งของตนเอง ทั้งด้านร่างกายและจิตใจ และของสังคม ทั้งนี้ครอบคลุมไปถึงความปลอดภัย สิทธิ และเสรีภาพ

ด้านสุขภาพกาย หมายถึง สภาพของร่างกายที่เจริญเติบโตแข็งแรงสมบูรณ์ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ ไม่ทุพพลภาพ อวัยวะต่าง ๆ อยู่ในสภาพที่ดี มีความสมบูรณ์แข็งแรง สามารถทำงานได้ตามปกติ และมีความสัมพันธ์กันทุกส่วนได้เป็นอย่างดี และก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานด้วย

ด้านจิตใจ หมายถึง ความสามารถของบุคคลที่จะปรับตัวให้มีความสุขอยู่กับสังคมและสิ่งแวดล้อมได้ดี มีสัมพันธภาพอันดีกับบุคคลอื่นและดำรงชีวิตอยู่ได้ด้วยความสมดุลอย่างสุขสบาย รวมทั้งสนองความสามารถของตนเองในโลกที่กำลังเปลี่ยนแปลงได้ โดยไม่มีข้อขัดแย้งภายในจิตใจ และไม่ขัดกับสภาพความเป็นจริงในสังคมที่บุคคลนั้นดำรงชีพอยู่

ด้านสัมพันธภาพทางสังคม หมายถึง การปฏิสัมพันธ์ทางสังคมเป็นการศึกษาพฤติกรรมของบุคคลที่มีอิทธิพลต่อกันและกันเป็นกระบวนการสองทาง ในที่นี้จะกล่าวถึงความสัมพันธ์ทางสังคมการรับรู้ทางสังคมการสัมพันธ์ในกลุ่มและการปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมความสัมพันธ์ทางสังคม

ด้านสิ่งแวดล้อม หมายถึง เป็นปัจจัยในการเกื้อหนุนซึ่งกันและกัน ผลกระทบจากปัจจัยหนึ่งจะมีส่วนเสริมสร้างหรือทำลายอีกส่วนหนึ่งอย่างหลีกเลี่ยงมิได้ สิ่งแวดล้อมเป็นวงจรวัฏจักรที่เกี่ยวข้องกันไปทั้งระบบ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

2. ผลการศึกษาในครั้งนี้จะเป็นข้อมูลให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการพัฒนาคุณชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ต่อไป

บทที่ 2
แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวม แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เป็นผลงานของผู้ที่เคยศึกษาในเรื่องลักษณะนี้มาแล้ว เพื่อนำมากำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยมีรายละเอียดแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต
   1.1 ความหมายของคุณภาพชีวิต
   1.2 ความสำคัญของคุณภาพชีวิต
   1.3 องค์ประกอบของคุณภาพชีวิต
   1.4 ตัวชี้วัดคุณภาพชีวิต
   1.5 การวัดคุณภาพชีวิต
2. ข้อมูลทั่วไปของเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต

ความหมายของคุณภาพชีวิต

แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตนั้นได้มีมานานแล้ว แต่อาจยังไม่มีการใช้คำว่า “คุณภาพชีวิต” อย่างตรง ๆ คงปรากฏเพียงคำว่า “การมีชีวิตที่ดี” (Good life) และการกินดีอยู่ดี (Well being) ซึ่งอาจอนุโลมได้ว่า หมายถึง การมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีนักวิชาการพยายามศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตไว้มาก ซึ่งมีการให้ความหมายต่าง ๆ กัน ดังต่อไปนี้

พจนานุกรมฉบับบัณฑิตยสถาน (ราชบัณฑิตสถาน, 2542) ให้ความหมายว่า คุณภาพชีวิตประกอบด้วยคำ 2 คำ คือ “คุณภาพ” หมายถึง ลักษณะความดี ลักษณะประจำบุคคลหรือสิ่งของ ส่วน “ชีวิต” หมายถึง ความเป็นอยู่ ดังนั้น คุณภาพชีวิตจึงหมายถึง ลักษณะความเป็นอยู่ที่ดีของบุคคล

Bennett (1975) ได้กล่าวสรุปถึงลักษณะของบุคคลที่มีคุณภาพชีวิตไว้อย่างชัดเจน ดังนี้

1. บุคคลนั้น ได้มีสิ่งจำเป็นพื้นฐานแก่ความต้องการของชีวิต ได้แก่
   1.1 อาหาร หมายถึง อาหารที่จำเป็นต่อสุขภาพ
   1.2 ที่อยู่อาศัย มีห้อง และเครื่องป้องกันอันตรายต่าง ๆ
   1.3 เสื้อผ้าสำหรับสวมให้อย่างเหมาะสม และเพื่อป้องกันความรุนแรงของอากาศ

1.4 สุขภาพ หมายถึง การมีสุขภาพแข็งแรง กระปรี้กระเปร่า เจ็บไข้น้อย

1.5 ความมั่นคงและอิสรภาพจากความไม่ถูกต้อง นั่นหมายถึง มีเศรษฐกิจที่ดี สังคมดี และสนใจการเมือง

2. ความพึงพอใจต่อตนเอง สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยบุคคลจะต้องรู้สึกว่าชีวิตของตนมีความผสมกลมกลืนกับสิ่งต่าง ๆ อย่างดี คือ ความกลมกลืนของความต้องการของตนกับความสำเร็จที่น่าจะเป็นไปได้ ความราบรื่นของครอบครัว ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคคลต่อชุมชน และต่อประเทศชาติ ตลอดจนความกลมกลืนกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งสภาวะความพึงพอใจดังกล่าวนี้จะเกิดขึ้นได้ บุคคลนั้นจะต้องมีลักษณะดังนี้

2.1 มีค่านิยมที่เหมาะสมกลมกลืนกับสังคม วัฒนธรรม การเมือง และสิ่งแวดล้อมทางเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นสิ่งที่แต่ละบุคคลสามารถใช้เป็นรากฐานการตัดสินใจอันสำคัญของชีวิต

2.2 มีความสมดุลระหว่างความปรารถนาและความเป็นไปได้ที่จะบรรลุถึงความสมปรารถนา

2.3 มีจุดมุ่งหมายของชีวิต

2.4 มีชีวิตกลมกลืนกับครอบครัว ชุมชน และสิ่งแวดล้อม

คุณภาพชีวิต เดิมมองว่าเน้นในเรื่องเศรษฐกิจ เพื่อให้มีความกินดีอยู่ดี มีความสุขหรือความพึงพอใจ และความสะดวกสบายของบุคคลเป็นสำคัญ ต่อมาเรื่องของคุณภาพชีวิตมีมุมมองกว้างขึ้น โดยคำนึงถึงสุขอนามัยของคนในสังคมและการรักษาสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ โดยให้ความสำคัญต่อปัญหามลภาวะและสิ่งแวดล้อม ซึ่งนักวิชาการหลายสาขาได้ให้ความหมายและเสนอปัจจัยต่าง ๆ ที่เป็นองค์ประกอบของคำว่า “คุณภาพชีวิต” ในทัศนะที่ต่างกัน ดังนี้

Cherns and Davis (1975 อ้างถึงใน วิฑูรย์ เดโช, 2541, หน้า 11) อธิบายเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตว่า มีความหมายเช่นเดียวกับคำว่า “ความสุข” “ความผาสุก” และคำอื่น ๆ ในทำนองเดียวกัน และเนื่องจากความหมายของคำว่า คุณภาพชีวิต ยังคลุมเครือ Cherns and Davis จึงได้เสนอแนวทางในการสรุปความหมายกว้าง ๆ ของคุณภาพชีวิต โดยแบ่งเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1. คุณภาพชีวิตในแง่ของวัตถุ เช่น รายได้ วัย ความสัมพันธ์กับบุคลอื่น ๆ ในสังคม

2. คุณภาพชีวิตในแง่ของจิตใจ เช่น ความพึงพอใจในการทำงาน ความพึงพอใจในสถานภาพทางสังคม ระดับของความกระตือรือร้นในการทำงานหรือกิจกรรมอื่น ๆ ในแต่ละวัน ฯลฯ

3. คุณภาพชีวิตในแง่ของความรู้สึกนึกคิดโดยรวมทั้งหมด เช่น ความรู้สึกมีความสุข ความทุกข์ หรือความวิตกกังวลต่าง ๆ ความคิดในการฆ่าตัวตาย ความคิดเกี่ยวกับอนาคตในแง่ดี ฯลฯ

George and Berson (1980) ได้ให้ความหมายของคุณภาพชีวิตว่าหมายถึง มิติของการมีชีวิตที่ดี ประกอบด้วย ความสุข ความพอใจในชีวิต ความนับถือตนเอง สุขภาพ และสภาพการทำงานของร่างกายและสภาวะทางเศรษฐกิจที่ดี

สุทธิลักษณ์ สุนทโรดม (2537) ได้ให้ความหมายของคุณภาพชีวิตโดยรวม หมายถึง คุณภาพชีวิตแรงงาน ได้แก่ ความพึงพอใจในสภาพการทำงาน สุขภาพอนามัยและความปลอดภัยในการทำงาน ชีวิตครอบครัว ที่อยู่อาศัย และสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการมีส่วนร่วมทางด้านแรงงานสัมพันธ์เพื่อเป็นการยกระดับคุณภาพชีวิต

นิสารัตน์ ศิลปเดช (2540) ได้ให้ความหมายคุณภาพชีวิต หมายถึง สภาพการดำรงชีวิตที่บุคคลเกิดความสุข ทั้งทางร่างกายและจิตใจ อันเนื่องมาจากการได้รับการตอบสนองความต้องการในด้านต่าง ๆ อย่างเพียงพอและเหมาะสม

ทองพูล สังแก้ว (2540) ได้ให้ความหมายคุณภาพชีวิต หมายถึง สภาวะของการมีสภาพทางกาย จิตใจ และอารมณ์ที่ดี รู้จักสิทธิหน้าที่ของพลเมือง การได้รับการศึกษาตามวัย การมีสภาพแวดล้อมที่ปราศจากมลภาวะทางดิน น้ำ อากาศ และเสียง มีที่อยู่อาศัยเพียงพอ ความนิยมชมชอบในศิลปวัฒนธรรม การสันทนาการ ความพอใจในด้านมนุษย์สัมพันธ์ การมีครอบครัวที่อบอุ่น และมีโอกาสที่จะใช้ทรัพยากรต่าง ๆ เท่าเทียมกันตามกาลเวลาที่เปลี่ยนไป

พัชรินทร์ เวียงแก้ว (2540) ได้ให้ความหมายของคำว่าคุณภาพชีวิต หมายถึง ชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีและความปกติสุขของแต่ละบุคคล ซึ่งเป็นผลรวมของการตอบสนองความรู้สึกภายใต้ตัวของบุคคลตามสภาพที่ตนอยู่

ชาญชัย จันทร์แจ่ม (2542) ได้ให้ความหมายของคุณภาพชีวิต หมายถึง การที่บุคคลได้รับการตอบสนองปัจจัยที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต มีสุขภาพและจิตใจที่สมบูรณ์ มีความพึงพอใจกับสภาพความเป็นอยู่ สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างถูกทำนองครองธรรม ไม่สร้างปัญหาหรือเป็นภาระให้แก่ผู้อื่นภายใต้สภาพแวดล้อม ทั้งในระดับใกล้ตัวและโครงสร้างใหญ่ของสังคม ซึ่งเอื้ออำนวยให้บุคคลสามารถบำเพ็ญตนเพื่อชุมชนและสังคมส่วนรวมได้

องค์การอนามัยโลก (World Health Organization: WHO) ให้ความหมายว่าคุณภาพชีวิตเป็นการรับรู้ความพึงพอใจและสถานะของบุคคลในการดำรงชีวิตในสังคม โดยจะสัมพันธ์กับเป้าหมายและความคาดหวังของตนเอง ภายใต้บริบทของวัฒนธรรม ค่านิยม มาตรฐานของสังคม และสิ่งอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น สวัสดิการ และบริการในด้านต่าง ๆ ตลอดจนลักษณะทางการเมืองการปกครองในสังคมที่อาศัยอยู่และสามารถประเมินคุณภาพชีวิตในด้านวัตถุวิสัย (Objective approach) และด้านจิตวิสัย (Subjective approach) (The WHOQOL group, 1994 อ้างถึงใน วรรณา กุมารจันทร์, 2543, หน้า 4)

แสงรัตน์ เดชอุดม (2543) ได้ให้ความหมายของคำว่า คุณภาพชีวิตไว้ว่า การดำรงชีวิตประจำวัน ได้แก่ สถานภาพทางเศรษฐกิจ สังคม ศาสนา สุขภาพ ร่างกายจิตใจ สภาพแวดล้อม การพึ่งพาตนเองและการทำกิจกรรมในแต่ละช่วงเวลาที่ได้รับการต่อทางร่างกายและจิตใจ ตอบสนองทั้งทางร่างกายและจิตใจ

อรวรรณ เงาประเสริฐวงศ์ (2543) ได้สรุปความหมายของคุณภาพชีวิตไว้ว่า ภาวะที่ดีพอเพียงแก่การดำเนินชีวิตอยู่ของบุคคลได้อย่างมีความสุขทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจภายใต้สภาพแวดล้อมต่าง ๆ ในสังคม

ทิพวัลย์ วรรณโชติผาเวช (2546) ได้ให้ความหายคุณภาพชีวิต หมายถึง สถานภาพความเป็นอยู่ในทางที่ดี ทั้งในแง่ของส่วนบุคคล ครอบครัว และชุมชน ว่ามีความสมบูรณ์ทั้งทางร่างกายจิตใจที่มีคุณธรรมสามารถดำรงชีวิตให้เป็นประโยชน์ทั้งตนเอง สังคม มีการศึกษา มีครอบครัวดี มีการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อม การมีมนุษย์สัมพันธ์ การทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข การมีสังคมสิ่งแวดล้อมที่ดี การทำให้ผู้อื่นเป็นสุข

ลีลศร พ่วงศรี (2546) กล่าวว่า คุณภาพชีวิตนั้นถือได้ว่ามีความสำคัญทั้งต่อบุคคลและสังคม คุณภาพชีวิตเป็นสิ่งที่มนุษย์กำหนดสร้างขึ้นและขวนขวายได้มาเป็นเจ้าของตนเอง นอกจากนั้นเป็นเกณฑ์หรือมาตรฐานที่จะทำให้มนุษย์พัฒนาไปสู่เป้าหมายในการดำเนินชีวิตดีขึ้นทุก ๆ ด้านอยู่ตลอดเวลา เช่น ด้านการศึกษา อาชีพ รายได้ สุขภาพอนามัย เป็นต้น ในลักษณะเช่นนี้เขาย่อมจะมีความสามารถในการปรับปรุงตนเอง สังคม และสิ่งแวดล้อมให้เกิดคุณค่าหรือประโยชน์สูงสุด ปัญหาต่าง ๆ ในสังคมก็จะลดลง เป็นต้น ส่วนประเทศที่มีประชากรไม่มีคุณภาพชีวิตจะประสบปัญหากับความล่าช้าหรือความล้มเหลวในการพัฒนาประเทศ ซึ่งจะเป็นปัญหาต่อเสถียรภาพความมั่นคงและความปลอดภัยของประเทศด้วย

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า คุณภาพชีวิต หมายถึง การดำรงชีวิตที่ดีและความสมบูรณ์ของมนุษย์ ประกอบด้วย อาหารและโภชนาการ สุขภาพอนามัย การศึกษา รายได้ ที่อยู่อาศัย สิ่งแวดล้อม คุณธรรม ความสามารถในการแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจ สังคม และสามารถปรับตัวกับสภาวะแวดล้อมและสังคมที่ตนอยู่ได้เป็นอย่างดี และมีความสุข

ความสำคัญของคุณภาพชีวิต

คุณภาพชีวิตเป็นสิ่งที่มนุษย์กำหนดสร้างขึ้นและขวนขวายให้ได้มาด้วยตัวของมนุษย์เอง (นิศารัตน์ ศิลปเดช, 2540) หากจากนั้นยังเป็นเกณฑ์หรือมาตรฐานที่จะทำให้มนุษย์ได้พัฒนาตนเองไปสู่เป้าหมายที่พึงปรารถนาบุคคลและครอบครัวที่มีคุณภาพชีวิตที่ดี ย่อมเป็นเป้าหมายในการดำรงชีวิตให้ดีขึ้นในทุก ๆ ด้านอยู่ตลอดเวลา เป็นต้นว่า ด้านการศึกษา อาชีพ รายได้ สุขภาพอนามัย คุณธรรม ฯลฯ ในลักษณะเช่นนี้ เขาย่อมมีความสามารถในการปรับปรุงทั้งตนเอง

และสิ่งแวดล้อมในเกิดคุณค่าและประโยชน์สูงสุด ปัญหาต่าง ๆ ในสังคมก็จะลดลงหรือหมดไป อาทิเช่น ปัญหาครอบครัว ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาสิ่งแวดล้อม และทรัพยากรธรรมชาติ ฯลฯ ส่วนประเทศที่มีประชาชนไม่มีคุณภาพชีวิตจะประสบปัญหาความล่าช้าหรือความล้มเหลวในการพัฒนาประเทศ ซึ่งเป็นปัญหาต่อเสถียรภาพความมั่นคงและความปลอดภัยของประเทศด้วย ดังนั้น ประเทศทั้งหลายจึงใช้ความพยายามกันอย่างเต็มที่ในการที่จะปรับปรุงและพัฒนาประชากรด้อยคุณภาพให้มีคุณภาพชีวิตที่สูงขึ้นจนถึงระดับมาตรฐานที่สังคมต้องการ ทั้งนี้เพื่อช่วยให้บุคคลและสังคมเกิดความเจริญก้าวหน้า มีความสุขสมบูรณ์และเกิดความมั่นคงปลอดภัย

ทิพวัลย์ วรรณโชติผาเวช (2546) ได้กล่าวว่า คุณภาพชีวิตมีความสำคัญทั้งต่อบุคคลและสังคมเป็นอย่างยิ่ง โดยผู้ที่มีคุณภาพชีวิตจะช่วยให้ตนเองและสังคมเกิดลักษณะดังต่อไปนี้

1. บุคคลมีการดำรงชีวิตในแนวทางที่ดี ใช้วิธีการอันชอบธรรมในการสนองความต้องการด้านต่าง ๆ ของตน โดยไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ตนเองและผู้อื่น

2. บุคคลจะมีการสร้าง พัฒนา คิด และปรับปรุงตนเอง สังคม และสิ่งแวดล้อมให้ดีขึ้นอยู่เสมอ

3. บุคคลจะใช้ภูมิปัญญา เหตุผล และวิธีการแห่งสันติในการแก้ปัญหาต่าง ๆ

4. บุคคลจะมีการยอมรับในคุณค่าและความสำคัญของตนเอง ผู้อื่น สังคม และสิ่งแวดล้อม ดังนั้น การอยู่ร่วมกันในสังคมจึงมีปัญหาและความขัดแย้งน้อย

5. บุคคลจะเป็นพื้นฐานของครอบครัวและสังคมที่มีความสงบสุข มีความเจริญก้าวหน้า มีเสถียรภาพ ความปลอดภัย ความเป็นปึกแผ่น และความเป็นระเบียบเรียบร้อย

จะเห็นได้ว่า คุณภาพชีวิตมีความสำคัญต่อมนุษย์ กล่าวคือ คุณภาพชีวิตเป็นสิ่งที่มนุษย์กำหนดสร้างขึ้น และขวนขวายให้ได้มาและพัฒนาตนเองไปสู่เป้าหมายในการดำเนินชีวิตให้ดีขึ้นในทุกด้าน

องค์ประกอบของคุณภาพชีวิต

การที่มนุษย์จะมีคุณภาพชีวิตที่ดีได้นั้น ต้องขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ เป็นองค์ประกอบมากมาย ซึ่งพอจะกล่าวกว้าง ๆ ได้ว่า ปัจจัยที่มีความสำคัญที่เป็นองค์ประกอบของคุณภาพชีวิตนั้นจะต้องมีปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ค่านิยม จิตใจ เป็นต้น ปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ได้มีนักวิชาการเสนอไว้เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการมีคุณภาพชีวิตของมนุษย์ ซึ่งแตกต่างกันบ้างในรายละเอียด กล่าวคือ

Sharma (1975 อ้างถึงใน พ.อ.ไพศาล หน่ายมี, 2548, หน้า 6) แบ่งองค์ประกอบของคุณภาพชีวิตออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. ด้านภาพภาพ โดยพิจารณาทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ ประกอบด้วย อาหาร น้ำ ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม ฯลฯ

2. ด้านสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งพิจารณาทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ ประกอบด้วย ปัจจัยด้านการศึกษา การมีงานทำ บริการด้านการแพทย์และสาธารสุข สภาพแวดล้อมของที่ทำงาน การพักผ่อนหย่อนใจ ความคิดสร้างสรรค์ ฯลฯ ซาน (Zhan, 1992 อ้างถึงใน ณรงค์กร ศิริกุล, 2547, หน้า14) กล่าวว่า คุณภาพชีวิตควรมีองค์ประกอบ 4 ด้าน คือ

1. ด้านความพึงพอใจในชีวิต เป็นสิ่งที่บุคคลรับรู้ถึงที่ตนครองอยู่ ซึ่งอยู่ระหว่างปรารถนาที่ตั้งไว้ และความสำเร็จที่ได้รับ

2. ด้านอัตมโนทัศน์ เป็นความเชื่อมั่นและความรู้สึกเกี่ยวกับตนเองในห้วงเวลาหนึ่ง

3. ด้านสุขภาพ และการทำงานของร่างกาย เป็นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสิ่งแวดล้อม โดยนอกจากประเมินอาการทางคลินิกแล้ว ยังประเมินในเรื่องการรับรู้ภาวะสุขภาพของบุคคล สิ่งที่เกี่ยวข้องกับภาวะสุขภาพ และความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัวกับสังคมด้วย

4. ด้านสังคมและเศรษฐกิจ เป็นการประเมินการประกอบอาชีพ การศึกษา และรายได้ ซึ่งถูกกำหนดเป็นมาตรฐานทางสังคม

ยุพา อุดมศักดิ์ (2516, หน้า 50-52) เสนอว่า องค์ประกอบที่น่าจะนำมาซึ่งคุณภาพชีวิตอาจแบ่งออกได้เป็น 2 ส่วน คือ

1. ส่วนที่จำเป็นระดับพื้นฐานทำให้ชีวิตพออยู่ได้ คือ มีพวกปัจจัย 4 อย่าง เพียงพอ มีสุขภาพแข็งแรง มีความมั่นคง และอิสระ

2. ส่วนที่มีความจำเป็นต่อการเพิ่มคุณภาพชีวิต เพื่อจะทำให้อยู่ดีขึ้น ได้แก่ การมีค่านิยมที่เหมาะสม มีจุดมุ่งหมายของชีวิต มีชีวิตกลมกลืนกับครอบครัว ชุมชน และสิ่งแวดล้อม

ชัยวัฒน์ ปัญจพงษ์, ประภา เพ็ญสุวรรณ และณรงค์ เทียนส่ง (2527, หน้า 17) ให้ความเห็นว่า คุณภาพชีวิตนั้น จะมีและยืนยงอยู่ได้ ต้องอาศัยองค์ประกอบอย่างน้อย 3 ประการ คือ

1. องค์ประกอบทางเศรษฐกิจ

2. องค์ประกอบทางด้านสังคม

3. องค์ประกอบทางการเมือง

นิพนธ์ คันธเสวี (2525, หน้า 6-7) ได้จำแนกองค์ประกอบ ที่สามารถชี้ให้เห็นคุณภาพชีวิตไว้ 6 ประการด้วยกัน คือ ด้านร่างกาย อารมณ์ สภาพแวดล้อมทางกายภาพ สภาพแวดล้อมทางด้านวัฒนธรรม ความคิด และจิตใจ

สมจิตต์ สุพรรณทัศน์ และนิภา มนูญปิจุ (2520, หน้า 105) กล่าวว่า องค์ประกอบของคุณภาพชีวิต อาจจำแนกออกได้เป็น ทางกาย ทางอารมณ์ ทางสังคม ทางความคิด และทางจิตใจ

องค์การยูเนสโก (UNESCO, 1980 อ้างถึงใน ลัดดาวัลย์ สิงห์คำฟู, 2532, หน้า 13) ได้เสนอองค์ประกอบของคูณภาพชีวิต ซึ่งมีอยู่ 5 ด้าน คือ

1. มาตรฐานการครองชีพ (Standard of living) พิจารณาได้จากรายได้ต่อบุคคล สุขภาพ การศึกษา ที่อยู่อาศัย เป็นต้น

2. การเปลี่ยนแปลงของประชากร (Population dynamics) พิจารณาได้จากโครงสร้างทางอายุและเพศ อัตราการเติบโตของประชากร อัตราการเกิด อัตราการตาย การย้ายถิ่น เป็นต้น

3. ปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรม (Socio-cultural factors) พิจารณาได้จากระบบสังคม ค่านิยมทางศาสนา ค่านิยมทางวัฒนธรรม และชีวิตความเป็นอยู่

4. กระบวนการพัฒนา (Process of development) พิจารณาได้จากลำดับความสำคัญของการพัฒนาประสิทธิภาพ และความสามารถของบุคคล การพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การค้า

5. ทรัพยากร (Resources) พิจารณาได้จากทรัพยากรบุคคล ทรัพยากรธรรมชาติ อาหาร เงินทุน เทคโนโลยีต่าง ๆ

เย็นใจ เลาหวณิช (2523, หน้า 50-52) กล่าวว่า คุณภาพชีวิตอาจแบ่งองค์ประกอบไว้ 2 ส่วน คือ

1. สิ่งจำเป็นระดับพื้นฐาน คือ ส่วนที่ทำให้พอมีชีวิตอยู่ได้ ประกอบด้วยเสรีภาพในขอบเขตแห่งกฎหมาย หรือประเพณีของสังคมที่ตนเองเป็นสมาชิก

2. สิ่งจำเป็นต่อการเพิ่มคุณภาพชีวิต เป็นส่วนที่เพิ่มเติมจากสภาพอยู่ได้ให้กลายเป็นอยู่ดี ได้แก่ สภาพแวดล้อมที่ไม่มีมลภาวะ สงบ อยู่ใกล้ชิดกับธรรมชาติ คุณสมบัติส่วนตัวที่เหมาะสม ซึ่งสามารถยกระดับคุณภาพชีวิตของบุคคล เช่น การมีจุดมุ่งหมายในชีวิต การมีความสามารถในการตัดสินใจ การมีความพยายามอุตสาหะ และคุณสมบัติที่ส่งเสริมการอยู่ร่วมกันโดยสันติสุข ได้แก่ ความประหยัด การมีจริยธรรมที่สังคมยอมรับ

ตัวชี้วัดคุณภาพชีวิต

มนุษย์ทุกคนย่อมมีความต้องการคุณภาพชีวิตระดับหนึ่งที่เป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต การมีเกณฑ์สำหรับประเมินคุณภาพชีวิตจะช่วยให้บุคคลเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของตนเองกับเกณฑ์ต่าง ๆ เพื่อจะได้ทราบว่าตนเองมีคุณภาพชีวิตหรือไม่ หรือมีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับใด แนวคิดเกี่ยวกับตัวชี้วัดคุณภาพชีวิต (Quality of life indicators) ได้มีนักวิชาการ นักคิด นักวิจัย และหน่วยงานระดับครอบครัว องค์กรความร่วมมือทางด้านเศรษฐกิจและการพัฒนา (Organization

for Economic Cooperation and Development: OECD) (Unesco, 1980 อ้างถึงใน ลัดดาวัลย์ สิงห์คำฟู, 2532, หน้า 16) ได้วัดความเป็นอยู่ที่ดีของประเทศต่าง ๆ โดยใช้ดัชนีชี้วัด 8 ด้าน คือ

1. สุขภาพ
2. การพัฒนาของปัจเจกบุคคลโดยการเรียนรู้
3. การจ้างแรงงานและคุณภาพชีวิตในการทำงาน
4. เวลา และการใช้เวลาว่าง
5. ความต้องการในเรื่องสินค้าและการบริการ
6. สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ (บ้าน ประชากร ประโยชน์ที่ประชากรได้รับจากการจัดการสิ่งแวดล้อม)
7. ความปลอดภัยของบุคคล และการบริการประบวนการยุติธรรม (Adminstraion justice)
8. โอกาสทางสังคม และความไม่เสมอภาค เช่นเดียวกับเอสแคป (ESCAP)

แนวคิดการวัดคุณภาพชีวิตขององค์การเอสแคป (ESCAP, 1990 อ้างถึงใน ไพศาล หน่ายมี, 2548, หน้า 7) ได้มีการปรับปรุงตลอดเวลา ล่าสุดได้มีการกำหนดตัวแปรหลัก 7 ตัว แยกจากตัวชี้วัด 28 ตัว ได้ดังนี้

1. ความมั่นคงปลอดภัยทางเศรษฐกิจ ได้แก่ รายได้การใช้จ่าย การออม และความยากจน
2. สุขภาพ ได้แก่ อายุขัยเฉลี่ยการเป็นโรค การตาย โภชนาการ ภัยพิบัติ หรือความหายนะ
3. ชีวิตสติปัญญา ได้แก่ การอ่านออกเขียนได้ การศึกษานอกโรงเรียน การเรียนรู้ตลอดชีวิต ชีวิตเชิงวัฒนธรรม ชีวิตด้านการใช้หลักเหตุผล
4. ชีวิตการทำงาน ได้แก่ การว่างงาน อุบัติเหตุจากการทำงาน ความขัดแย้งทางอุตสาหกรรม สภาพการทำงาน
5. สภาพแวดล้อมทางกายภาพ ได้แก่ ที่อยู่อาศัยโครงสร้างพื้นในการคมนาคม และการติดต่อสื่อสาร สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ
6. ชีวิตครอบครัว ได้แก่ เด็ก วัยรุ่น ผู้ใหญ่ และความแตกแยกในครอบครัว
7. ชีวิตในชุมชน ได้แก่ การมีส่วนร่วมในสังคม การมีส่วนร่วมทางการเมือง ความวุ่นวายในชุนชน อัตราการเกิดอาชญากรรม UNESCO (1979, 32; อ้างถึงใน สุทธิพร บุญมาก, 2544) กำหนดคุณภาพชีวิตดีหรือไม่ ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ 5 ประการ ดังนี้

1. มาตรฐานการครองชีพ (Standard of living) พิจารณาจากรายได้ต่อบุคคล สุขภาพ การศึกษา ที่อยู่อาศัย การสังคมสงเคราะห์ เป็นต้น
2. การเปลี่ยนแปลงของประชากร (Population dynamics) เป็นเรื่องโครงสร้างทางอายุและเพศ อัตราการเติบโตของประชากร อัตราการเกิด อัตราการตาย การย้ายถิ่น เป็นต้น

3. ปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรม (Social-Cultural factor) พิจารณาจากระบบสังคม ค่านิยมทางศาสนา ค่านิยมทางวัฒนธรรม และชีวิตความเป็นอยู่ เป็นต้น

4. กระบวนการพัฒนา (Process of development) พิจารณาจากลำดับความสำคัญของการพัฒนาประสิทธิภาพและความสามารถของบุคคล การพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและสังคม การค้า

5. ทรัพยากร (Resources) ได้แก่ ทรัพยากรบุคคล ธรรมชาติ อาหาร เงินทุน ตลอดจนเทคโนโลยีต่าง ๆ

การวัดคุณภาพชีวิตเครื่องมือวัดคุณภาพชีวิต WHOQOL-BREF-THAI ประกอบด้วยข้อคำถาม 2 ชนิดคือ แบบภาวะวิสัย (Perceived objective) และอัตวิสัย (Self-report subjective) จะประกอบด้วยองค์ประกอบของคุณภาพชีวิต 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านร่างกาย (Physical domain) คือ การรับรู้สภาพทางด้านร่างกายของบุคคล ซึ่งมีผลต่อชีวิตประจำวัน เช่น การรับรู้สภาพความสมบูรณ์แข็งแรงของร่างกาย การรับรู้ถึงความรู้สึกสุขสบาย ไม่มีความเจ็บปวด การรับรู้ถึงความสามารถที่จะจัดการกับความเจ็บปวดทางร่างกายได้ การรับรู้ถึงพละกำลังในการดำเนินชีวิตประจำวัน การรับรู้ถึงความเป็นอิสระที่ไม่ต้องพึ่งพาผู้อื่น การรับรู้ถึงความสามารถในการเคลื่อนไหวของตน การรับรู้ถึงความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันของตน การรับรู้ถึงความสามารถในการทำงาน การรับรู้ว่าตนไม่ต้องพึ่งพายาต่าง ๆ หรือการรักษาทางการแพทย์อื่น ๆ เป็นต้น

2. ด้านจิตใจ (Psychological domain) คือ การรับรู้สภาพทางจิตใจของตนเอง เช่น การรับรู้ความรู้สึกทางบวกที่บุคคลมีต่อตนเอง การรับรู้ภาพลักษณ์ของตนเอง การรับรู้ถึงความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง การรับรู้ถึงความมั่นใจในตนเอง การรับรู้ถึงความคิด ความจำ สมาธิ การตัดสินใจ และความสามารถในการเรียนรู้เรื่องราวต่าง ๆ ของตน การรับรู้ถึงความสามารถในการจัดการกับความเศร้า หรือกังวล การรับรู้เกี่ยวกับความเชื่อต่าง ๆ ของตนที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต เช่น การรับรู้ถึงความเชื่อด้านวิญญาณ ศาสนา การให้ความหมายของชีวิต และความเชื่ออื่น ๆ ที่มีผลในทางที่ดีต่อการดำเนินชีวิต มีผลต่อการเอาชนะอุปสรรค เป็นต้น

3. ด้านความสัมพันธ์ทางด้านสังคม (Social relationships) คือ การรับรู้ถึงความสัมพันธ์ของตนกับบุคคลอื่น การรับรู้ถึงการที่ได้รับถึงความช่วยเหลือจากบุคคลอื่นในสังคม การรับรู้ว่าตนได้เป็นผู้ให้ความช่วยเหลือบุคคลอื่นในสังคมด้วย รวมทั้งการรับรู้ในเรื่องอารมณ์ทางเพศ หรือการมีเพศสัมพันธ์

4. ด้านสิ่งแวดล้อม (Environment) คือ การรับรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต เช่น การรับรู้ว่าตนมีชีวิตอย่างอิสระ ไม่ถูกกักขัง มีความปลอดภัยและมั่นคงในชีวิต การรับรู้ว่าได้

อยู่ในสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่ดี ปราศจากมลพิษต่าง ๆ การคมนาคมสะดวก มีแหล่งประโยชน์ด้านการเงิน สถานบริการทางสุขภาพและสังคมสงเคราะห์ การรับรู้ว่าตนมีโอกาสที่จะได้รับข่าวสารหรือฝึกฝนทักษะต่าง ๆ การรับรู้ว่าตนได้มีกิจกรรมสันทนาการและมีกิจกรรมในเวลาว่าง เป็นต้น

ข้อมูลทั่วไปของเทศบาลตำบลหนอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐาน

ด้านกายภาพ

1. ที่ตั้งของหมู่บ้านหรือชุมชนหรือตำบล

ตำบลหมอนนาง ตั้งอยู่ในเขตอำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของอำเภอพนัสนิคมลงมาเล็กน้อย มีพื้นที่ 32,600 ไร่ หรือมีพื้นที่ประมาณ 52.58 ตารางกิโลเมตร ห่างจากอำเภอพนัสนิคม เป็นระยะทาง 8 กิโลเมตร ตามเส้นทางถนนสายพนัสนิคม-หนองเสม็ด-บ่อทอง อาณาเขตติดต่อกับตำบลบ้านช้าง ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	ตำบลบ้านช้าง ตำบลนามะตูม อำเภอพนัสนิคม
ทิศใต้	ติดต่อกับ	ตำบลหนองอิรุณ อำเภอบ้านบึง
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	ตำบลนาเริก อำเภอพนัสนิคม ตำบลบ่อกวางทอง อำเภอบ่อทอง, ตำบลท่าบุญมี อำเภอเกาะจันทร์
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	ตำบลทุ่งขวาง ตำบลนามะตูม อำเภอพนัสนิคม

2. ลักษณะภูมิประเทศ

พื้นที่ของตำบลหมอนนาง โดยทั่วไปเป็นที่ราบปนพื้นที่ดอนและมีพื้นที่ราบลุ่มเป็นเพียงส่วนน้อย มีคลองป่าแดงไหลผ่าน ทำให้ฤดูร้อนอากาศไม่แห้งแล้งจนเกินไป ฤดูฝนมีฝนตกชุกพอประมาณ ส่วนพื้นที่ดอนส่วนใหญ่เกษตรกรจะตั้งบ้านเรือนที่อยู่อาศัยเป็นชุมชน บางส่วนก็ใช้ประกอบอาชีพทำไร่ ทำนา และปลูกไม้ผล ไม้ยืนต้น และเลี้ยงสัตว์

3. ลักษณะภูมิอากาศ

ลักษณะสภาพภูมิอากาศ สภาพอุณหภูมิและความชื้นขึ้นอยู่กับฤดูกาล ดังนี้

3.1 ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่ เดือนกุมภาพันธ์-เมษายน

3.2 ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่ เดือนพฤษภาคม-ตุลาคม

3.3 ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่ เดือนพฤศจิกายน-มกราคม

3.4 ฤดูร้อน อากาศร้อนเป็นระยะเวลายาวนาน

3.5 ฤดูฝน ช่วงต้นฤดู หรือเดือนพฤษภาคม-มิถุนายน บางปีมีฝนตกมาก บางปีมีฝนตกน้อย ไม่เพียงพอต่อการเพาะปลูก และในช่วงเดือนกรกฎาคม-สิงหาคม ส่วนใหญ่จะเป็นระยะฝนทิ้งช่วงและแห้งแล้ง

4. ลักษณะของดิน

สภาพดินโดยทั่วไปเป็นดินร่วนเหมาะแก่การเพาะปลูกพืช

5. ลักษณะของแหล่งน้ำ

5.1 คลองป่าแดง หมู่บ้านที่ใช้น้ำ มี หมู่ 4, 8, 12

5.2 คลองหนองสรวง หมู่บ้านที่ใช้น้ำ มี หมู่ 4, 12

5.3 คลองสาลิกา หมู่บ้านที่ใช้น้ำ มี หมู่ 6

5.4 ห้วยตาแขวง หมู่บ้านที่ใช้น้ำ มี หมู่ 6

5.5 ห้วยอีแขก หมู่บ้านที่ใช้น้ำ มี หมู่ 5, 6, 9

5.6 คลองบึงยาง หมู่บ้านที่ใช้น้ำ มี หมู่ 5, 6, 1, 7, 9

5.7 คลองส่งน้ำแยกจากคลองป่าแดง หมู่ 8, 11, 10, 3

5.8 สระน้ำ หมู่ 8

หมายเหตุ ในช่วงฤดูแล้งน้ำในลำคลองจะตื้นเขิน ทำการเกษตรไม่ได้ ในฤดูฝน บางครั้งจะมีน้ำท่วมทำให้พื้นที่การเกษตรเสียหาย

สระน้ำสาธารณประโยชน์

หมู่ที่ 2 มีจำนวน 1 สระ ประโยชน์ที่ใช้ในครัวเรือนมีน้ำใช้ตลอดปี

หมู่ที่ 3 มีจำนวน 1 สระ ประโยชน์ที่ใช้ในครัวเรือนมีน้ำใช้ตลอดปี

หมู่ที่ 4 มีจำนวน 1 สระ ประโยชน์ที่ใช้ในครัวเรือนมีน้ำใช้ตลอดปี

หมู่ที่ 6 มีจำนวน 1 สระ ประโยชน์ที่ใช้ในครัวเรือนมีน้ำใช้ตลอดปี

หมู่ที่ 11 มีจำนวน 1 สระ ประโยชน์ที่ใช้ในครัวเรือนมีน้ำใช้ตลอดปี

แหล่งน้ำธรรมชาติ

คลองหนองสรวง	ประโยชน์ที่ใช้	เพื่อการเกษตร หมู่ที่ 4, 5, 6, 12
คลองบึงยาง	ประโยชน์ที่ใช้	เพื่อการเกษตร หมู่ที่ 1, 4, 5, 6, 7, 9
คลองป่าแดง	ประโยชน์ที่ใช้	เพื่อการเกษตร หมู่ที่ 4, 8, 12
คลองสาลิกา	ประโยชน์ที่ใช้	เพื่อการเกษตร หมู่ที่ 5, 6
ห้วยอีแขก	ประโยชน์ที่ใช้	เพื่อการเกษตร หมู่ที่ 5, 6, 9
ห้วยตาแขวง	ประโยชน์ที่ใช้	เพื่อการเกษตร หมู่ที่ 1, 5, 6, 7, 9

7. คลองส่งน้ำแยกจากคลองป่าแดง ประโยชน์ที่ใช้ เพื่อการเกษตร หมู่ที่ 8, 11

6. ลักษณะของไม้และป่าไม้

ลักษณะของไม้และป่าไม้ในพื้นที่ตำบลหมอนนาง มีป่าไม้จำนวนไม่ค่อยมาก เนื่องจากพื้นที่โดยส่วนใหญ่ทำการปศุสัตว์ โรงงานอุตสาหกรรม ต้นไม้ที่อยู่ในพื้นที่จะเป็นไม้ประเภทไม้เนื้ออ่อน

ด้านการเมืองการปกครอง

1. เขตการปกครอง

เทศบาลตำบลหมอนนาง แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 2 เขต จำนวน 16 ชุมชน (12 หมู่บ้าน) ประชากรทั้งสิ้น 13,653 คน เป็นชาย 6,624 คน หญิง 7,029 คน

ตารางที่ 1 การแบ่งเขตการปกครอง

ชุมชนย่อยที่	ชื่อชุมชนย่อย	ประธานชุมชนย่อย
1	บ้านสวนใหม่	นายพงษ์ศักดิ์ หาญประสิทธิสกุล
2	บ้านหนองไทร	นายประพนธ์ ละอองศรี
3	บ้านหนองพร้าว	นางสาวพยุง ประทุมทอง
4	บ้านตลาดทุ่งเหียง	นายพิศาล พุทธิพิพัฒน์ขจร
5	บ้านสวนมะลิ	นายโอภาส ไมตรีจิต
6	บ้านกิโลสอง	นายสมนึก จันทนา
7	บ้านเหนือ	นายแต้ม สุทธา
8	บ้านหนองยาง	นายอำนาจ ปภาคีรี
9	บ้านเนินโรงหีบ	นางมยุรี อยู่บำรุง
10	บ้านดงไม้ลาย	นายถวิล จันทร์พร
11	บ้านหมอนนาง	นายบุญส่ง เจือจ้อย
12	บ้านชุมแสง	นางสาลี่ เหลืองอ่อน
13	บ้านชุมแสงพัฒนา	นายประสิทธิ์ อัศวไมตรี
14	บ้านหนองผักปุ้งขัน	นายสมชาย ทองดารา
15	บ้านหนองแหน	นายอำนาจ บุญล้ำ
16	บ้านหนองบัวป่า	นายสวัสดิ์ ชื่นแฉ่ง

2. การเลือกตั้ง

โครงสร้างและอำนาจหน้าที่ในการบริหารงานของเทศบาลตำบลหมอนนาง ประกอบด้วย

2.1 นายกเทศมนตรีตำบลหมอนนาง จำนวน 1 คน

2.2 รองนายกเทศมนตรีตำบลหมอนนาง จำนวน 2 คน

2.3 ที่ปรึกษานายกเทศมนตรีตำบลหมอนนาง จำนวน 1 คน

2.4 เลขานายกเทศมนตรีตำบลหมอนนาง จำนวน 1 คน

2.5 สมาชิกสภาเทศบาลตำบลหมอนนาง จำนวน 12 คน

3. ประชากร

ตารางที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับประชากร

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือน	ชาย	หญิง	รวมประชากร
1	บ้านสวนใหม่	305	431	444	875
2	บ้านหนองไทร	326	643	684	1,327
3	บ้านหนองพร้าว	297	423	461	884
4	บ้านตลาดทุ่งเหียง	859	1,288	1,440	2,728
5	บ้านเหนือ	222	369	394	763
6	บ้านหนองยาง	200	355	385	740
7	บ้านเนินโรงหีบ	266	413	454	867
8	บ้านดงไม้ลาย	332	472	493	965
9	บ้านหมอนนาง	149	226	237	463
10	บ้านชุมแสง	404	745	809	1,554
11	บ้านหนองผักปุ้งขัน	388	653	664	1,317
12	บ้านหนองแหน	300	606	564	1,170
	รวม	4,048	6,624	7,029	13,653

ตารางที่ 3 ช่วงอายุและจำนวนประชากร

ช่วงอายุ	ชาย	หญิง	รวมประชากร
เด็ก (ทารก-9 ปี)	891	762	1,653
เด็กโต (10-14 ปี)	407	389	796
วัยรุ่น (15-19 ปี)	416	421	837
ผู้ใหญ่ (20-59 ปี)	3,920	4,098	8,018
คนชรา (60 ปีขึ้นไป)	990	1,359	2,349
รวม	6,624	7,029	13,653

4. สภาพทางสังคม

4.1 การศึกษา

4.1.1 โรงเรียนประถมศึกษาในเขตรับผิดชอบของเทศบาลตำบลหมอนนาง

ตารางที่ 4 รายชื่อโรงเรียนประถมศึกษาในเขตรับผิดชอบ

ลำดับที่	รายชื่อโรงเรียน	ที่ตั้ง	จำนวนนักเรียน			
			อนุบาล (คน)	ป.1-ป.4 (คน)	ป.5-ป.6 (คน)	รวมทั้งสิ้น (คน)
			อนุบาล (คน)	ป.1-ป.4 (คน)	ป.5-ป.6 (คน)	รวมทั้งสิ้น (คน)
1	โรงเรียนชุมชนบ้านตลาดทุ่งเหียง	หมู่ที่ 4	113	226	93	432
2	โรงเรียนวัดทุ่งเหียง	หมู่ที่ 4	39	104	106	249
3	โรงเรียนบ้านหนองยาง	หมู่ที่ 3	47	95	43	185
4	โรงเรียนวัดชุมแสงศรีวนาราม	หมู่ที่ 10	38	69	32	139
5	โรงเรียนบ้านหนองพรหม	หมู่ที่ 2	50	78	42	170
	รวม		287	572	316	1175

4.1.2 โรงเรียนมัธยมศึกษา 1 แห่ง

โรงเรียนทุ่งเหียงพิทยาคม ตั้งอยู่หมู่ที่ 4 ต.หมอนนาง อ.พนัสนิคม จ.ชลบุรี

4.1.3 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 6 แห่ง

4.1.3.1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลหมอนนาง ตั้งอยู่หมู่ที่ 9

4.1.3.2 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหนองยาง ตั้งอยู่หมู่ที่ 3

4.1.3.3 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดนูรุ้ลฮิดายะห์ ตั้งอยู่หมู่ที่ 2

4.1.3.4 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กชุมชนบ้านตลาดทุ่งเหียง ตั้งอยู่หมู่ที่ 4

4.1.3.5 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดทุ่งเหียง ตั้งอยู่หมู่ที่ 4

4.1.3.6 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดชุมแสงศรีวนาราม ตั้งอยู่หมู่ที่ 10

4.1.4 ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้านห้องสมุดประชาชน 2 แห่ง

4.1.4.1 หมู่ที่ 3 บ้านหนองพร้าว

4.1.4.2 หมู่ที่ 6 บ้านหนองยาว

4.2 สาธารณสุข

โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ จำนวน 2 แห่ง

4.2.1 โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำลบหมอนนาง หมู่ที่ 4

4.2.2 โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลหมอนนาง (บ้านหนองไทร) หมู่ที่ 2

4.3 อาชญากรรม

ที่พักสายตรวจ 1 แห่ง ตั้งอยู่หมู่ที่ 4 ตลาดทุ่งเหียง

4.4 ยาเสพติด

เทศบาลตำบลหมอนนาง มีการป้องกันการเกิดปัญหายาเสพติดในกลุ่มเยาวชน โดยมีเครือข่ายตาสับปะรดในการเฝ้าระวังและดูแล และยังมีกล้องวงจรปิด CCTV ในการเฝ้าระวังในจุดเสี่ยงอีกทางหนึ่ง และมีการตั้งงบประมาณไว้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างต่อเนื่อง

4.5 การสังคมสงเคราะห์

เทศบาลตำบลหมอนนางมีการดำเนินการจ่ายเบี้ยยังชีพให้แก่ผู้สูงอายุ ผู้พิการและผู้ป่วยเอดส์ และให้บริการประชาชนผู้ด้อยโอกาสในด้านต่าง ๆ

5. ระบบบริการพื้นฐาน

5.1 การคมนาคมขนส่ง

ตำบลหมอนนางมีเส้นทางการคมนาคมทางถนน ซึ่งมีทั้งถนนลาดยางและถนนลูกรัง สภาพถนนลาดยางยังอยู่ในสภาพดี ถนนลูกรังมีสภาพเป็นหลุมเป็นบ่อบ้าง

การเดินทางของประชาชนส่วนใหญ่ใช้รถยนต์ส่วนตัวเป็นพาหนะ รถจักรยานยนต์ และรถโดยสารประจำทางถนนในตำบลหมอนนาง มีดังนี้

5.1.1. ถนนเนินหลังเต่า-หนองเสม็ด เป็นถนนลาดยาง ยาวประมาณ 15 กิโลเมตร สภาพดี

5.1.2. ถนนทุ่งเหียง-ชุมแสง 331 เป็นถนนลาดยาง ยาวประมาณ 5 กิโลเมตร สภาพดี

5.1.3. ถนนพนัสนิคม-เกาะโพธิ์ เป็นถนนลาดยาง ยาวประมาณ 12 กิโลเมตร สภาพดี

5.1.4. ถนนสายหนองแห้ง-หนองไทร เป็นถนนลาดยาง ยาวประมาณ 2 กิโลเมตร สภาพดี

5.1.5. ถนนสายหนองโพรง-331 เป็นถนนลาดยาง ยาวประมาณ 5 กิโลเมตร สภาพดี

5.1.6. ถนนบ้านสวนใหม่-หนองพรหม เป็นถนนลาดยาง ยาวประมาณ 3 กิโลเมตร สภาพดี

5.1.7. ถนนสายโรงน้ำตาล-วัดชุมแสง เป็นถนนลาดยาง ยาวประมาณ 6 กิโลเมตร สภาพดี

5.2 การไฟฟ้า

พื้นที่ในเขตตำบลหมอนนางมีการใช้ไฟฟ้าทั้งหมด 12 หมู่บ้าน 100% ของครัวเรือนทั้งหมด

5.3 การประปา

พื้นที่ในเขตตำบลหมอนนางมีน้ำประปาใช้เองครบทั้ง 12 หมู่บ้าน การบริหารงานโดยคณะกรรมการประปาหมู่บ้าน จัดเก็บและดูแลรักษาซ่อมแซมบำรุงเอง

5.4 โทรศัพท์

พื้นที่ในเขตตำบลหมอนนางมีโทรศัพท์สาธารณะจำนวนน้อยมาก ส่วนใหญ่จะอยู่ตามสถานที่ราชการ มีการติดต่อสะดวกและมีคู่สายทุกหมู่บ้าน ประชากรส่วนใหญ่จะใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ติดตามตัวเป็นส่วนมาก ประมาณ 90% ของครัวเรือนทั้งหมด

5.5 ไปรษณีย์หรือการสื่อสารหรือการขนส่ง และวัสดุ ครุภัณฑ์

พื้นที่ในเขตตำบลหมอนนางไม่มีหน่วยบริการไปรษณีย์ทั้งภาคเอกชนและรัฐวิสาหกิจ ประชากรและหน่วยงานราชการจะใช้บริการไปรษณีย์พนัสนิคมและพื้นที่ใกล้เคียง

6. ระบบเศรษฐกิจ

6.1 การเกษตร

ตำบลหมอนนางมีพื้นที่ทางการเกษตรประมาณร้อยละ 10 ในการทำนาปลูกข้าว และมีการปลูกอ้อย ซึ่งจะอาศัยน้ำตามฤดูกาลและน้ำตามแหล่งน้ำธรรมชาติ

6.2 การประมง

ตำบลหมอนนางมีพื้นที่ในการประมงประมาณร้อยละ 10 โดยทำการเลี้ยงปลาน้ำจืด เช่น ปลานิล ปลาสวาย

6.3 การปศุสัตว์

ตำบลหมอนนางมีพื้นที่ในการปศุสัตว์ร้อยละ 50 คือ การทำฟาร์มเลี้ยงหมูทั้งหมด

6.4 อุตสาหกรรม

ตำบลหมอนนางมีพื้นที่เป็นโรงงานอุตสาหกรรมประมาณร้อยละ 30 ซึ่งจะมีโรงงานผลิตอาหารสัตว์และโรงงานแปรรูปปศุสัตว์ โรงงานเหล็ก ฯลฯ

7. เศรษฐกิจพอเพียงท้องถิ่น (ด้านการเกษตรและแหล่งน้ำ)

7.1 ข้อมูลพื้นฐานของหมู่บ้านหรือชุมชน

ตำบลหมอนนางมีทั้งหมด 12 หมู่บ้าน ได้แก่

หมู่ที่ 1 บ้านสวนใหม่

หมู่ที่ 2 บ้านหนองไทร

หมู่ที่ 3 บ้านหนองพร้าว

หมู่ที่ 4 บ้านตลาดทุ่งเหียง

หมู่ที่ 5 บ้านเหนือ

หมู่ที่ 6 บ้านหนองยาง

หมู่ที่ 7 บ้านเนินโรงหีบ

หมู่ที่ 8 บ้านดงไม้ลาย

หมู่ที่ 9 บ้านหมอนนาง

หมู่ที่ 10 บ้านชุมแสง

หมู่ที่ 11 บ้านหนองผักปุ้งขัน

หมู่ที่ 12 บ้านหนองแหน

7.2 ข้อมูลด้านการเกษตร

ตำบลหมอนนางมีพื้นที่ทำการเกษตรค่อนข้างน้อยประมาณร้อยละ 10 ซึ่งเป็นการทำนาปลูกข้าว และมีการปลูกอ้อย ซึ่งจะอาศัยน้ำตามฤดูกาลและน้ำตามแหล่งน้ำธรรมชาติ

7.3 ข้อมูลด้านแหล่งน้ำทางการเกษตร

พื้นที่ตำบลหมอนนางมีแหล่งน้ำธรรมชาติเพื่อใช้ในการเกษตรหลายแห่ง แต่ในช่วงฤดูแล้งน้ำในลำคลองจะตื้นเขินทำการเกษตรไม่ได้ ส่วนในฤดูฝนบางครั้งจะมีน้ำท่วม ทำให้พื้นที่การเกษตรเสียหาย ซึ่งแหล่งน้ำธรรมชาติในพื้นที่มีดังนี้

ลองหนองสรวง ประโยชน์ที่ใช้ เพื่อการเกษตร หมู่ที่ 4, 5, 6, 12

คลองบึงยาง ประโยชน์ที่ใช้ เพื่อการเกษตร หมู่ที่ 1, 4, 5, 6, 7, 9

คลองป่าแดง ประโยชน์ที่ใช้ เพื่อการเกษตร หมู่ที่ 4, 8, 12

คลองสาลิกา ประโยชน์ที่ใช้ เพื่อการเกษตร หมู่ที่ 5, 6

ห้วยอีแขก ประโยชน์ที่ใช้ เพื่อการเกษตร หมู่ที่ 5, 6, 9

ห้วยตาแขวงประโยชน์ที่ใช้เพื่อการเกษตร หมู่ที่ 1, 5, 6, 7, 9

คลองส่งน้ำแยกจากคลองป่าแดงประโยชน์ที่ใช้ เพื่อการเกษตร หมู่ที่ 8 , 11

7.4 ข้อมูลด้านแหล่งน้ำกิน น้ำใช้ หรือน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค พื้นที่ตำบลหมอนนาง มีแหล่งน้ำในการใช้อุปโภคบริโภคหลายแห่ง ดังนี้

7.4.1 น้ำประปา

พื้นที่ในเขตตำบลหมอนนางมีน้ำประปาใช้เองครบทั้ง 12 หมู่บ้าน การบริหารงานโดยคณะกรรมการประปาหมู่บ้าน จัดเก็บและดูแลรักษาซ่อมแซมบำรุงเอง

7.4.2 สระน้ำสาธารณประโยชน์

หมู่ที่ 2 มีจำนวน 1 สระ

หมู่ที่ 3 มีจำนวน 1 สระ

หมู่ที่ 4 มีจำนวน 1 สระ

หมู่ที่ 6 มีจำนวน 1 สระ

หมู่ที่ 11 มีจำนวน 1 สระ

7.4.3 แหล่งน้ำธรรมชาติ

คลองหนองสรวง

คลองบึงยาง

คลองป่าแดง

คลองสาลิกา

ห้วยอีแขก

ห้วยตาแขวง

คลองส่งน้ำแยกจากคลองป่าแดง

8. ศาสนา ประเพณี วัฒนธรรม

8.1 การนับถือศาสนา

พื้นที่ตำบลหมอนนางประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธเป็นหลัก และมีศาสนาอิสลามปะปนบ้างบางส่วน สถานที่ประกอบศาสนกิจดังนี้

8.1.1 วัด จำนวน 4 แห่ง

8.1.2 มัสยิด จำนวน 2 แห่ง

8.2 ประเพณีและงานประจำปี

เทศบาลตำบลหมอนนางมีการส่งเสริมงานประเพณีและงานประจำปี โดยมีการจัดงานประเพณีลอยกระทง และเทศบาลตำบลหมอนนางยังส่งเสริมงานประเพณีประจำท้องถิ่น เช่น ประเพณีวิ่งควาย และประเพณีทำบุญกลางบ้านของแต่ละหมู่บ้าน

8.3 ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภาษาถิ่น

ตำบลหมอนนางมีภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สืบต่อกันมา ได้แก่ ผลไม้ดินปั้น

8.4 สินค้าพื้นเมืองและของที่ระลึก

สินค้าทางการเกษตร สินค้าจากการปศุสัตว์ และผลไม้ดินปั้น

9. ทรัพยากรธรรมชาติ

9.1 น้ำ

ในพื้นที่ตำบลหมอนนางมีทรัพยากรน้ำทั้งที่สร้างขึ้นเองและจากแหล่งน้ำตามธรรมชาติ แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น ได้แก่ ระบบประปาหมู่บ้านและแหล่งน้ำตามธรรมชาติ ได้แก่ ห้วย หนอง คลอง บึงต่าง ๆ ในพื้นที่ตำบลหมอนนาง

9.2 ป่าไม้

ลักษณะของไม้และป่าไม้ในพื้นที่ตำบลหมอนนาง มีจำนวนไม่มาก เนื่องจากพื้นที่โดยรอบส่วนใหญ่ทำการปศุสัตว์ โรงงานอุตสาหกรรม

9.3 คุณภาพของทรัพยากรธรรมชาติ

ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ตำบลหมอนนางเพียงพอและเหมาะกับการทำการเกษตรและทำการเลี้ยงสัตว์

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วีรพล สุธาอรรถ (2550) การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทของวิทยุชุมชนต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดอุบลราชธานี โดยจำแนกเป็น 5 ด้าน ประกอบด้วย ด้านฐานะสื่อของชุมชน สังคม เศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรม

และเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับบทบาทของวิทยุชุมชนต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยจำแนกตาม เพศ อายุ การศึกษา และรายได้ รวมทั้งเพื่อศึกษาข้อเสนอแนะของประชาชนที่มีต่อบทบาทของวิทยุชุมชนต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ คือ ประชาชนที่คาดว่าจะได้รับฟังวิทยุชุมชนในพื้นที่ 11 อำเภอ 2 กิ่งอำเภอ ในจังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 395 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental selection) ตามด้วยการสุ่มแบบโควตา (Quota selection) โดยใช้ขนาดตัวอย่างตามเกณฑ์ของ Krejcie and Morgan เป็นสูตรในการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.867 สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และ F-test ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในจังหวัดอุบลราชธานีมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของวิทยุชนชนต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในด้านฐานะสื่อของชุมชน ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมือง ด้านวัฒนธรรม และโดยรวมทุกด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง และผลการทดสอบสมมุติฐาน พบว่า ประชาชนที่มีเพศแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของวิทยุชุมชนในการพัฒนาคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานของการศึกษา ส่วนประชาชนที่มีความแตกต่างกันทางด้านอายุ การศึกษา และรายได้ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของวิทยุชุมชนต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานของการศึกษา ส่วนข้อเสนอแนะ พบว่า สาเหตุที่ทำให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทวิทยุชุมชนต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดอุบลราชธานี อยู่ในระดับปานกลางและไม่สามารถอยู่ในระดับมากหรือดีมากได้ เพราะว่าวิทยุชุมชนมีปัญหาด้านการบริหารจัดการ คือ ยังขาดองค์กรหรือหน่วยงานทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาชนเข้ามารับผิดชอบในการกำกับควบคุมดูแลและจัดสรรคลื่นความถี่ จนก่อให้เกิดมีการจัดตั้งวิทยุที่ไม่ตรงกับหลักการของวิทยุชุมชนขึ้นเป็นจำนวนมาก รวมทั้งการใช้วัสดุอุปกรณ์ของเครื่องส่งคลื่นความถี่ที่ไม่ได้มาตรฐาน และมีการกำหนดความถี่ขึ้นเอง ส่งผลให้เกิดการรบกวนของคลื่นความถี่วิทยุและมีการใช้ความถี่ทับซ้อน นอกจากนี้ผู้ประกาศและนักจัดรายการยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักภาษาและเทคนิคของการจัดรายการวิทยุกระจายเสียงที่แท้จริง ก่อให้เกิดการใช้ภาษาที่ไม่ถูกต้องและไม่เป็นแบบอย่างที่ดีแก่เยาวชนในชุมชน นอกจากนี้วิทยุชุมชนยังมีการหารายได้จากการโฆษณาและบริการธุรกิจ ซึ่งขัดต่อบทบาทหน้าที่และหลักปรัชญาของวิทยุชุมชนอย่างแท้จริง

สมบัติ บุญเลี้ยง (2551) วิจัยเรื่องคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตของประชาชน และเพื่อสำรวจรูปแบบการจัดการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา ได้แก่ ประชาชนที่อยู่ในจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยใช้แบบสอบถามจากการสุ่มตัวอย่าง

จากประชากรจำนวน 400 คน สำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ และกลุ่มตัวอย่างที่รวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ ซึ่งใช้กระบวนการ Focus group กลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยผู้วิจัยคัดเลือกจากประชาชนในแต่ละอำเภอ จำนวน 11 อำเภอ ๆ ละ 5 คน รวม 55 คน ซึ่งได้รับความร่วมมือจากประชาชนผู้เป็นกลุ่มตัวอย่างเป็นอย่างดี ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปโดย สถิติที่ใช้คือ สถิติพรรณนา (Descriptive statistics) เพื่อหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) สำหรับวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยเชิงคุณภาพ ผลการวิจัย จากการวิจัยข้อมูลทั่วไปของประชาการกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ประชากรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ส่วนมากเป็นโสด มีอายุน้อยกว่า 30 ปี ระดับการศึกษา ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ประกอบอาชีพทั่วไป มีสถานที่ทำงานอยู่ใกล้บ้าน และมีรายได้ต่อเดือนน้อยกว่า 10,000 บาท มีคุณภาพชีวิตจากสภาพที่เกิดขึ้นกับชีวิตจริงในภาพรวมมีคุณภาพชีวิตปานกลาง ($\overline{X}$ = 3.34, SD = 0.967) และในแต่ละด้านเรียงลำดับคุณภาพชีวิตของประชาชนจนมากที่สุด ได้แก่ ด้านสภาพแวดล้อมมีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ = 3.49, SD = 1.038) ด้านครอบครัว มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ = 3.42, SD = 0.968) ด้านชีวิตการทำงานมีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ = 3.28, SD = 0.885) และด้านสุขภาพอนามัยมีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ = 3.19, SD = 0.978) ผลการศึกษาคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ในภาพรวมโดยกระบวนกลุ่ม พบว่า ด้านสุขภาพอนามัย ประชาชนส่วนใหญ่ใช้การออกกำลังกาย เพราะจะช่วยให้สุขภาพดี สำหรับการออกกำลังกายจะใช้การวิ่ง การเล่นกีฬา ในการออกกำลังกายจะมีข้อจำกัดในเรื่องของเวลา เพราะต้องทำงาน ทำให้การออกกำลังกายไม่สามารถทำได้อย่างสม่ำเสมอ ในการรับประทาน มีทั้งการรับประทานอาหารที่เป็นประโยชน์เป็นส่วนใหญ่ และมีการตรวจสุขภาพการใช้บริการในการดูแลสุขภาพจะใช้บริการจากภาคเอกชนมากกว่าจากภาครัฐ เพราะการบริการจากภาคเอกชนดีกว่าจากการบริการของภาครัฐ มีการใช้บริการของท้องถิ่นมากขึ้น เพราะผู้นำท้องถิ่นให้การดูแลประชาชนในพื้นที่ที่รับผิดชอบมากกว่า แต่ก็ยังมีการเลือกปฏิบัติบ้าง บางคนใช้การทำงานบ้านและงานอดิเรกเป็นการออกกำลังกาย ผู้นำท้องถิ่นให้ความสำคัญกับการกีฬาและการออกกำลังกาย โดยสนับสนุนด้วยงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ ตลอดจนเป็นผู้ทางการรักษาสุขภาพด้วย ด้านครอบครัว ประชาชนมีการทะเลาะเบาะแว้งในครอบครัวอยู่บ้าง แต่ก็เป็นเรื่องเล็กน้อย แต่ใช้การแก้ไขโดยการเงียบรับฟังถ้ามีคนหนึ่งพูด ใช้การสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัว โดยการมีกิจกรรมในครอบครัวให้มีความสุขและความสนใจลูก ใช้การแก้ปัญหาในครอบครัวด้วยการลดความรุนแรงโดยใช้การพูดคุยกัน ด้านการทำงาน ประชาชนประกอบอาชีพมีความมั่นคงดี ทั้งผู้ที่ประกอบอาชีพ

ธุรกิจส่วนตัวและรับจ้าง ในการทำงานจะใช้การถ้อยทีถ้อยอาศัย ให้เกียรติซึ่งกันและกัน และสร้างบรรยากาศสถานที่ทำงานให้เป็นธรรมชาติ ด้านสิ่งแวดล้อม สถานที่อยู่อาศัยของประชาชน ด้วยการฝากบ้านไว้กับตำรวจ เพราะทำให้วัยรุ่นหรือพวกที่ดื่มสุราไม่กล้าขโมย บรรยากาศโดยเฉพาะ ฝุ่น อากาศ และเสียง มีสภาพที่ไม่ค่อยดีนัก จากสาเหตุของฝุ่นละอองที่มาจากที่วิ่งไปมา เสียงจากเพื่อนบ้านที่ดื่มสุราและเสียงรบกวน การแก้ไขปัญหาวัยรุ่นโดยการจัดอบรมเยาวชน ให้เป็นคนดี ผลการศึกษารูปแบบการจัดการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ มีดังนี้ รูปแบบการจัดการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ ด้านสุขภาพอนามัย ได้แก่ มีคณะกรรมการเพื่อบริหารจัดการด้านสุขภาพอนามัยของประชาชนในระดับหมู่บ้าน มาจากตัวแทนประชาชน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลผู้ใหญ่บ้าน เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ ควรจัดกิจกรรมการออกกำลังกายได้อย่างน้อยหมู่บ้านหรือชุมชนละ 1 แห่ง มีการสนับสนุนอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมการออกกำลังกายและให้ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพกับ ประชาชนอย่างสม่ำเสมอ รูปแบบการจัดการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ ด้านครอบครัว ได้แก่ การจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับครอบครัวให้กับประชาชนในทุกหมู่บ้านและชุมชน โดยให้มีคณะกรรมการไกล่เกลี่ยกรณีมีข้อพิพาทในครอบครัว เพื่อช่วยลดความรุนแรงที่จะเกิดขึ้น ในครอบครัว รูปแบบการจัดการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ ด้านการทำงาน ได้แก่ การให้ชุมชนจัดองค์กรรับผิดชอบในการฝึกฝนอาชีพและจัดระบบธุรกิจ ของชุมชนให้มีการผลิตโดยชุมชนและบริโภคผลผลิตในชุมชน การทำงานร่วมกันด้วยการให้เกียรติ ระหว่างกันของคนในชุมชน และให้มีการจัดสถานที่ทำงานให้มีบรรยากาศเป็นธรรมชาติ รูปแบบการจัดการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ ด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การจัดสถานที่อยู่อาศัย มีคณะกรรมการทำงานประสานสามัคคีในชุมชน มีการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน จัดเวรยามสอดส่องความปลอดภัยในทรัพย์สินรับการฝากบ้านระหว่างกัน การจัดกิจกรรมอบรม เยาวชนในชุมชนให้เป็นคนดีของชุมชน ละเว้นหรือลดการดื่มสุรา มีกฎกติกาเพื่อความสงบสุข ในชุมชนและมีคณะกรรมการจัดระบบความสะอาด หน้าบ้านมีการประกวดหน้าบ้าน หน้าน่ามอง ในชุมชน มีการควบคุมกำกับการขับขี่รถที่ปลอดภัยลดฝุ่นละออง

นิวัฒน์ ศรีบุญนาค (2552) วิจัยเรื่อง รูปแบบที่เหมาะสมสำหรับการจัดการหมู่บ้าน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนแบบพอเพียงในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง: กรณีศึกษา บ้านคาบเหนือ ตำบลเทนมีย์ อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาบริบทชุมชน และปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนแบบพอเพียง 2) เพื่อหากรอบเกณฑ์ ตัวชี้วัดการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนแบบพอเพียง และ 3) เพื่อหารูปแบบเนื้อหา กระบวนการที่เหมาะสมสำหรับการจัดการหมู่บ้านเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนแบบพอเพียง

โดยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนาที่ประชาชนเป็นผู้วิจัยชุมชนของตนเอง (PR&D) ผลจากการดำเนินการวิจัย พบว่า บริบทชุมชนและปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนบ้านคาบเหนือ ในอดีตบ้านคาบเหนือเป็นเส้นทางผ่านเข้าสู่ประเทศกัมพูชา สภาพหมู่บ้านมีแหล่งน้ำใหญ่เกิดจากเทือกเขาดงรัก คือ ห้วยระหาร คนในชุมชนยึดมั่นในพุทธศาสนาและขนบธรรมเนียมประเพณี มีการนำทุนทางปัญญา ทุนทางสังคม มาพัฒนาชุมชน คนในชุมชนมีจิตสำนึกรวมพลังปกป้องสิทธิอย่างเป็นเอกภาพ มีพระสงฆ์ขัดเกลาสติปัญญา มีวิธีรักษาและใช้ทรัพยากรน้ำสร้างฐานเศรษฐกิจมี การลดรายจ่ายเพิ่มรายได้โดยมีกลุ่มออมทรัพย์เป็นเครื่องชี้วัด ผู้นำมีคุณธรรม สืบทอดรูปแบบการปกครองให้เยาวชนด้วยคำสอน ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนคาบเหนือ มี 52 ปัจจัย ชุมชนสีบุญเรืองเมืองปากเซ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มี 53 ปัจจัย นำมาเติมเต็มโครงการชุมชนคาบเหนือ 6 ปัจจัย ผลการหากรอบเกณฑ์ตัวชี้วัด ได้กรอบ คือ การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนบ้านคาบเหนือให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีแบบพอเพียงได้เกณฑ์ 5 ด้าน เพื่อยกร่างแผนแม่บทชุมชน คือ ด้านสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ การศึกษา สิ่งแวดล้อม และสุขภาวะและ ด้านการปกครอง ได้แผนแม่บทชุมชน 24 แผน คุณค่าที่ได้จากการนำแผนแม่บทชุมชน คือ ชุมชนเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง ค้นพบเอง ภูมิใจในรากเหง้าวัฒนธรรม ค้นพบ “ทุน” และศักยภาพที่แท้จริงของตนเอง เกิดวงจรชีวิตใหม่ในชุมชน มีการจัดการชีวิตตนเองเป็นระบบ ตัดสินใจได้เอง เกิดระบบเศรษฐกิจที่สร้างหลักประกันชีวิตที่มั่นคง มีระบบสวัสดิการให้คนในชุมชน ผลการหาตัวชี้วัดได้ 44 ตัวชี้วัด ทำโครงการขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ 39 โครงการ ผลการขับเคลื่อนโครงการด้านสังคมและวัฒนธรรมชุมชน ชุมชนใช้วัฒนธรรมเดิมเสริมสร้างพลังต่อสู้กับกระแสความทันสมัยที่เข้าสู่ชุมชน ดำเนินงานได้ผลสัมฤทธิ์เป็นรูปธรรม ด้านเศรษฐกิจ มีการลดร่ายจ่ายเพิ่มรายได้ โดยการรวมกลุ่มออมทรัพย์ทำให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็ง มีพลังต่อรองกับระบบสถาบันการเงินได้ มีการเรียนรู้การบริหารจัดการรายรับรายจ่ายของครัวเรือน ผลกำไรจากการออมทรัพย์เกิดเป็นผลผลิตตอบแทนสังคม ชุมชนมีศักยภาพพัฒนาเศรษฐกิจด้านฐานการเงินที่ได้รับจากการวางแผนที่ดีและเหมาะสมกับสภาพความเป็นอยู่ของสังคมได้อย่างสมดุล มีการใช้ทรัพยากรน้ำเพื่อสร้างฐานเศรษฐกิจ ด้านการศึกษา ชุมชนนำภูมิปัญญาวัฒนธรรมความเชื่อมาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวคนในชุมชนให้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข สิ่งแวดล้อมและสุขภาวะ มีการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ในการผลิตข้าวไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ด้านการปกครอง ผู้นำชุมชนมีภาวะผู้นำ บริหารจัดการแก้ปัญหาในชุมชนได้ สามารถรับโครงการจากหน่วยงานอื่นที่เข้าสู่ชุมชนจนเกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนและเข้มแข็ง ผลการหารูปแบบเนื้อหา กระบวนการ ได้รูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิต ซึ่งชุมชนใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาจิตสำนึก เพื่อหาข้อมูล ทำยุทธศาสตร์ ทำแผนพัฒนาตนเอง โดยมีกระบวนการเรียนรู้

และการจัดการชีวิต จัดหาทรัพยากรจัดระบบเศรษฐกิจสังคมของชุมชน มีคณะกรรมการที่คัดเลือกจากคนในชุมชนมีสถานที่ให้คนในชุมชนประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และทำงานร่วมกัน มีคณะกรรมการที่เป็นผู้แทนจากคนในชุมชน มียุทธศาสตร์กระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วมที่คนในชุมชนเป็นผู้วิจัยเอง (PR&D) ค้นหาระบบคุณค่าจากภูมิปัญญาดั้งเดิมมาบูรณาการแบบองค์รวมเชื่อมโยงกันบนฐานการเรียนรู้ การวางแผน การดำเนินการ ใช้พลังทางสังคมขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาในรูปของเครือข่ายนำมาประยุกต์ใหม่ตามบริบทของท้องถิ่น เน้นการพึ่งตนเองตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และมีเนื้อหาของกระบวนการเรียนรู้การจัดการตามบริบทของชุมชนคาบเหนือ เนื้อหาเป็นแบบองค์รวมบูรณาการพัฒนาทุนท้องถิ่นทุกด้าน มีกระบวนการดำเนินการร่วมกันระหว่างคนนอก (ผู้วิจัยและทีม) และชุมชนใช้ระเบียบวิธีวิจัย “ประชาพิจัยและพัฒนา” (PR&D) ที่ประชาชนเป็นผู้วิจัย โดยประชาชนเพื่อประชาชน กระบวนการดำเนินการมี 11 ขั้นตอน ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตต้องมีหลักการ หลักคิด แรงจูงใจ และแรงบันดาลใจ มีการร่วมวางแผนยุทธศาสตร์แผนแม่บทเรียนรู้ชุมชนเข้มแข็งตัวอย่าง มีกระบวนการช่วยให้ชุมชนแก้ไขปัญหาตนเองได้ กระบวนการมีส่วนร่วมทำให้ชุมชนพบกับความพอเพียง เกิดความเข้มแข็ง ได้ทีมวิทยากรกระบวนการทำให้แผนแม่บทชุมชนขับเคลื่อนตามเป้าหมาย และประสบผลสำเร็จในระดับปัจเจกระดับครอบครัว และระดับชุมชน ได้รูปแบบ เนื้อหา กระบวนการในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนคาบเหนือ ผลจากกระบวนการวิจัยทำให้ได้ปรัชญาแนวคิด “การพึ่งตนเองได้ทำให้มีชีวิตอยู่อย่างพอเพียงและเข้มแข็ง” และได้ยุทธศาสตร์ คือ “การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ต้องให้คนในชุมชนร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมทำ ร่วมวิจัย โดยใช้กลยุทธ์พัฒนาชุมชนแบบองค์รวม ใช้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนคาบเหนือ และเป็นตัวแบบให้ชุมชนอื่นนำไปปรับใช้ตามบริบทของตนเอง ซึ่งส่งผลไปถึงการวางแผนการพัฒนาประเทศต่อไป

ไพจิตร ประดิษฐ์ผล (2553) ศึกษาวิจัยเพื่อการส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่เหมาะสมกับชุมชนบ้านปราสาท การศึกษาคุณภาพชีวิตในชุมชนท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์นี้ มีตัวชี้วัดคุณภาพชีวิต 4 ด้าน คือ 1) ด้านสุขภาพ 2) ด้านสังคม 3) ด้านเศรษฐกิจ 4) ด้านสภาพแวดล้อม วิธีการศึกษาใช้แบบสอบถามสัมภาษณ์ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนบ้านปราสาท จำนวน 293 คน และการจัดสัมมนากลุ่มย่อยในชุมชน เพื่อรับฟังข้อความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากชุมชน ผลจากศึกษาพบว่า ประชาชนมีคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพ คุณภาพชีวิตด้านสังคมและคุณภาพชีวิตด้านสภาพแวดล้อมอยู่ในระดับสูง ส่วนคุณภาพชีวิตด้านเศรษฐกิจอยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น แต่เป็นองค์ประกอบที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ องค์ประกอบด้านสังคม องค์ประกอบด้านสุขภาพ และองค์ประกอบด้านสภาพแวดล้อม ตามลำดับ ในด้านผลกระทบ

จากการท่องเที่ยว พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนมากมีความคิดเห็นว่าการท่องเที่ยวส่งผลดีมากกว่าส่งผลเสีย และกลุ่มที่มีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวจะมีคุณภาพชีวิตที่ดีกว่ากลุ่มที่ไม่มีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวในการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตนั้น ชุมชนและภาครัฐควรจะให้ความสำคัญในการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจการกระจายรายได้จากการท่องเที่ยวสู่ชมชนและการสร้างความตระหนักให้กับเยาวชนและกลุ่มบุคคลในวัยทำงานให้เข้ามามีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวมากขึ้น

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (2553) ศึกษาวิจัยโครงการวิจัยเรื่องคุณภาพชีวิตของคนไทยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาตัวชี้วัดคุณภาพชีวิตที่สอดคล้องกับบริบทตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 2) สำรวจคุณภาพชีวิตของคนไทยเป็นรายปี ระหว่างปี (2553-2555) เปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของคนไทยในภาคต่าง ๆ และเปรียบเทียบกับคุณภาพชีวิตในช่วงเวลาที่ผ่านมา และ 3) พัฒนาระบบฐานข้อมูลคุณภาพชีวิตของคนไทย การศึกษาทำโดยการสุ่มตัวอย่างจากประชากรอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไปที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองและชนบทของจังหวัดที่เป็นตัวอย่างใน 4 ภาค และกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ภาคละ3 จังหวัด รวม 15 จังหวัด ได้แก่ กรุงเทพมหานคร สมุทรปราการ นครปฐม พระนครศรีอยุธยา ราชบุรี ชลบุรี เชียงใหม่ พิษณุโลก อุตรดิตถ์ อุบลราชธานี หนองคาย นครราชสีมา นครศรีธรรมราช สตูล และชุมพร ใช้จำนวนตัวอย่างในการศึกษาทั้งสิ้น 4,500 คน ผลการศึกษาพบว่า ตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ย 48.10 ปี ระดับการศึกษาส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาไม่เกินระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 หรือ ปวช. ประกอบอาชีพค้าขายมากที่สุด มีรายได้บุคคลเฉลี่ย 17,099.12 บาท/ ปี รายได้ครัวเรือนเฉลี่ย 22,470.65 บาท/ ปี และรายจ่ายครัวเรือนเฉลี่ย 13,839.61 บาท/ ปี ส่วนใหญ่มีเงินออมและครึ่งหนึ่ง มีหนี้สิน คุณภาพชีวิตของคนไทยที่ได้จากการสำรวจ มีดังนี้ คุณภาพชีวิตด้านการทำงานตัวอย่างส่วนใหญ่มีความพึงพอใจกับชีวิตการทำงานในระดับมาก (คะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจ 8.00 จากคะแนนเต็ม 10) คุณภาพชีวิตด้านครอบครัว ตัวอย่างส่วนใหญ่มีความพึงพอใจกับชีวิตครอบครัวในระดับมากที่สุด (คะแนนเฉลี่ย 8.32 จากคะแนนเต็ม 10) คุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม ตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ยกเว้นปัญหาเกี่ยวกับเสียงจากยานพาหนะ ซึ่งมีปัญหาในระดับน้อย และมีความพึงพอใจในสิ่งแวดล้อมที่ตนอาศัยอยู่ในระดับมาก (คะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจ 7.96 จากคะแนนเต็ม 10) คุณภาพชีวิตด้านสุขภาพและความเครียด ตัวอย่างส่วนใหญ่มีสุขภาพอยู่ในระดับค่อนข้างดี ในรอบปีที่ผ่านมาส่วนใหญ่เคยเจ็บป่วยเล็กน้อย แต่ยังไม่เคยเจ็บป่วยจนต้องเข้ารักษาตัวในสถานพยาบาล และไม่มีโรคประจำตัว สำหรับภาวะความเครียดนั้น ส่วนใหญ่ไม่มีอาการผิดปกติที่บ่งบอกถึงความเครียด คุณภาพชีวิตด้านชีวิตความเป็นอยู่ประจำวันตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่าสินค้าประเภทอาหารมีราคาค่อนข้างแพง แต่ก็มีความพึงพอใจในการให้บริการ

ของหน่วยงานภาครัฐต่าง ๆ ส่วนเรื่องความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ส่วนใหญ่เห็นว่าชีวิตและทรัพย์สินของตนยังมีความปลอดภัย

ชัยวัฒน์ รัตนภัคดี (2555) ศึกษาวิจัยเชิงปริมาณนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนเทศบาลตำบลหนองญาติ อำเภอเมืองนครพนม และ 2) เพื่อเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนเทศบาลตำบลหนองญาติ อำเภอเมืองนครพนม และปัจจัยแวดล้อมมีผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา คือ ประชาชนที่อาศัยในเขตเทศบาลตำบลหนองญาติ สุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) โดยเลือกมา 6 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 2 หมู่ที่ 4 หมู่ที่ 6 หมู่ที่ 8 หมู่ที่ 10 และหมู่ที่ 12 ที่เป็นสมาชิกชุมชนท้องถิ่นทั้ง 6 หมู่บ้าน แต่ละหมู่บ้านเลือกตัวอย่างโดยการสุ่มแบบง่าย (Simple random sampling) หมู่บ้านละ 20 คน รวม 120 คน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้สถิติเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มประชากร ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of variance; ANOVA) การทดสอบหาค่าที (t-test) ไคสแคว์ (Chi-square) ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันมีผลต่อระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนเทศบาลตำบลหนองญาติ อำเภอเมืองนครพนม ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา และสถานภาพ พบว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และปัจจัยแวดล้อมที่แตกต่างกันมีผลต่อระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนเทศบาลตำบลหนองญาติอำเภอเมืองนครพนมได้แก่ ความรู้ความเข้าใจการได้รับข้อมูลข่าวสารและการเข้าร่วมสังคมชุมชน พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ณัฐหทัย เดโชพัฒน์ชญานิน (2555) 1) ศึกษาวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนและการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านสังคมและคุณภาพชีวิต ของเทศบาลตำบลเขาน้อย และ 2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของประชาชนกับการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านสังคมและคุณภาพชีวิต ของเทศบาลตำบลเขาน้อย อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ กลุ่มตัวอย่างที่นำมาใช้ในการวิจัย คือ ตัวแทนครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่รับผิดชอบของเทศบาลตำบลเขาน้อย จำนวน 374 คน ได้มาจากการคำนวณโดยใช้สูตรของทาโร่ ยามาเน่ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ผลการวิจัย พบว่า 1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการมองเห็นปัญหามีค่าเฉลี่ยอยู่ในอันดับแรก รองลงมา คือ ด้านการรับข้อมูลข่าวสาร และด้านปัจจัยส่วนบุคคล ส่วนการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านสังคมและคุณภาพชีวิตของเทศบาลตำบลเขาน้อย ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า

ด้านดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด มีค่าเฉลี่ยอยู่ในอันดับแรก รองลงมา คือ ด้านจัดระเบียบสังคมรักษาความสงบและความเป็นระเบียบเรียบร้อย และด้านส่งเสริมการกีฬาและการออกกำลังกาย ตามลำดับ 2. การมีส่วนร่วมของประชาชนมีความสัมพันธ์เชิงทางบวกในทิศทางเดียวกันกับการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านสังคมและคุณภาพชีวิตของเทศบาลตำบลเขาน้อยในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ข้อค้นพบจากการวิจัยพบว่า การดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านสังคมและคุณภาพชีวิตของเทศบาลควรสร้างแรงจูงใจให้แก่ประชาชนได้เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองให้ดีขึ้นโดยการส่งเสริมให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างต่อเนื่อง

รอฮานี วาเตะ (2555) วิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาแผนพัฒนาหลักขององค์การบริหารส่วนตำบล 2. เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตของประชาชนในตำบลลางาที่ได้รับจากแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล 3. เพื่อศึกษาทัศนคติของประชาชนที่มีต่อแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้นำท้องที่ ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำศาสนา และตัวแทนประชาชนในตำบลลางา อำเภอมายอ จังหวัดปัตตานี จำนวน 15 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) ประชาชนมีความเข้าใจวัตถุประสงค์และความสำคัญของแผนพัฒนาตำบล ดังนี้ กลุ่มตัวอย่าง มีความเข้าใจในเรื่องการจัดทำแผนเป็นอย่างดี โดยเข้าใจดังนี้ คือ การปกครองตนเองเป็นหลักการและองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญของการปกครองตนเองของคนในท้องถิ่น การเปิดโอกาสให้ท้องถิ่นสามารถที่จะคิดวางแผนการพัฒนาและการแก้ไขปัญหาได้ด้วยตนเอง เป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาระบอบประชาธิปไตย การมีส่วนร่วมทางภาคประชาชนในการที่จะคิดและตัดสินปัญหาด้วยตัวเขาเอง ก่อให้เกิดความรู้และจิตวิญาณในการสร้างสรรค์สังคม การเข้ามามีส่วนร่วมในการรับผิดชอบต่อสังคม การเคารพสังคม วัฒนธรรมทางสังคมที่มีระบบระเบียบจะถูกสร้างขึ้น แต่ทั้งนี้ การมีส่วนร่วมของคนในสังคมหรือท้องถิ่นนั้น ๆ จะต้องเกิดกระบวนการเรียนรู้ในเรื่องของการมีส่วนร่วมและการเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของสังคม อันจะทำให้กระบวนการมีส่วนร่วม ของประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ เกิดขึ้นโดยแท้จริงและมั่นคง 2) การมีส่วนร่วมประชาชนในการเสนอปัญหาความต้องการในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล มีดังนี้ ด้านสาธารณูปโภค ด้านการศึกษา ศาสนาวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านสาธารณสุข ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านการเสริมสร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ด้านเศรษฐกิจ

ณัฐวัฒน์ ขันโท (2556) วิจัยเรื่อง “คุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่หน่วยบริการชุมชน คลินิกศูนย์แพทย์พัฒนา” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา คุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่หน่วยบริการชุมชน คลินิกศูนย์แพทย์พัฒนา และเพื่อเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของประชาชน

ในพื้นที่หน่วยบริการชุมชน คลินิกศูนย์แพทย์พัฒนาโดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษารายได้ ชุมชนที่อาศัยอยู่ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ประชาชนในพื้นที่หน่วยบริการชุมชนคลินิกศูนย์แพทย์พัฒนาทั้ง 11 ชุมชน จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและสถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ สถิติทดสอบ (t-test) และการทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และทดสอบความแตกต่างรายคู่ ด้วยวิธี LSD โดยกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพชีวิต ของประชาชนในพื้นที่หน่วยบริการชุมชน คลินิกศูนย์แพทย์พัฒนา ในภาพรวมมีคุณภาพชีวิต อยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ประชาชนในพื้นที่ หน่วยบริการชุมชน คลินิกศูนย์แพทย์พัฒนา มีคุณภาพชีวิตในด้านสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับดี เป็นอันดับแรก รองลงมา คือ ด้านสุขภาพกาย ด้านจิตใจ และด้านสัมพันธ์ภาพทางสังคม ตามลำดับ ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของคุณภาพชีวิตของในพื้นที่หน่วยบริการชุมชนคลินิกศูนย์แพทย์ พัฒนา พบว่า ประชาชนในพื้นที่หน่วยบริการชุมชน คลินิกศูนย์แพทย์พัฒนาที่มีอายุ จำนวนสมาชิก ในครอบครัว รายได้ต่อเดือนต่างกัน มีคุณภาพที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนประชาชนในพื้นที่หน่วยบริการชุมชนคลินิกศูนย์แพทย์พัฒนาที่มีเพศ สถานภาพสมรส และระดับการศึกษา แตกต่างกัน มีคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกัน

พระสมุห์ทรง สญฺญโต (2556) วิจัยเรื่อง บทบาทของวัดไร่ขิงที่มีต่อการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตตำบลไร่ขิง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของวัดไร่ขิงที่มีต่อการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตตำบลไร่ขิง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของวัดไร่ขิง ที่มีต่อการส่งเสริมคุณภาพชีวิตขอประชาชนในเขตตำบลไร่ขิง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม โดยทำการสุ่มแบบแบ่งพื้นที่ (Area sampling) แล้วทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) ตามสัดส่วนของประชากร เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม (Questionnaire) วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้โดยหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: SD) ทดสอบสมติฐานโดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปร 2 ตัวแปรที่เป็นอิสระต่อกัน และค่าเอฟ (F-test) โดยวิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เมื่อพบว่ามีความแตกต่าง จะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ โดยวิธีหาผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference: LSD) นอกจากนี้มีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์ (Interview) โดยวิธีการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 5 ท่าน วิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์ โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์

เชิงเนื้อหาประกอบบริบท (Content analysis technique) ผลการวิจัยพบว่า 1. บทบาทของวัดไร่ขิง ที่มีต่อการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตตำบลไร่ขิง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อบทบาทของวัดไร่ขิงที่มีต่อการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชน ในเขตตำบลไร่ขิง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2. ผลการเปรียบเทียบ บทบาทของวัดไร่ขิงที่มีต่อการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตตำบลไร่ขิง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ทดสอบสมมติฐานโดยการวิเคราะห์ความแตกต่างตัวแปร พบว่า เพศ อายุ รายได้ และอาชีพ มีผลให้ประชาชนมีความคิดเห็นต่อบทบาทของวัดไร่ขิงที่มีต่อการส่งเสริมคุณภาพชีวิต ของประชาชนในเขตตำบลไร่ขิง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ไม่แตกต่างกัน จึงเป็นการปฏิเสธสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ส่วนด้านระดับการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ 3. ผลการสัมภาษณ์ พบว่า วัดไร่ขิงมีบทบาท ในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตประชาชนในเขตตำบลไร่ขิง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม เป็นอย่างมาก และมีบทบาทโดยใช้การบริหารกิจการคณะสงฆ์เข้ามาส่งเสริมคุณภาพชีวิตประชาชน ซึ่งประกอบด้วย 3 ด้าน ด้วยกัน ด้านการเผยแผ่ การพัฒนาจิตใจ และด้านการสาธารณสงเคราะห์ 4. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของวัดไร่ขิงที่มีต่อการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชน ในเขตตำบลไร่ขิง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม พบว่า วัดไร่ขิงควรมีการวางแผนการเผยแผ่ พระพุทธศาสนาเชิงรุก เนื่องจากประชาชนไม่ค่อยให้ความสำคัญ วัดไร่ขิงต้องเข้าไปให้ใกล้ประชาชน มากที่สุด เพื่อเผยแผ่ธรรมให้ประชาชนได้ทราบข้อดีและข้อเสียในการดำเนินชีวิต เพื่อให้การดำเนิน ชีวิตของประชาชนไปในทางที่ถูกต้องเพื่อประโยชน์แก่ประชาชนเอง ผู้อื่น และสังคม

สิริภักดิ์ ศรีศิลารักษ์ (2556) วิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนที่อาศัยอยู่ใน ตำบลวัดชลอ อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตและปัจจัยที่ส่งผล ต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลวัดชลอ อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชน ที่อาศัยอยู่ในตำบลวัดชลอ อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการ วิจัย คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว การวิเคราะห์ความแตกต่าง ด้วยการจับคู่พหุคูณ และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ที่อาศัยอยู่ในตำบลวัดชลอ อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอพียง อยู่ในระดับมาก 2) ปัจจัยส่วนบุคคลไม่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน ที่อาศัยอยู่ในตำบลวัดชลอ อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญา

เศรษฐกิจพอเพียงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 3) ปัจจัยด้านสังคมส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลวัดชลอ อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 จากผลการวิจัยนี้สามารถนำไปใช้ในการปรับปรุงคุณภาพชีวิตของประชาชนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการพัฒนาชุมชนต่อไปการจัดการภาครัฐและภาค

ดวงกมล คณโฑเงิน (2557) ศึกษาวิจัยปัจจัยสำคัญที่ชี้วัดคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตควบคุมมลพิษของประเทศไทย เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ทำเก็บรวบรวมข้อมูลใน 3 พื้นที่ คือ พื้นที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา พื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร และพื้นที่อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี โดยใช้วิธีการสนทนากลุ่ม จำนวนทั้งหมด 12 กลุ่ม แบ่งเป็น กลุ่มประชาชน 6 กลุ่ม และกลุ่มผู้นำชุมชน 6 กลุ่ม และทำการรวบรวมข้อมูลจากการเอกสารทางวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิต และองค์ประกอบในการประเมินคุณภาพชีวิตผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยชี้วัดคุณภาพของประชาชนในเขตควบคุมมลพิษ ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ ด้านที่อยู่อาศัย ด้านสภาพเศรษฐกิจ ด้านสภาพสังคม ด้านสภาพแวดล้อม และด้านสุขภาพอนามัย โดยมีจำนวนตัวชี้วัดทั้งหมด 26 ตัว ปัจจัยด้านที่มีจำนวนตัวชี้วัดมากที่สุด คือ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม (7 ตัวชี้วัด) เนื่องจากพื้นที่ตัวอย่างที่ทำการศึกษาเป็นพื้นที่ในเขตควบคุมมลพิษ กลุ่มตัวอย่างจึงให้ความสำคัญและคำนึงถึงปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมมากกว่าด้านอื่น ๆ สำหรับปัจจัยรองลงมา คือ ปัจจัยด้านสุขภาพอนามัย (6 ตัวชี้วัด) ด้านที่อยู่อาศัย (5 ตัวชี้วัด) ด้านสภาพสังคม (5 ตัวชี้วัด) และด้านสภาพเศรษฐกิจ ซึ่งการที่กลุ่มตัวอย่างคำนึงถึงปัจจัยด้านเศรษฐกิจน้อยกว่าด้านอื่น ๆ เนื่องมาจากพื้นที่ดังกล่าวมีโรงงานอุตสาหกรรมจำนวนมาก มีการจ้างงานและสร้างรายได้ให้กับประชาชนในพื้นที่อยู่แล้ว ดังนั้น ในการประเมินค่าดัชนีคุณภาพชีวิตของประชาชนในแต่ละพื้นที่ เพื่อให้ได้ค่าดัชนีคุณภาพชีวิตที่เหมาะสมที่สุด จึงควรมีการศึกษาเชิงลึกถึงปัจจัยชี้วัดคุณภาพชีวิตก่อนทำการประเมิน เนื่องจากในแต่ละพื้นที่มีลักษณะทางกายภาพและสภาพปัญหาที่แตกต่างกัน

ฐาปนีย์ ชัยพัฒน์ (2557) ศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลกระทบจากราคายางตกต่ำที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงคุณภาพชีวิต และเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตจากการได้รับผลกระทบจากราคายางตกต่ำของประชาชนอำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลหลักในการศึกษาในพื้นที่การศึกษา จำนวน 25 คน ประกอบด้วยกลุ่มอาชีพข้าราชการ นักการเมืองท้องถิ่น ผู้นำชุมชน อุตสาหกรรม ธุรกิจการค้า พนักงานธนาคาร เกษตรกรผู้ใช้แรงงาน และอาชีพอื่น ๆ โดยเลือกแบบเจาะจงกลุ่มประชาชนที่จะสะท้อนปัญหาผลกระทบจากราคายางพาราตกต่ำจากส่วนรวมให้ได้มากและชัดเจนที่สุด จากผลการศึกษาครั้งนี้ พบว่า ผลกระทบจากราคายางตกต่ำ ทำให้ประชาชนได้รับ

ความเดือดร้อนยากลำบากในการดำรงชีวิตประจำวันมากขึ้น ส่งผลให้คุณภาพชีวิตด้านสุขภาพร่างกาย คุณภาพชีวิตด้านสภาพจิตใจ คุณภาพชีวิตด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และคุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อมแย่ลงไปด้วย

ปกรณ์ วามวาณิชย์ (2558) วิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาคุณภาพชีวิตของประชาชน อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี ทั้งนี้เพื่อเป็นการศึกษาถึงลักษณะคุณภาพชีวิตที่ดีและปัจจัยกำหนดคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยลักษณะของการมีคุณภาพชีวิตที่ดีนั้นสามารถวัดได้ด้วย “เครื่องชี้วัดความจำเป็นพื้นฐาน” (Basic minimum needs) โดยประกอบด้วยชุดคำถาม 24 ข้อ ประกอบกับการศึกษาถึงปัจจัยกำหนดคุณภาพชีวิต ซึ่งในการศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้ได้เลือกศึกษาประเด็นที่เป็นสาเหตุของคุณภาพชีวิต ได้แก่ ความเท่าเทียมกันทางสังคม ลักษณะการมีส่วนร่วมในชุมชน ระดับการพัฒนาของท้องถิ่น และการดำเนินชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนตำบลวารินชำราบ และประชาชนตำบลแสนสุข ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกวิธีศึกษาเชิงปริมาณ (Quantitative research) มาใช้ศึกษาถึงปรากฏการณ์คุณภาพชีวิต รวมทั้งสิ้น 395 ตัวอย่าง ด้วยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage sampling) ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้เทคนิคทางสถิติต่อไปนี้ คำนวณด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ทางสถิติ อันได้แก่ สถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เพื่อแสดงข้อมูลพื้นฐานของตัวแปรต่าง ๆ ที่ศึกษา และการศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปรด้วยการวิเคราะห์ Independent-Samples, t-test, One-way Anova และ Pearson’s product moment correlation coefficient เพื่อตอบวัตถุประสงค์และทดสอบสมมุติฐาน ผลการศึกษาปรากฏว่า คุณภาพชีวิตประชาชน ตำบลวารินชำราบ และตำบลแสนสุข อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี อธิบายได้ ดังนี้ 1) คุณภาพชีวิตประชาชนตำบลวารินชำราบ และตำบลแสนสุข อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี อยู่ในระดับดี 2) คุณลักษณะประชากรที่แตกต่างกัน มีคุณภาพชีวิตไม่แตกต่าง จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่าข้อมูลที่จำแนกตามกลุ่มเพศ สถานภาพสมรส จำนวนบุตร รายได้ และรายได้ต่อครัวเรือนไม่มีความสัมพันธ์ต่อปัจจัยลักษณะคุณภาพชีวิต 3) ปัจจัยกำหนดคุณภาพชีวิต ได้แก่ ความเท่าเทียมกันในสังคม พฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการดำเนินชีวิตชุมชน ระดับการพัฒนาของพื้นที่ และการดำเนินชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิต โดยพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการดำเนินชีวิตชุมชน ($r = 0.92$) และการดำเนินชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ($r = 0.92$) มีความสัมพันธ์ระดับสูงมาก ความเท่าเทียมกันในสังคม ($r = 0.59$) มีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง และระดับการพัฒนาของพื้นที่ ($r = 0.29$) มีความสัมพันธ์ระดับต่ำมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

พุฑฒิพงษ์ ฤาชัย (2558) วิจัยเรื่องนี้ เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนกิจกรรมภายใต้การบริหารงานโครงสร้างความสัมพันธ์ของกิจกรรมภายใต้การบริหารงานและปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนภายใต้การบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ใช้เทศบาลตำบลในภาคเหนือตอนบน 78 แห่ง เป็นหน่วยวิเคราะห์ ผู้ให้ข้อมูลจากเทศบาลตำบลละ 12 คน รวมทั้งหมด 936 คน รวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามแบบตรวจรายการและปลายเปิด วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยสถิติพรรณนา วิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพเป็นการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) คุณภาพชีวิตของคนในชุมชนภาพรวมอยู่ในระดับสูง 2) ผลการปฏิบัติกิจกรรมภายใต้การบริหารงานของเทศบาลตำบลภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3) กิจกรรมภายใต้การบริหารงานของเทศบาลตำบลมีความสัมพันธ์กันเกือบทุกกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 4) กิจกรรมด้านการดูแลสุขภาพและกิจกรรมด้านการเสริมสร้างความสามัคคีเป็นปัจจัยที่สามารถร่วมกันพยากรณ์คุณภาพชีวิตของคนในชุมชนได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าอำนาจในการพยากรณ์ร้อยละ 48.8 และมีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานการพยากรณ์เท่ากับ 0.101

บทที่ 3
วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตและเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือการวิจัย
3. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี จำนวน 12 หมู่บ้าน 16 ชุมชนย่อย ตั้งแต่อายุ 18 ปีขึ้นไป จำนวนประชาชน 10,367 คน (ข้อมูลเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี)

การหาขนาดกลุ่มตัวอย่างใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่างตามวิธีการของ Yamane (1973) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และกำหนดความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ 0.05 มีสูตรดังนี้

$$n = \frac{1}{1+Ne^2}$$

N = ขนาดของประชากรทั้งหมด

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

e = ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างที่ระดับ 0.05

แทนค่า

$$n = \frac{10,367}{1+10,367(0.5)}$$

n = 400 คน

สำหรับงานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ปรับขนาดกลุ่มตัวอย่างเป็น 400 คน

วิธีการสุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่จะทำการศึกษาจะถูกกำหนดจากประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนทั้งสิ้น 16 ชุมชนย่อย ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

1. รวบรวมและแจกแจงประชากรประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตชุมชนย่อยทั้งสิ้น 16 ชุมชน ในพื้นที่เทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

2. สุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple sampling) จากกลุ่มตัวอย่าง ประชาชนประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนทั้งสิ้น 16 ชุมชนย่อย ในพื้นที่เทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

เครื่องมือการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำแบบวัดคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลกชุดย่อ ฉบับภาษาไทย (WHOQOL-BREF-THAI) มาใช้เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามข้อมูลพื้นฐาน ได้แก่ อายุ อายุราชการ เงินเดือน ระดับการศึกษา สถานภาพครอบครัว จำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตกำลังพลจำนวน 26 ข้อ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่

ด้านสุขภาพกาย	7	ข้อ
ด้านจิตใจ	6	ข้อ
ด้านสัมพันธภาพทางสังคม	3	ข้อ
ด้านสิ่งแวดล้อม	8	ข้อ

โดยจะมี 2 ข้อ เป็นตัวชี้วัดที่อยู่ในหมวดคุณภาพชีวิตและสุขภาพโดยรวม จะไม่รวมอยู่ในองค์ประกอบทั้ง 4 ด้านนี้

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

1. แบบสอบถามนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ในเรื่องตัวชี้วัดคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

2. กำหนดข้อมูลที่จะใช้ในการสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี และตรวจสอบเนื้อหาของแบบสอบถามว่าครอบคลุมวัตถุประสงค์หรือไม่ จากนั้นนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ และนำมาปรับปรุงในจุดที่บกพร่องตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

3. นำแบบสอบถามที่ได้รับไปทดลองใช้กับประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ โดยการหาค่าความเที่ยงหรือความเชื่อถือได้ของแบบสอบถาม ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.89

ระยะเวลาที่ใช้และการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยทำการศึกษาคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี จากการลงสำรวจพื้นที่

2 ผู้วิจัยเก็บแบบสอบถามคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ด้วยตนเอง

3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาดำเนินการตรวจสอบความสมบูรณ์ถูกต้องครบถ้วนของแบบสอบถามอีกครั้ง และนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์กำหนดไว้ วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติเพื่อใช้ประโยชน์การอธิปรายผลการวิจัยต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยนำแบบสอบถามที่ทำการตอบแล้วทั้งหมดมาวิเคราะห์ และประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์โดยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ รายได้ การศึกษา และอาชีพ วิเคราะห์โดยการหาค่าความถี่และค่าร้อยละ

2. การวิเคราะห์ข้อมูลคุณภาพชีวิตของคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี มีข้อคำถามที่มีความหมายทางบวก 23 ข้อ และข้อคำถามที่มีความหมายทางลบ 3 ข้อ คือ ข้อ 2, 9, 11 แต่ละข้อเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ให้ผู้เลือกคำตอบ

กลุ่มที่ 1 ข้อความทางลบ 3 ข้อ

กลุ่มที่ 2 ข้อความทางบวก 23 ข้อ

กลุ่มที่ 1 แต่ละข้อให้คะแนนดังต่อไปนี้

ตอบ ไม่เลย ให้ 5 คะแนน

ตอบ เล็กน้อย ให้ 4 คะแนน

ตอบ ปานกลาง ให้ 3 คะแนน

ตอบ มาก ให้ 2 คะแนน

ตอบ มากที่สุด ให้ 1 คะแนน

กลุ่มที่ 2 แต่ละข้อให้คะแนนดังต่อไปนี้

ตอบ ไม่เลย ให้ 1 คะแนน

ตอบ เล็กน้อย ให้ 2 คะแนน

ตอบ ปานกลาง ให้ 3 คะแนน

ตอบ มาก ให้ 4 คะแนน

ตอบ มากที่สุด ให้ 5 คะแนน

เกณฑ์การแปลผล

คะแนนคุณภาพชีวิตมีคะแนน ตั้งแต่ 26-130 คะแนน โดยเมื่อผู้ตอบรวมคะแนนทุกข้อได้คะแนนเท่าไร สามารถเปรียบเทียบกับเกณฑ์ปกติที่กำหนดดังนี้

คะแนน 26-60 คะแนน แสดงถึงการมีคุณภาพชีวิตที่ไม่ดี

คะแนน 61-95 คะแนน แสดงถึงการมีคุณภาพชีวิตที่กลาง ๆ

คะแนน 96-130 คะแนน แสดงถึงการมีคุณภาพชีวิตที่ดี

แบ่งระดับคะแนนคุณภาพชีวิต แยกออกเป็นองค์ประกอบต่าง ๆ ได้ดังนี้

ตารางที่ 5 การแบ่งระดับคะแนนคุณภาพชีวิตตามองค์ประกอบ

องค์ประกอบ	การมีคุณภาพชีวิตที่ไม่ดี	คุณภาพชีวิตกลาง ๆ	คุณภาพชีวิตที่ดี
1. ด้านสุขภาพกาย	7-16	17-26	27-35
2. ด้านจิตใจ	6-14	15-22	23-30
3. ด้านความสัมพันธภาพทางสังคม	3-7	8-11	12-15
4. ด้านสิ่งแวดล้อม	8-18	19-29	30-40
5. คุณภาพชีวิตโดยรวม	26-60	61-95	96-130

องค์ประกอบด้านสุขภาพกาย ได้แก่ ข้อ 2, 3, 4, 10, 11, 12, 24

องค์ประกอบด้านจิตใจ ได้แก่ ข้อ 5, 6, 7, 8, 9, 23

องค์ประกอบด้านสัมพันธภาพทางสังคม ได้แก่ ข้อ 13, 14, 25

องค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ข้อ 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22

3. การเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตใช้การทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ่ (Scheffe') ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ 0.05

บทที่ 4
ผลการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ผู้วิจัยแบ่งการนำเสนอผลการวิจัยออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์คุณภาพชีวิตของประชาชนในเทศบาลตำบลหมอนนาง

ตอนที่ 3 ผลการทดสอบสมมติฐาน

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

$\overline{X}$ แทน ค่าคะแนนเฉลี่ย

SD แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง

F แทน ค่าที่ใช้พิจารณา F-distribution

t แทน ค่าที่ใช้พิจารณา t-distribution

SS แทน ผลบวกส่วนเบี่ยงเบนยกกำลัง 2

df แทน ชั้นแบ่งความอิสระ

MS แทน ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลัง 2 ของคะแนน

p แทน ความน่าจะเป็นของความคลาดเคลื่อน

Scheffe' แทน การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด

* แทน ค่าแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ (n = 400)

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	192	48.00
หญิง	208	52.00
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 6 พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง จำนวน 208 คน คิดเป็นร้อยละ 52.00 และเป็นเพศชาย จำนวน 192 คน คิดเป็นร้อยละ 48.00 ตามลำดับ

ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ (n = 400)

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
ระหว่าง 18-20 ปี	43	10.75
ระหว่าง 21-30 ปี	80	20.00
ระหว่าง 31-40 ปี	88	22.00
ระหว่าง 41-50 ปี	103	25.75
ระหว่าง 51-60 ปี	86	21.50
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 7 พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุอยู่ระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 25.75 รองลงมาอายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อย 22.00 อายุระหว่าง 51-60 ปี จำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 21.50 ตามลำดับ

ตารางที่ 8 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามรายได้ (n = 400)

รายได้	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 10,000 บาท	55	13.75
10,001-20,000 บาท	124	31.00
20,001-30,000 บาท	100	25.00
30,0001-40,000 บาท	121	30.25
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 8 พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้ 10,001-20,000 บาท จำนวน 124 คน คิดเป็นร้อยละ 31.00 รองลงมา 30,001-40,000 บาท จำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 30.25 รายได้ 20,001-30,000 บาท จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 25 ตามลำดับ

ตารางที่ 9 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา (n = 400)

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ประถมศึกษา	56	14.00
มัธยมศึกษาตอนต้น/ ตอนปลาย	99	24.75
อนุปริญญา	104	26.00
ปริญญาตรีขึ้นไป	141	35.25
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 9 พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป จำนวน 141 คน คิดเป็นร้อยละ 35.25 รองลงมาอนุปริญญา จำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 26.00 มัธยมศึกษาตอนต้น/ ตอนปลาย จำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 24.75 ตามลำดับ

ตารางที่ 10 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอาชีพ (n = 400)

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	82	20.50
รับจ้างทั่วไป	60	15.00
ลูกจ้างเอกชน	123	30.75
เกษตรกร	47	11.75
ค้าขาย	70	17.50
อื่น ๆ	18	4.50
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 10 พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีลูกจ้างเอกชน จำนวน 123 คน คิดเป็นร้อยละ 30.75 รองลงมา รับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 20.50 ค้าขาย จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 17.50 ตามลำดับ

ตารางที่ 11 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพสมรส (n = 400)

สถานภาพสมรส	จำนวน	ร้อยละ
โสด	125	31.25
สมรส	166	41.50
หม้าย	49	12.25
หย่าร้าง	60	15.00
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 11 พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีสถานภาพสมรส จำนวน 166 คน คิดเป็นร้อยละ 41.50

รองลงมา โสด จำนวน 125 คน คิดเป็นร้อยละ 31.25 หย่าร้าง จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 15.00 ตามลำดับ

ตารางที่ 12 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามชุมชน (n = 400)

ชุมชน	จำนวน	ร้อยละ
ชุมชนย่อยที่ 1 บ้านสวนใหม่	25	6.25
ชุมชนย่อยที่ 2 บ้านหนองไทร	25	6.25
ชุมชนย่อยที่ 3 บ้านหนองพร้าว	25	6.25
ชุมชนย่อยที่ 4 บ้านตลาดทุ่งเหียง	25	6.25
ชุมชนย่อยที่ 5 บ้านสวนมะลิ	26	6.50
ชุมชนย่อยที่ 6 บ้านกิโลสอง	25	6.25
ชุมชนย่อยที่ 7 บ้านเหนือ	24	6.00
ชุมชนย่อยที่ 8 บ้านหนองยาง	25	6.25
ชุมชนย่อยที่ 9 บ้านเนินโรงหีบ	24	6.00
ชุมชนย่อยที่ 10 บ้านดงไม้ลาย	24	6.00
ชุมชนย่อยที่ 11 บ้านหมอนนาง	26	6.50
ชุมชนย่อยที่ 12 บ้านชุมแสง	27	6.75
ชุมชนย่อยที่ 13 บ้านชุมแสงพัฒนา	26	6.50
ชุมชนย่อยที่ 14 บ้านหนองผักบุ้งขัน	25	6.25
ชุมชนย่อยที่ 15 บ้านหนองแหน	24	6.00
ชุมชนย่อยที่ 16 บ้านหนองบัวป่า	24	6.00
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 12 พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นประชาชนในชุมชนย่อยที่ 12 บ้านชุมแสง จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 6.75 รองลงมา มีหลายชุมชนที่มีจำนวนเท่ากัน ได้แก่ ชุมชนย่อยที่ 5 บ้านสวนมะลิ ชุมชนย่อยที่ 11 บ้านหมอนนาง และชุมชนย่อยที่ 13 บ้านชุมแสงพัฒนา มีจำนวนชุมชนละ 26 คน คิดเป็นร้อยละ 6.50 ชุมชนย่อยที่ 1 บ้านสวนใหม่ ชุมชนย่อยที่ 2 บ้านหนองไทร ชุมชนย่อยที่ 3 บ้านหนองพร้าว ชุมชนย่อยที่ 4 บ้านตลาดทุ่งเหียง และชุมชนย่อยที่ 6 บ้านกิโลสอง

จำนวนชุมชนละ 25 คน คิดเป็นร้อยละ 6.25 และชุมชนในกลุ่มสุดท้าย ได้แก่ ชุมชนย่อยที่ 7 บ้านเหนือ ชุมชนย่อยที่ 8 บ้านหนองยาง ชุมชนย่อยที่ 9 บ้านเนินโรงหีบ ชุมชนย่อยที่ 10 บ้านดงไม้ลาย ชุมชนย่อยที่ 15 บ้านหนองแหน และชุมชนย่อยที่ 16 บ้านหนองบัวป่า มีจำนวนชุมชนละ 24 คน คิดเป็นร้อยละ 6.00 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์คุณภาพชีวิตของประชาชนในเทศบาลตำบลหมอนนาง

ตารางที่ 13 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณภาพชีวิตของประชาชนในเทศบาลตำบลหมอนนาง ด้านสุขภาพกาย (n = 400)

ประเด็น	ระดับความคิดเห็น				
	ไม่เลย	เล็กน้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
	จำนวน (ร้อยละ)				
ข้อ1 พอใจกับสุขภาพในตอนนี้	1 (0.25)	7 (1.75)	125 (31.33)	232 (58.15)	34 (8.52)
ข้อ 2 การเจ็บปวดตามร่างกาย เช่น ปวดหัว ปวดท้อง ปวดตามตัว ทำให้ไม่สามารถทำในสิ่งที่ต้องการ (-)	33 (8.27)	228 (57.14)	124 (31.08)	9 (2.26)	5 (1.25)
ข้อ 3 มีกำลังเพียงพอที่จะทำสิ่งต่าง ๆ ในแต่ละวันไหม (ทั้งเรื่องงานหรือการดำเนินชีวิตประจำวัน)	0 (0.00)	4 (1.00)	125 (31.33)	227 (56.89)	43 (10.78)
ข้อ 4 พอใจกับการนอนหลับ	2 (0.50)	2 (0.50)	126 (31.58)	217 (54.39)	52 (13.03)
ข้อ 11 จำเป็นต้องไปรับการรักษาพยาบาลเพื่อที่จะทำงานหรือมีชีวิตอยู่ไปได้ในแต่ละวัน (-)	33 (8.27)	191 (47.97)	155 (38.85)	15 (3.76)	5 (1.25)
ข้อ 24 สามารถไปไหนมาไหนด้วยตัวเองได้ดี	0 (0.00)	3 (0.75)	96 (24.06)	199 (49.87)	101 (25.31)

ตารางที่ 13 เมื่อพิจารณาคุณภาพชีวิตผู้ตอบแบบสอบถามรายข้อ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ข้อที่ 2 การเจ็บปวดตามร่างกาย เช่น ปวดหัว ปวดท้อง ปวดตามตัว ทำให้ท่านไม่สามารถทำในสิ่งที่ต้องการมากน้อยเพียงใด พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 58.15 ระบุความคิดเห็นในระดับมาก รองลงมา 31.33 ระบุความคิดเห็นในระดับปานกลาง และร้อยละ 8.52 ระบุความคิดเห็นในระดับมากที่สุด

ข้อที่ 3 มีกำลังเพียงพอที่จะทำสิ่งต่าง ๆ ในแต่ละวันไหม ทั้งเรื่องงานหรือการดำเนินชีวิตประจำวัน พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 57.14 ระบุความคิดเห็นในระดับเล็กน้อย รองลงมา 31.08 ระบุความคิดเห็นในระดับปานกลาง และร้อยละ 8.27 ระบุความคิดเห็นในระดับไม่เลย

ข้อที่ 4 พอใจกับการนอนหลับ พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 54.39 ระบุความคิดเห็นในระดับมาก รองลงมา 31.58 ระบุความคิดเห็นในระดับปานกลาง และร้อยละ 13.03 ระบุความคิดเห็นในระดับมากที่สุด

ข้อที่ 11 จำเป็นต้องไปรับการรักษาพยาบาล เพื่อที่จะทำงานหรือมีชีวิตอยู่ไปได้ในแต่ละวัน พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 47.97 ระบุความคิดเห็นในระดับเล็กน้อย รองลงมา 38.85 ระบุความคิดเห็นในระดับปานกลาง และร้อยละ 8.27 ระบุความคิดเห็นในระดับไม่เลย

ข้อที่ 24 สามารถไปไหนมาไหนด้วยตัวเองได้ดี พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 49.87 ระบุความคิดเห็นในระดับมาก รองลงมา 25.31 ระบุความคิดเห็นในระดับมากที่สุด และร้อยละ 24.06 ระบุความคิดเห็นในระดับปานกลาง

ตารางที่ 14 จำนวน ร้อยละ ระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเทศบาลตำบลหมอนนาง ด้านสุขภาพกาย

คะแนน	**ระดับคุณภาพชีวิต**	**จำนวน**	**ร้อยละ**
7-16	การมีคุณภาพชีวิตที่ไม่ดี	0	0.00
17-26	คุณภาพชีวิตกลาง ๆ	376	94.00
27-35	คุณภาพชีวิตที่ดี	24	6.00
	รวม	400	100.00

จากตารางที่ 14 คุณภาพชีวิตของประชาชนในเทศบาลตำบลหมอนนาง ด้านสุขภาพกาย พบว่า ส่วนใหญ่ประชาชนมีคุณภาพชีวิตกลาง ๆ คิดเป็นร้อยละ 94.00 และมีคุณภาพชีวิตที่ดี ร้อยละ 6.00

ตารางที่ 15 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณภาพชีวิตของประชาชนในเทศบาลตำบลหมอนนาง ด้านจิตใจ (n = 400)

ประเด็น	ระดับความคิดเห็น				
	ไม่เลย	เล็กน้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
	จำนวน (ร้อยละ)				
ข้อ 5 มีความรู้สึกพอใจในชีวิต (เช่น มีความสุข ความสงบ มีความหวัง)	0 (0.00)	1 (0.25)	122 (30.58)	207 (51.88)	69 (17.29)
ข้อ 6 มีสมาธิในการทำงานต่าง ๆ ดี	0 (0.00)	2 (0.50)	111 (27.82)	200 (50.13)	86 (21.55)
ข้อ 7 รู้สึกพอใจในตนเอง	0 (0.00)	2 (0.50)	109 (27.32)	183 (45.86)	105 (26.32)
ข้อ 8 ยอมรับรูปร่างหน้าตาของตัวเอง	19 (4.76)	30 (7.52)	148 (37.09)	160 (40.10)	42 (10.53)
ข้อ 9 มีความรู้สึกไม่ดี เช่น รู้สึกเหงา เศร้า หดหู่ สิ้นหวัง วิตกกังวล (-)	31 (7.77)	60 (15.04)	156 (39.10)	64 (16.04)	88 (22.06)
ข้อ 10 รู้สึกพอใจในตนเอง	0 (0.00)	8 (2.01)	170 (42.61)	194 (48.62)	27 (6.77)
ข้อ 12 พอใจกับความสามารถในการทำงานได้อย่างที่เคยทำมา	0 (0.00)	3 (0.75)	151 (37.84)	206 (51.63)	39 (9.77)
ข้อ 23 รู้สึกว่าชีวิตมีความหมาย	0 (0.00)	4 (1.00)	92 (23.06)	203 (50.88)	100 (25.06)
ข้อ 25 พอใจในชีวิตทางเพศ (ชีวิตทางเพศหมายถึง เมื่อเกิดความรู้สึกทางเพศขึ้นแล้วจะมีวิธีจัดการให้ผ่อนคลายลงได้ รวมถึงการช่วยตัวเองหรือการมีเพศสัมพันธ์)	12 (3.01)	28 (7.02)	139 (34.84)	132 (33.08)	88 (22.06)

ตารางที่ 15 เมื่อพิจารณาคุณภาพชีวิตผู้ตอบแบบสอบถามรายข้อ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ข้อที่ 5 มีความรู้สึกพอใจในชีวิต เช่น มีความสุข ความสงบ มีความหวังพบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 51.88 ระบุความคิดเห็นในระดับมาก รองลงมา 30.58 ระบุความคิดเห็นในระดับปานกลาง และร้อยละ 17.29 ระบุความคิดเห็นในระดับมากที่สุด

ข้อที่ 6 มีสมาธิในการทำงานต่าง ๆ ดี พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 50.13 ระบุความคิดเห็นในระดับมาก รองลงมา 27.82 ระบุความคิดเห็นในระดับปานกลาง และร้อยละ 21.55 ระบุความคิดเห็นในระดับมากที่สุด

ข้อที่ 7 รู้สึกพอใจในตนเอง พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 45.86 ระบุความคิดเห็นในระดับมาก รองลงมา 27.32 ระบุความคิดเห็นในระดับปานกลาง และร้อยละ 26.32 ระบุความคิดเห็นในระดับมากที่สุด

ข้อที่ 8ยอมรับรูปร่างหน้าตาของตัวเอง พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 40.10 ระบุความคิดเห็นในระดับมาก รองลงมา 37.09 ระบุความคิดเห็นในระดับปานกลาง และร้อยละ 10.53 ระบุความคิดเห็นในระดับมากที่สุด

ข้อที่ 9 มีความรู้สึกไม่ดี เช่น รู้สึกเหงา เศร้า หดหู่ สิ้นหวัง วิตกกังวล พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 39.16 ระบุความคิดเห็นในระดับปานกลาง รองลงมา 16.04 ระบุความคิดเห็นในระดับมาก และร้อยละ 22.04 ระบุความคิดเห็นในระดับมากที่สุด

ข้อที่ 10 รู้สึกพอใจในตนเอง พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 48.62 ระบุความคิดเห็นในระดับมาก รองลงมา 42.61 ระบุความคิดเห็นในระดับปานกลาง และร้อยละ 6.77 ระบุความคิดเห็นในระดับมากที่สุด

ข้อที่ 12 พอใจกับความสามารถในการทำงานได้อย่างที่เคยทำมา พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 51.63 ระบุความคิดเห็นในระดับมาก รองลงมา 37.84 ระบุความคิดเห็นในระดับปานกลาง และร้อยละ 9.77 ระบุความคิดเห็นในระดับมากที่สุด

ข้อที่ 23 รู้สึกว่าชีวิตมีความหมาย พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 50.8 ระบุความคิดเห็นในระดับมาก รองลงมา 25.06 ระบุความคิดเห็นในระดับมากที่สุด และร้อยละ 23.06 ระบุความคิดเห็นในระดับปานกลาง

ข้อที่ 25 พอใจในชีวิตทางเพศ (ชีวิตทางเพศ หมายถึง เมื่อเกิดความรู้สึกทางเพศขึ้นแล้วจะมีวิธีจัดการให้ผ่อนคลายลงได้ รวมถึงการช่วยตัวเองหรือการมีเพศสัมพันธ์) พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 34.84 ระบุความคิดเห็นในระดับปานกลาง รองลงมา 33.0 ระบุความคิดเห็นในระดับมาก และร้อยละ 22.06 ระบุความคิดเห็นในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 16 จำนวน ร้อยละ ระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเทศบาลตำบลหมอนนาง ด้านสุขภาพจิต

คะแนน	ระดับคุณภาพชีวิต	จำนวน	ร้อยละ
6-14	การมีคุณภาพชีวิตที่ไม่ดี	0	0.00
15-22	คุณภาพชีวิตกลาง ๆ	190	47.50
23-30	คุณภาพชีวิตที่ดี	210	52.50
	รวม	400	100.00

จากตารางที่ 16 คุณภาพชีวิตของประชาชนในเทศบาลตำบลหมอนนาง ด้านสุขภาพจิตใจ พบว่า ส่วนใหญ่ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี คิดเป็นร้อยละ 52.50 และมีคุณภาพชีวิตกลาง ๆ คิดเป็นร้อยละ 47.50

ตารางที่ 17 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณภาพชีวิตของประชาชนในเทศบาลตำบลหมอนนาง ด้านสัมพันธภาพทางสังคม (n = 400)

ประเด็น	ระดับความคิดเห็น				
	ไม่เลย	เล็กน้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
	จำนวน (ร้อยละ)				
ข้อ 13 พอใจต่อการผูกมิตรหรือเข้ากับคนอื่นอย่างที่ผ่านมา	0 (0.00)	3 (0.75)	145 (36.34)	207 (51.88)	44 (11.03)
ข้อ 14 พอใจกับการช่วยเหลือที่เคยได้รับจากเพื่อน ๆ	0 (0.00)	6 (1.50)	150 (37.60)	199 (49.90)	44 (11.00)
รวมด้านสัมพันธภาพทางสังคม					

ตารางที่ 17 เมื่อพิจารณาคุณภาพชีวิตผู้ตอบแบบสอบถามด้านสัมพันธภาพทางสังคม

ข้อที่ 13 พอใจกับการช่วยเหลือที่เคยได้รับจากเพื่อน ๆ พอใจต่อการผูกมิตรหรือเข้ากับคนอื่นอย่างที่ผ่านมา พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 51.88 ระบุความคิดเห็นในระดับมาก รองลงมา 36.3 ระบุความคิดเห็นในระดับปานกลาง และร้อยละ 11.03 ระบุความคิดเห็นในระดับมากที่สุด

ข้อที่ 14 พอใจกับการช่วยเหลือที่เคยได้รับจากเพื่อน ๆ พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 49.90 ระบุความคิดเห็นในระดับมาก รองลงมา 37.6 ระบุความคิดเห็นในระดับปานกลาง และร้อยละ 11.00 ระบุความคิดเห็นในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 18 จำนวน ร้อยละ ระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเทศบาลตำบลหมอนนาง ด้านสัมพันธภาพทางสังคม

คะแนน	**ระดับคุณภาพชีวิต**	**จำนวน**	**ร้อยละ**
3-7	การมีคุณภาพชีวิตที่ไม่ดี	5	1.25
8-11	คุณภาพชีวิตกลาง ๆ	223	55.75
12-15	คุณภาพชีวิตที่ดี	172	43.00
	รวม	400	100.00

จากตารางที่ 18 คุณภาพชีวิตของประชาชนในเทศบาลตำบลหมอนนาง ด้านสัมพันธภาพทางสังคม พบว่า ส่วนใหญ่ประชาชนมีคุณภาพชีวิตกลาง ๆ คิดเป็นร้อยละ 55.75 และมีคุณภาพชีวิตที่ดี ร้อยละ 43.00 และมีคุณภาพชีวิตที่ไม่ดีร้อยละ 1.25

ตารางที่ 19 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณภาพชีวิตของประชาชนในเทศบาลตำบลหมอนนาง ด้านสิ่งแวดล้อม (n = 400)

ประเด็น	ระดับความคิดเห็น				
	ไม่เลย	เล็กน้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
	จำนวน (ร้อยละ)				
ข้อ 15 รู้สึกว่าชีวิตมีความมั่นคงปลอดภัยในแต่ละวันดี	0 (0.00)	2 (0.50)	135 (33.83)	213 (53.38)	49 (12.28)
ข้อ 16 พอใจกับสภาพบ้านเรือนที่อยู่ตอนนี้	0 (0.00)	2 (0.50)	135 (33.83)	211 (52.88)	51 (12.78)
ข้อ 17 มีเงินพอใช้จ่ายตามความจำเป็น	0 (0.00)	10 (2.51)	129 (32.33)	205 (51.38)	55 (13.78)
ข้อ 18 พอใจที่จะสามารถไปใช้บริการสาธารณสุขได้ตามความจำเป็น	12 (3.01)	23 (5.76)	173 (43.36)	150 (37.59)	41 (10.28)
ข้อ 19 ได้รู้เรื่องราวข่าวสารที่จำเป็นในชีวิตแต่ละวัน	1 (.25)	3 (.75)	134 (33.58)	209 (52.38)	52 (13.03)
ข้อ 20 มีโอกาสได้พักผ่อนคลายเครียด	1 (.25)	1 (.25)	105 (26.32)	223 (55.89)	69 (17.29)
ข้อ 21 สภาพแวดล้อมดีต่อสุขภาพ	0 (0.00)	1 (.25)	99 (24.81)	215 (53.88)	84 (21.05)
ข้อ 22 พอใจกับการเดินทางไปไหนมาไหน (หมายถึงการคมนาคม)	0 (0.00)	2 (0.50)	104 (26.07)	200 (50.13)	93 (23.31)
รวมด้านสิ่งแวดล้อม					

ตารางที่ 19 เมื่อพิจารณาคุณภาพชีวิตผู้ตอบแบบสอบถามรายข้อ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ข้อ 15 รู้สึกว่าชีวิตมีความมั่นคงปลอดภัยในแต่ละวันดี พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 52.88 ระบุความคิดเห็นในระดับมาก รองลงมา 33.83 ระบุความคิดเห็นในระดับปานกลาง และร้อยละ 12.28 ระบุความคิดเห็นในระดับมากที่สุด

ข้อ 16 พอใจกับสภาพบ้านเรือนที่อยู่ตอนนี้ พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 53.38 ระบุความคิดเห็นในระดับมาก รองลงมา 33.83 ระบุความคิดเห็นในระดับปานกลาง และร้อยละ 12.78 ระบุความคิดเห็นในระดับมากที่สุด

ข้อ 17 มีเงินพอใช้จ่ายตามความจำเป็น พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 51.38 ระบุความคิดเห็นในระดับมาก รองลงมา 32.33 ระบุความคิดเห็นในระดับปานกลาง และร้อยละ 13.78 ระบุความคิดเห็นในระดับมากที่สุด

ข้อ 18 พอใจที่จะสามารถไปใช้บริการสาธารณสุขได้ตามความจำเป็น พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 37.59 ระบุความคิดเห็นในระดับมาก รองลงมา 43.36 ระบุความคิดเห็นในระดับปานกลาง และร้อยละ 10.28 ระบุความคิดเห็นในระดับมากที่สุด

ข้อ 19 ได้รู้เรื่องราวข่าวสารที่จำเป็นในชีวิตแต่ละวันพบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 52.38 ระบุความคิดเห็นในระดับมาก รองลงมา 33.58 ระบุความคิดเห็นในระดับปานกลาง และร้อยละ 13.03 ระบุความคิดเห็นในระดับมากที่สุด

ข้อ 20 มีโอกาสได้พักผ่อนคลายเครียด พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 55.89 ระบุความคิดเห็นในระดับมาก รองลงมา 26.32 ระบุความคิดเห็นในระดับปานกลาง และร้อยละ 17.29 ระบุความคิดเห็นในระดับมากที่สุด

ข้อ 21 สภาพแวดล้อมดีต่อสุขภาพ พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 53.88 ระบุความคิดเห็นในระดับมาก รองลงมา 24.81 ระบุความคิดเห็นในระดับปานกลาง และร้อยละ 21.05 ระบุความคิดเห็นในระดับมากที่สุด

ข้อ 22 พอใจกับการเดินทางไปไหนมาไหน (หมายถึงการคมนาคม) พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 50.13 ระบุความคิดเห็นในระดับมาก รองลงมา 26.07 ระบุความคิดเห็นในระดับปานกลาง และร้อยละ 23.31 ระบุความคิดเห็นในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 20 จำนวน ร้อยละ คุณภาพชีวิตของประชาชนในเทศบาลตำบลหมอนนาง ด้านสิ่งแวดล้อม

คะแนน	ระดับคุณภาพชีวิต	จำนวน	ร้อยละ
8-18	การมีคุณภาพชีวิตที่ไม่ดี	0	0.00
19-29	คุณภาพชีวิตกลาง ๆ	163	40.75
30-40	คุณภาพชีวิตที่ดี	237	59.25
	รวม	400	100.00

จากตารางที่ 20 คุณภาพชีวิตของประชาชนในเทศบาลตำบลหมอนนาง ด้านสิ่งแวดล้อม พบว่า ส่วนใหญ่ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี คิดเป็นร้อยละ 59.25 และมีคุณภาพชีวิตกลาง ๆ ร้อยละ 40.75

ตารางที่ 21 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณภาพชีวิตของประชาชน ในเทศบาลตำบลหมอนนาง เกี่ยวกับคุณภาพชีวิต (ชีวิตความเป็นอยู่) (n = 400)

ประเด็น	ระดับความคิดเห็น				
	ไม่เลย	เล็กน้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
	จำนวน (ร้อยละ)				
ข้อ 26 คุณภาพชีวิต (ชีวิตความเป็นอยู่)	0	12	186	146	55
	(0.00)	(3.01)	(46.62)	(36.59)	(13.78)

จากตารางที่ 21 เมื่อพิจารณาคุณภาพชีวิตผู้ตอบแบบสอบถามรายข้อ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ข้อ26 คุณภาพชีวิต (ชีวิตความเป็นอยู่) พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 36.50 ระบุความคิดเห็นในระดับมาก รองลงมา 46.60 ระบุความคิดเห็นในระดับปานกลาง และร้อยละ 13.78 ระบุความคิดเห็นในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 22 จำนวน ร้อยละ คุณภาพชีวิตของประชาชนในเทศบาลตำบลหมอนนาง ภาพรวม

คะแนน	ระดับคุณภาพชีวิต	จำนวน	ร้อยละ
26-60	การมีคุณภาพชีวิตที่ไม่ดี	0	0.00
61-95	คุณภาพชีวิตกลาง ๆ	198	49.50
96-130	คุณภาพชีวิตที่ดี	202	50.50
	รวม	400	100.00

จากตารางที่ 22 คุณภาพชีวิตของประชาชนในเทศบาลตำบลหมอนนาง ภาพรวม พบว่า ส่วนใหญ่ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี คิดเป็นร้อยละ 50.50 และมีคุณภาพชีวิตกลาง ๆ ร้อยละ 49.50

ตอนที่ 3 ผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ที่มีเพศแตกต่างกัน มีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน

ตารางที่ 23 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับคุณภาพชีวิตของประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี จำแนกตามเพศ (n = 400)

เพศ	จำนวน	$\overline{X}$	SD	t	Sig.
ชาย	192	98.34	9.29	6.63	0.00**
หญิง	208	91.70	10.73		

*p ≤.05

จากตารางที่ 23 การทดสอบสมมติฐานที่ 1 การเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี จำแนกตามเพศ พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีคุณภาพชีวิตที่แตกต่างกัน โดยประชาชนที่เป็นเพศชาย มีคุณภาพชีวิตดีกว่าประชาชนที่เป็นเพศหญิง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

สมมติฐานที่ 2 ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ที่มีอายุแตกต่างกัน มีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน

ตารางที่ 24 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	$\overline{X}$	SD
อายุระหว่าง 21-30 ปี	43	98.79	9.56
อายุระหว่าง 31-40 ปี	80	98.85	9.86
อายุระหว่าง 41-50 ปี	88	97.07	10.31
อายุระหว่าง 51-60 ปี	103	93.08	9.19
อื่น ๆ	86	89.20	10.78
รวม	400	94.89	10.59

จากตารางที่ 24 อธิบายตารางจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำแนกตามอายุระหว่าง 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 98.85 อายุระหว่าง 21-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 98.79 อายุระหว่าง 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 97.07 อายุระหว่าง 51-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 93.08

ตารางที่ 25 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล กับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี จำแนกตามอายุ (n = 400)

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	5451.23	4	1362.81	13.71	0.00**
ภายในกลุ่ม	39259.93	395	99.39		
รวม	44711.16	399			

**$p \leq 0.01$

จากตารางที่ 25 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี จำแนกตามอายุ พบว่าประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนางที่มีอายุต่างกัน มีคุณภาพชีวิตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ตารางที่ 26 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี จำแนกตามอายุ (n = 400)

อายุระหว่าง	n	$\overline{X}$	อายุระหว่าง (ปี)				
			18-20	21-30	31-40	41-40	51-60
18-20 ปี	43	98.79	-	-0.01	0.02	0.11	0.16*
21-30 ปี	80	98.85	-	-	0.03	0.12	0.17*
31-40 ปี	88	97.07	-	-	-	0.09	0.13*
41-50 ปี	103	93.08	-	-	-	-	0.05
51-60 ปี	86	89.20	-	-	-	-	-

**p ≤ 0.05

จากตารางที่ 26 พบว่า มีประชาชนที่มีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน 3 คู่ ได้แก่

คู่ที่ 1 ประชาชนที่มีอายุ 18-20 ปี มีคุณภาพชีวิตแตกต่างจากประชาชนที่มีอายุ 51-60 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยพบว่าประชาชนที่มีอายุ 18-20 ปี มีคุณภาพชีวิตดีกว่าประชาชนที่มีอายุ 51-60 ปี

คู่ที่ 2 ประชาชนที่มีอายุ 21-30 ปี มีคุณภาพชีวิตแตกต่างจากประชาชนที่มีอายุ 51-60 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยพบว่าประชาชนที่มีอายุ 21-30 ปี มีคุณภาพชีวิตดีกว่าประชาชนที่มีอายุ 51-60 ปี

คู่ที่ 3 ประชาชนที่มีอายุ 31-40 ปี มีคุณภาพชีวิตแตกต่างจากประชาชนที่มีอายุ 51-60 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยพบว่าประชาชนที่มีอายุ 31-40 ปี มีคุณภาพชีวิตดีกว่าประชาชนที่มีอายุ 51-60 ปี

สมมติฐานที่ 3 ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ที่มีรายได้แตกต่างกัน มีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน

ตารางที่ 27 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำแนกตามรายได้

รายได้	**จำนวน**	$\overline{X}$	**SD**
ต่ำกว่า 10,000 บาท	55	87.16	11.59
10,001-20,000 บาท	124	96.92	10.53
20,001-30,000 บาท	100	96.05	9.45
30,001-40,000 บาท	121	95.36	9.58
รวม	400	94.89	10.59

จากตารางที่ 27 อธิบายตารางจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำแนกตามรายได้ 10,001-20,000 บาท จำนวน 124 คน รายได้ 20,001-30,000 บาท จำนวน 100 คน รายได้ 30,001-40,000 บาท จำนวน 121 คน ต่ำกว่า 10,000 บาท จำนวน 55 คน

ตารางที่ 28 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับคุณภาพชีวิตของประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี จำแนกตามอายุ (n = 400)

แหล่งความแปรปรวน	**SS**	**df**	**MS**	**F**	**Sig.**
ระหว่างกลุ่ม	3955.69	3.00	1318.56	12.81	0.00**
ภายในกลุ่ม	40755.47	397.00	102.92		
รวม	44711.16	400.00			

**$p \leq 0.01$

จากตารางที่ 28 พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ที่มีระดับรายได้แตกต่างกัน มีคุณภาพชีวิตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 29 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี จำแนกตามรายได้ (n = 400)

รายได้ (บาท)	n	$\bar{X}$	รายได้ (บาท)			
			ต่ำกว่า 10,000	10,001-20,000	20,001-30,000	30,001-40,000
			87.16	**96.92**	**96.05**	**95.36**
ต่ำกว่า 10,000	55	87.16	-	-0.44*	-0.40*	-0.22
10,001-20,000	124	96.92	-	-	.04	0.22
20,001-30,000	100	96.05	-	-	-	0.18
30,001-40,000	121	95.36	-	-	-	-

**p ≤ 0.05

จากตารางที่ 29 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี จำแนกตามรายได้ พบว่า ประชาชนมีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน คือ ประชาชนที่มีรายได้ 10,001-20,000 บาท และรายได้ 20,001-30,000 บาท มีคุณภาพชีวิตดีกว่าประชาชนที่มีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าความต่างกันเท่ากับ -0.44 และ -0.40

สมมติฐานที่ 4 ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน

ตารางที่ 30 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	$\bar{X}$	SD
ประถมศึกษา	56	86.05	9.94
มัธยมศึกษาตอนต้น/ ตอนปลาย	99	93.44	10.07
อนุปริญญา	104	97.41	9.40
ปริญญาตรีขึ้นไป	141	97.55	10.00
รวม	400	94.89	10.59

จากตารางที่ 30 อธิบายตารางระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน ระดับปริญญาตรีขึ้นไป จำนวน 141 คน ระดับการศึกษาอนุปริญญา จำนวน 104 คน ระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น/ ตอนปลาย จำนวน 99 คน ระดับการศึกษาประถมศึกษา จำนวน 56 คน

ตารางที่ 31 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี จำแนกตามระดับการศึกษา (n = 400)

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	6241.80	3	2080.60	21.42	0.00**
ภายในกลุ่ม	38469.36	396	97.14		
รวม	44711.16	399			

**p ≤ 0.01

จากตารางที่ 31 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล กับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนางที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีคุณภาพชีวิตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ตารางที่ 32 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี จำแนกตามระดับการศึกษา (n = 400)

ระดับการศึกษา	n	$\overline{X}$	ระดับการศึกษา			
			ประถมศึกษา	ม.ต้น/ ม.ปลาย	อนุปริญญา	ปริญญาตรีขึ้นไป
			86.05	**93.44**	**97.41**	**97.55**
ประถมศึกษา	56	86.05	-	-0.30	-0.48*	-0.35*
มัธยมศึกษาตอนต้น/ ตอนปลาย	99	93.44	-	-	-0.18	-0.05
อนุปริญญา	104	97.41	-	-	-	0.13
ปริญญาตรีขึ้นไป	141	97.55	-	-	-	-

**p ≤ 0.05

จากตารางที่ 32 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่าประชาชนมีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน คือ ประชาชนที่มีการศึกษา อนุปริญญา และปริญญาตรีขึ้นไป มีคุณภาพชีวิตดีกว่าประชาชนที่มีการศึกษาประถมศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าความต่างกันเท่ากับ -0.48 และ -0.35

สมมติฐานที่ 5 ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ที่มีสถานภาพสมรสแตกต่างกัน มีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน

ตารางที่ 33 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำแนกตามสถานภาพสมรส

สถานภาพสมรส	จำนวน	$\overline{X}$	SD
โสด	125	96.38	10.97
สมรส	166	95.70	10.08
หม้าย	49	91.37	9.78
หย่าร้าง	60	92.43	10.93
รวม	400	94.89	10.59

จากตารางที่ 33 อธิบายตารางจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำแนกตามสถานภาพสมรส จำนวน 166 คน โสด จำนวน 125 คน หย่าร้าง จำนวน 60 คน หม้าย 60 คน

ตารางที่ 34 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี จำแนกตามสถานภาพสมรส (n = 400)

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	1354.77	3	451.59	4.12	0.00**
ภายในกลุ่ม	43356.39	396	109.49		
รวม	44711.16	399			

**$p \leq 0.01$

จากตารางที่ 34 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี จำแนกตามสถานภาพสมรส พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนางที่มีสถานภาพสมรสต่างกัน มีคุณภาพชีวิตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ตารางที่ 35 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี จำแนกตามสถานภาพสมรส (n = 400)

สถานภาพสมรส	**n**	$\overline{X}$	**สถานภาพสมรส**			
			โสด	**สมรส**	**หม้าย**	**หย่าร้าง**
			96.38	**95.70**	**91.37**	**92.43**
โสด	125	96.38	-	0.08	0.35*	0.36*
สมรส	166	95.70	-	-	0.27	0.28
หม้าย	49	91.37	-	-	-	0.01
หย่าร้าง	60	92.43	-	-	-	-

**$p \leq 0.05$

จากตารางที่ 35 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ ของคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี จำแนกตามสถานภาพสมรสเกี่ยวกับชีวิตความเป็นอยู่ พบว่า ประชาชนมีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน คือ ประชาชนที่มีสถานภาพโสดมีคุณภาพชีวิตสูงกว่าประชาชนที่มีสถานภาพหม้าย และหย่าร้าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าความต่างกันเท่ากับ 0.35 และ 0.36

ตารางที่ 36 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐาน	ผลการทดสอบ	
	ปฏิเสธ	ยอมรับ
1. ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ที่มีเพศแตกต่างกัน มีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน		/
2. ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ที่มีอายุแตกต่างกัน มีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน		/
3. ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ที่มีรายได้แตกต่างกัน มีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน		/
4. ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน		/
5. ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ที่มีสถานภาพครอบครัวแตกต่างกัน มีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน		/

จากตารางที่ 36 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ยอมรับตามสมมติฐาน โดยที่ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ที่มีเพศ อายุ รายได้ ระดับการศึกษา และสถานภาพครอบครัวแตกต่างกัน มีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน

บทที่ 5
สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี มีวัตถุประสงค์ในการศึกษา

1. เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

2. เพื่อเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี จำแนกตามเพศ อายุ เงินเดือน ระดับการศึกษา สถานภาพครอบครัว

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปการวิจัยทางสังคมศาสตร์ทดสอบสมมติฐาน โดยเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มที่เป็นอิสระ ด้วยสถิติ t-test ทดสอบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างตั้งแต่ 3 กลุ่มขึ้นไป ด้วยสถิติ One-way ANOVA โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มที่มีอายุระหว่าง 41-50 ปี สถานภาพสมรส ระดับการศึกษาปริญญาตรี มีรายได้ต่อเดือน 10,0001-20,000 บาท

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์คุณภาพชีวิตของประชาชนในเทศบาลตำบลหมอนนาง พบว่า ส่วนใหญ่ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี คิดเป็นร้อยละ 50.50 และมีคุณภาพชีวิตกลาง ๆ ร้อยละ 49.50

ตอนที่ 3 ผลการทดสอบสมมติฐาน ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า

1. ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ที่มีเพศแตกต่างกัน มีคุณภาพชีวิตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2. ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ที่มีอายุแตกต่างกัน มีคุณภาพชีวิตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ที่มีรายได้แตกต่างกัน มีคุณภาพชีวิตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4. ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีคุณภาพชีวิตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

5. ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ที่มีสถานภาพสมรสแตกต่างกัน มีคุณภาพชีวิตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผล

จากการวิจัยคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี โดยใช้แบบประเมินคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลกชุดย่อ ฉบับภาษาไทย (WHOQOL-BREF-THAI) ซึ่งครอบคลุมคุณภาพชีวิต 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม พบว่า ส่วนใหญ่มีคุณภาพชีวิตระดับดี ในภาพรวมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของวรการ เทพวัลย์ (2548, หน้า 80) เรื่อง คุณภาพชีวิตของประชาชนลุ่มแม่น้ำจัน: ศึกษาเฉพาะกรณีพื้นที่ต้นน้ำแม่น้ำจัน ตำบลแม่สลองนอก อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ซึ่งพบว่าระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนลุ่มแม่น้ำจันภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.74 พบว่า เนื้อหาของมีความแตกต่างกัน สภาพแวดล้อมของชุมชนในเมืองกับชุมชนชนบท วิถีชีวิตนโยบายการปกครองแตกต่างกัน จึงทำให้ผลการศึกษาแตกต่างกันไปด้วย เนื่องจากชุมชนต่าง ๆ ดังกล่าว มีการพัฒนาจากนโยบายภาคส่วนกลางจากกรุงเทพมหานครที่มีการปกครองพิเศษ จึงทำให้การบริหารจัดการไปได้อย่างรวดเร็ว ทำให้คุณภาพชีวิตดี และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีประเด็นที่น่าสนใจดังนี้

1. ด้านสุขภาพกาย พบว่า ระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนอยู่ในระดับดี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประชาชนทั้ง 16 ชุมชน นอกจากที่นโยบายจากภาครัฐนโยบายจากทางจังหวัดชลบุรี เรื่องการเสริมสร้างสุขภาพกายและสิทธิต่าง ๆ ของประชาชนเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี 16 ชุมชน ดังกล่าว จึงทำให้การติดต่อผลผู้ป่วยเฝ้าระวังด้านร่างกาย และการสื่อสารประชาสัมพันธ์ จึงทำให้ประชาชนมีสุขภาพกายที่ดีขึ้น สอดคล้องกับแบบวัดคุณภาพชีวิตฉบับย่อ ชุดภาษาไทย (WHOQOL-BREF-THAI) ของศรีเมือง พลังฤทธิ์ (2552 อ้างถึงใน สุนุตตรา ตะบูนพงศ์, วันดี สุทธิรังสี และพัชรียา ไชยลังกา, 2544, หน้า 6-15) ที่กล่าวถึงการรับรู้ถึงพละกำลังในการดำเนินชีวิตประจำวัน การพักผ่อนนอนหลับสามารถแสดงถึงองค์ประกอบคุณภาพชีวิตของบุคคล

2. ด้านจิตใจ พบว่า ระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนอยู่ในระดับดี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประชาชนทั้ง 16 ชุมชน สอดคล้องกับด้านร่างกายที่ดีส่งผลต่อด้านจิตใจ เช่น ร่ายกายดี

ทำให้พักผ่อนได้มาก เกิดความสดชื่นในการดำเนินชีวิตในแต่ละวันที่มีคุณค่าและมีความสุข จึงแสดงถึงการมีจิตใจที่ดี สอดคล้องกับแบบวัดคุณภาพชีวิตฉบับย่อ ชุดภาษาไทย (WHOQOL-BREF-THAI) ของศรีเมือง พลังฤทธิ์ (2552 อ้างถึงใน สุนุตตรา ตะบูนพงศ์ และคณะ (2544, หน้า 6-15) ที่กล่าวถึงการรับรู้ความรู้สึกทางบวกที่บุคคลมีต่อตนเองความรู้สึกมั่นใจในตนเอง การรับรู้ถึงความเชื่อด้านจิตวิญญาณสามารถแสดงถึงองค์ประกอบคุณภาพชีวิตของบุคคล และสอดคล้องแนวคิดของ Campbell (1976, pp. 117-124)

3. ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม พบว่า คุณภาพชีวิตของของประชาชนอยู่ในระดับดี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประชาชนทั้ง 16 ชุมชน ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะการมีสัมพันธ์มิตรระหว่างครอบครัว ชุมชนเดียวกันและต่างชุมชน จากกิจกรรมที่ชุมชนได้ทำร่วมกัน โดยมีหน่วยงานจากเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี เช่น กีฬาสัมพันธ์ เป็นต้น ที่ทำให้ชุมชนเกิดการมีส่วนร่วมจนนำมาซึ่งการเชื่อมความสัมพันธ์อันดีต่อกัน เป็นการแสดงถึงการมีมิตรทางสังคมที่อยู่รวมกันเป็นอย่างดีกับบุคคล สอดคล้องกับแบบวัดคุณภาพชีวิตฉบับย่อ ชุดภาษาไทย (WHOQOL-BREF-THAI) ของศรีเมือง พลังฤทธิ์ (2552 อ้างถึงใน สุนุตตรา ตะบูนพงศ์ และคณะ, 2544, หน้า 6-15) ที่กล่าวถึง การรับรู้ด้านความสัมพันธ์กับตนเองกับบุคคลอื่น การรับรู้ถึงการได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลอื่นในสังคม การรับรู้ว่าตนเองได้เป็นผู้ให้ความช่วยเหลือบุคคลอื่นในสังคม สามารถแสดงถึงองค์ประกอบคุณภาพชีวิตของบุคคล และสอดคล้องแนวคิดของ Umberson (1992, p. 664) ที่ได้กล่าวว่าความสัมพันธ์ทางสังคมที่ดี ต้องเริ่มจากสถาบันครอบครัวที่ดี มีความเคารพรักครอบครัว จะนำไปสู่ความรู้สึกมีจิตใจรักผู้อื่น รักชุมชนและต้องการสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อสังคม เช่นเดียวกันกับชุมชนที่อยู่ในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ที่มีการพยายามสร้างเครือข่ายที่ดีในครอบครัวในชุมชนเดียวกัน เพื่อต้องการสร้างเครือข่ายกับชุมชนอื่น ๆ ต่อไป และสอดคล้องกับธวัชชัย กันทะวันนา (2550, หน้า 45-48) ที่ได้ศึกษาเรื่องคุณภาพชีวิตของแรงงานนอกระบบตำบลริมปิง อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน พบว่า คุณภาพชีวิตของแรงงานนอกระบบในด้านความสัมพันธ์ทางสังคม มีระดับคุณภาพชีวิต อยู่ในระดับดี

4. ด้านสิ่งแวดล้อม พบว่า คุณภาพชีวิตของของประชาชนอยู่ในระดับดี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประชาชนทั้ง 16 ชุมชน ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะมีความรู้สึกว่ามีความมั่นคงปลอดภัยในแต่ละวัน สืบเนื่องจากการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนที่ดูแลช่วยเหลือกัน โดยทางเขตเทศบาลตำบลหมอนนางมีการระบบการจัดการเพื่อช่วยด้านสิ่งแวดล้อมของประชาชนในชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับแบบวัดคุณภาพชีวิตฉบับย่อ ชุดภาษาไทย (WHOQOL-BREF-THAI) ของศรีเมือง พลังฤทธิ์ (2552 อ้างถึงใน สุนุตตรา ตะบูนพงศ์ และคณะ, 2544, หน้า 6-15) ที่กล่าวถึง การรับรู้ว่า

ตนเองมีความปลอดภัยและมั่นคงในชีวิต การรับรู้ได้อยู่ในสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ดี มีแหล่งประโยชน์ด้านการเงินสถานบริการสุขภาพ บริการทางสังคมสามารถแสดงถึงองค์ประกอบคุณภาพชีวิตของบุคคล พบว่า คุณภาพชีวิตของแรงงานนอกระบบในด้านสิ่งแวดล้อม มีคุณภาพชีวิตปานกลาง เนื่องจากบริบทการสภาพแวดล้อมของสถานที่อาศัยแตกต่างกัน ปัญหามลพิษการระบายสารพิษจากสถานที่แตกต่างกัน จึงทำให้คุณภาพแตกต่างกัน การเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี จำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครอบครัว รายได้ต่อเดือน พบว่า ประชาชนในพื้นที่เขตเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ที่มีเพศ ระดับการศึกษา และสถานภาพสมรสต่างกัน มีคุณภาพชีวิตที่ไม่ต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจากไม่ว่าจะเป็นเพศชายหรือเพศหญิงก็มีระดับคุณภาพชีวิตที่ไม่แตกต่างกัน ดังนั้น เพศที่ต่างกัน คุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศรีเมือง พลังฤทธิ์ (2552, หน้า 105) ศึกษาการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการศึกษามีผลต่อคุณภาพชีวิตเมื่อแปลผลในรายด้าน ระดับการศึกษามีผลดีต่อการคุณภาพชีวิตเนื่องจากเมื่อมีการศึกษาที่สูงย่อมส่งผลดีต่อได้รายได้ตามวุฒิการศึกษา และเมื่อความสามารถทางการเงินสูงก็จะนำไปสู่ความสามารถในการตอบสนองความต้องการของตนเองในด้านต่าง ๆ ให้ดีขึ้นจนนำไปสู่ความพึงพอใจในชีวิตของตนเองหรือการมีคุณภาพชีวิตที่ดีในที่สุด ถ้าระดับการศึกษาไม่สูงมากการประกอบอาชีพก็อาจจะไม่ดีนัก รวมทั้งปัจจุบันรัฐบาลมีกฎหมายให้สามารถเรียนฟรีได้จนถึงการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับการศึกษาแตกต่างกัน คุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับของเสาวลักษณ์ แก้วหน่อ (2551, หน้า 92) ศึกษาคุณภาพชีวิตของชาวเขาเผ่าม้งไร้สัญชาติในเขตพื้นที่ตำบลตับเต่า อำเภอเทิงจังหวัดเชียงราย สอดคล้องกับของทิพย์อรุณ สมภู่ (2552, หน้า 45) ศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ: กรณีศึกษาสมาชิกชมรมผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งระดับการศึกษาส่งผลต่อคุณภาพชีวิตกับกลุ่มตัวอย่าง ปัจจุบันครอบครัวในเมืองเป็นครอบครัวเดี่ยวมากขึ้นไม่ว่าจะอยู่ในสถานภาพไหนก็ตาม การดำรงชีวิตก็ยังเหมือนเดิม หรือมีการเปลี่ยนแปลงเพียงเล็กน้อย เพราะอาจจะเกิดจากการที่ปัจจุบันการใช้ชีวิตของคนในเมืองต่างคนต่างดำรงชีวิตเพื่อความอยู่รอด ซึ่งสอดคล้องกับของทิพย์อรุณ สมภู่ (2552, หน้า 47) ศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ: กรณีศึกษาสมาชิกชมรมผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร เพราะฉะนั้น สถานภาพสมรสต่างกัน จึงทำให้ไม่มีผลต่อคุณภาพชีวิต เนื่องจากการชีวิตของคนในเมืองว่าจะมีช่วงอายุเปลี่ยนแปลงเป็นเช่นไร แต่การดำเนินชีวิตแบบพลวัตที่มีการเปลี่ยนแปลง ดิ้นรนอยู่ตลอดเวลาด้วยตนเอง แม้รูปแบบการดำเนินชีวิตจะเพิ่มหรือจะลดความสัมพันธ์กับคนในครอบครัว จึงไม่มีผลการเปลี่ยนแปลงการดำเนินชีวิตมากนัก ส่วนประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง

อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ที่มีอายุ จำนวนสมาชิกในครอบครัว และรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน การที่มีอายุมากขึ้น สุขภาพกายอาจจะไม่แข็งแรง อาจจะมีโรคประจำตัว เนื่องจากการทำงานมานานหรือสภาพแวดล้อมที่อาจจะส่งผลต่อด้านสุขภาพ ถึงแม้ว่าจะมีการตรวจสุขภาพประจำปีหรือการบริการจากภาครัฐหรือเอกชนในด้านการบริการด้านสุขภาพก็ตาม แต่ด้วยสภาวะสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปที่มีการเร่งรีบในการใช้ชีวิตประจำวัน อาจเป็นผลทำให้เมื่อมีอายุมากขึ้นสุขภาพกายอาจจะอ่อนแอลง ซึ่งสอดคล้องกับของวรายุ ถาวรวิริยะนันท์ (2548, หน้า 89-90) ศึกษาเรื่องเงินกู้นอกระบบกับชีวิตความเป็นอยู่ของแรงงานในโรงงานอุตสาหกรรม เนื่องจากการทำงานของแรงงานในโรงงานประสิทธิภาพและสุขภาพของร่างกาย อายุมีผลทำให้เกิดเปลี่ยนแปลงส่งผลต่อด้านคุณภาพชีวิต และสอดคล้องกับของทิพย์อรุณ สมภู่ (2552, หน้า 60) ศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ: กรณีศึกษาสมาชิกชมรมผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร การดำเนินชีวิตของคนในเมืองไม่ต่างกัน สภาพแวดล้อมการทำงาน แม้กระทั่งการดำเนินชีวิตจึงทำให้อายุมีผลต่อคุณภาพชีวิต ในด้านสมาชิกในครอบครัว มีผลต่อคุณภาพชีวิต เนื่องการที่มีสมาชิกเพิ่มขึ้นนอกเหลือจากตนเองแล้ว จะต้องมีค่าใช้จ่ายในการดำรงชีวิต ต้องมีในเรื่องปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อสมาชิกในครองครัวครัวมากขึ้นยิ่งเป็นในด้านรายได้แล้ว ย่อมส่งผลต่อการดำรงชีวิตของคนในครอบครัว ซึ่งในด้านสมาชิกในครอบครัวค่อนข้างจะสอดคล้องกับด้านรายได้ต่อเดือนที่มีผลต่อคุณภาพชีวิต เพราะเมื่อรายได้ต่อเดือนต่างกัน คุณภาพชีวิตต่างกัน เนื่องจากภาระที่แตกต่างกัน จำนวนครอบครัวต่างกัน เพราะรายได้เป็นแหล่งที่มาของเงินเพื่อใช้ในการดำรงชีพ หากมีรายได้ดีก็จะนำไปสู่ความสามารถในการตอบสนองความต้องการด้านอื่น ๆ ตามไปได้ด้วย ช่วยในการลดภาระของครอบครัว และจะส่งผลต่อคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นตามมา สอดคล้องกับการศึกษาของวรการ เทพวัลย์ (2548, หน้า 70) ศึกษาคุณภาพชีวิตของประชาชนเขตลุ่มแม่น้ำจัน: ศึกษาเฉพาะกรณีพื้นที่ต้นน้ำแม่น้ำจัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย และสอดคล้องกับของกัลยาณี ทองสว่าง (2546, หน้า 35) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเคหะชุมชนออมเงินเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร ฉะนั้นจะเห็นได้ว่าในด้านของอายุ ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครอบครัว และรายได้ต่อเดือน ทั้ง 4 ด้าน เมื่อมีความแตกต่าง จะมีผลต่อด้านคุณภาพชีวิตที่ต่างกัน เพราะทุก ๆ ด้านมีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกัน จึงทำให้มีผลต่อคุณภาพชีวิตของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่อง “คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ผู้วิจัยได้ศึกษาองค์ประกอบคุณภาพชีวิตใน 4 ด้าน มีข้อเสนอแนะในด้านต่าง ๆ ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ด้านสุขภาพกาย ควรส่งเสริมให้ประชาชนได้รับการดูแลสุขภาพกายของประชาชนในชุมชนให้ได้รับสิทธิในการรักษาสุขภาพทั้งจากนโยบายของรัฐ ส่วนเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี หรือองค์กรที่จะเข้าไปบริการเพิ่มเติมให้กับประชาชน รวมถึงการส่งเสริมให้ประชาชนได้ออกกำลังกาย เพราะจากการศึกษาพบว่า ประชาชนขาดเรื่องกำลังในการดำเนินชีวิต

2. ด้านจิตใจ ควรดำเนินการนโยบายสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทางด้านสุขภาพจิต การเสริมสร้างกิจกรรม เพราะจากการทำการวิจัยในครั้งนี้ได้พบเห็นปัญหาเรื่องความรู้สึกไม่ดี หดหู่เศร้า เป็นต้น ควรส่งเสริมความรู้ในการดำเนินชีวิตที่ดี กิจกรรมผ่อนคลายและการสร้างคุณค่าให้กับตนเอง ควรจะมีนโยบายจากภาครัฐในการเสริมสร้างองค์ความรู้

3. ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ควรส่งมีการส่งเสริมในด้านกิจกรรมการมีส่วนร่วม ความรับผิดชอบและส่งเสริมให้ประชาชนเห็นความสำคัญของการประชุมประชาคมทั้งในระดับชุมชนและต่างชุมชน เพื่อเป็นกระตุ้นการมีส่วนร่วมกัน ยังส่งผลต่อการผูกสัมพันธ์ระหว่างชุมชนและต่างชุมชน เพื่อเป็นการเพิ่มความสัมพันธ์ทางสังคม โดยหน่วยงานที่เข้ามาดูแลควรให้ความสำคัญมากขึ้น เนื่องจากเมื่อศึกษาพบว่าประชาชนยังขาดเรื่องการผูกมิตรการเข้ากับคนอื่น

4. ด้านสิ่งแวดล้อม ควรส่งเสริมจัดตั้งให้มีนโยบายในการับรู้ด้านข่าวสาร สื่อสารความรู้ต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้างให้ดำเนินชีวิตที่ดีขึ้นเป็นส่วนหนึ่ง เรื่องการรับรู้สภาพแวดล้อมจริงในแต่ละวัน เพื่อช่วยในเรื่องการรู้เท่าทัน ป้องกันอันตราย อาชาญกรรม และสร้างความมั่งคงปลอดภัยในชีวิต

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. ควรให้มีการประชาสัมพันธ์ข่าวสาร ข้อมูล ความรู้ และส่งเสริมกิจกรรมในด้านสุขภาพกาย จิตใจ สร้างความสัมพันธ์ทางสังคมและสภาพแวดล้อมที่ดีทางช่องทางต่าง ๆ ให้หลากหลาย เพื่อให้ประชาชนสามารถรับรู้ข่าวสารได้อย่างทั่วถึง โดยมอบหมายให้เจ้าหน้าที่พัฒนาสังคม ส่วนเทศบาลตำบลหมอนนางและเจ้าหน้าที่ในการส่งเสริมกิจกรรมในชุมชนและต่างชุมชน เพื่อสร้างจุดร่วมในการพัฒนาร่วมกันระหว่างชุมชนกับหน่วยงานภายนอก เพื่อเพิ่มคุณภาพชีวิตให้ดียิ่งขึ้นอย่างกว้างขวางและครอบคลุมทุกชุมชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

2. ควรจัดประชุมประชาคมอย่างน้อยเดือนละครั้งหรืออาจจะสามเดือนครั้ง เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นและรับฟังปัญหาความต้องการหรือความเดือดร้อนของประชาชน เพื่อนำไปแก้ไขให้ตรงกับความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง โดยดึงประชาชน

ทุกวัย ทุกอาชีพ ทุกระดับการศึกษา รวมทั้งประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนและต่างชุมชน และหน่วยงานภายนอกที่มาร่วมประชุมประชาคม เพื่อมาหาทางออกในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน เป็นการเสริมสร้างชุมชนเข็มแข็ง และยังทำให้การช่วยเหลือจากหน่วยงานภายนอกสามารถร่วมหาวิธีการส่งเสริมคุณภาพชีวิตได้อย่างถูกวิธี

3. ส่วนราชการที่รับผิดชอบชุมชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี และหน่วยงานที่ต้องการช่วยเหลือคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนควรดำเนินการให้มีการรายงานผลการปฏิบัติงานหรือผลการดำเนินงานตามโครงการต่าง ๆ ที่บรรจุไว้ในแผนการพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยปิดประกาศให้ประชาชนทราบเป็นประจำทุกปี เพื่อให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการประเมินผล

ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

1. ควรมีการศึกษาปัจจัยอื่น ๆ ที่มาจากนโยบายการพัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งผลต่อระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนชุมชน เช่น นโยบายการเสริมสร้างสุขภาพกาย จิตใจ เป็นต้น เมื่อนำนโยบายต่าง ๆ เหล่านี้มาพัฒนาคุณภาพชีวิตแล้ว ระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนเป็นอย่างไร

2. ควรมีการศึกษาคุณภาพชีวิตเชิงลึกด้วยการทำวิจัยเชิงคุณภาพในการศึกษาหาข้อมูลจากหน่วยงานที่ร่วม เสริมสร้างคุณภาพชีวิตให้กับประชาชนในชุมชน โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก เพื่อให้ได้รับแง่มุมอื่น เพื่อให้เกิดองค์ความรู้ที่แตกต่าง เพื่อนำไปสู่ในการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ต่อไป อีกทั้งควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน เพื่อจะได้นำผลมาเปรียบเทียบข้อมูลและนำข้อมูลเหล่านั้นมาพัฒนาในแต่ละด้านต่อไป

3. ควรมีการเก็บข้อมูลเชิงลึกจากผู้มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาแผนการพัฒนาคุณภาพชีวิต เช่น กลุ่มผู้นำชุมชน กลุ่มอาสาสมัครภายในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี เพราะกลุ่มต่าง ๆ เหล่านี้จะมีบทบาทและมีส่วนเกี่ยวข้องของกิจกรรมด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตและด้านอื่น ๆ โดยมีความรู้เกี่ยวกับสภาพของชุมชนอยู่แล้ว

บรรณานุกรม

กัลยาณี ทองสว่าง. (2546). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเคหะชุมชนออเงิน*. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารทั่วไป, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.

ชัยวัฒน์ ปัญจพงษ์, ประภา เพ็ญสุวรรณ และณรงค์ เทียนส่ง. (2527). *ประชากรศึกษา*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

ชัยวัฒน์ รัตนภักดี. (2555). *ผลสัมฤทธิ์แผนพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนเทศบาลหนองญาติ อำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการ, วิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา, มหาวิทยาลัยทักษิณ.

ชาญชัย จันทร์แจ่ม. (2542). *คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการ*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารองค์การ, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกริก.

ฐาปนีย์ ชัยพัฒน์. (2557). *ผลกระทบราคายางพาราตกต่ำกับการเปลี่ยนแปลงคุณภาพชีวิตประชาชน อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาผู้นำทางสังคมธุรกิจและการเมือง, วิทยาลัยนวัตกรรมสังคม, มหาวิทยาลัยรังสิต.

ณรงค์กร ศิริกุล. (2547). *คุณภาพชีวิตของนายทหารชั้นประทวนและลูกจ้างประจำสังกัดส่วนวิชาทหาร โรงเรียนนายพระจุลจอมเกล้า*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชานโยบายสาธารณะ, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.

ณัฐวัฒน์ ขันโท. (2556). *คุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่หน่วยบริการชุมชน คลินิกศูนย์แพทย์พัฒนา*. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารทั่วไป, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.

ณัฐหทัย เดโชพัฒน์ชญานิน. (2555). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านสังคมและคุณภาพชีวิตของแผนพัฒนา 3 ปี (พ.ศ.2554-2556) ของเทศบาลตำบลเขาน้อย อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาประชาคมเมืองและชนบท, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.

ดวงกมล คณโฑเงิน. (2557). *คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตควบคุมมลพิษของประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาประชากรศาสตร์, วิทยาลัยประชากรศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ทองพูล สังแก้ว. (2540). *การศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตในการทำงานของข้าราชการครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กกับขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น.* วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, หาวิทยาลัยขอนแก่น.

ทิพวัลย์ วรรณโชติผาเวช. (2546). *คุณภาพชีวิตผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุตรดิตถ์.* วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันราชภัฏอุตรดิตถ์.

ธวัชชัย กันทะวันนา. (2550). *คุณภาพชีวิตของแรงงานนอกระบบ ตำบลริมปิง อำเภอเมืองลำพูน.* การค้นคว้าอิสระสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

นิพนธ์ คันธเสวี. (2537). *คุณภาพชีวิตสำหรับคนไทย.* กรุงเทพฯ: สำนักงานกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด.

นิวัฒน์ ศรีบุญนาค. (2552). รูปแบบที่เหมาะสมสำหรับการจัดการหมู่บ้านเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนแบบพอเพียงในหมู่บ้าน จังหวัดสุรินทร์ประเทศไทย. *วารสารศรีนครินทร์วิโรฒวิจัยและพัฒนา, 1*(1), 70-83.

นิศารัตน์ ศิลปเดช. (2540). *ประชากรกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต.* กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏธนบุรี.

ปกรณ์ วามวาณิชย์. (2558). *คุณภาพชีวิตของประชน: กรณีศึกษาตำบลวารินชำราบและตำบลแสนสุข อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี.* การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.

พระสมุห์ทรง สญฺญโต. (2556). *บทบาทของวัดไร่ขิงที่มีต่อการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตตำบลไร่ขิง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม.* วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารจัดการคณะสงฆ์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พัชรินทร์ เวียงแก้ว. (2540). *คุณภาพชีวิตของเด็กวัยเรียนโรคหอบหืด.* วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการพยาบาลแม่และเด็ก, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหิดล.

พุฑฒิพงศ์ ฤาชัย. (2558). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตชุมชนภายใต้การบริหารงาน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไทย. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยปทุมธานี, 7*(1), 23-30.

ไพจิตร ประดิษฐ์ผล. (2553). ชีวิตในชุมชนท่องเที่ยวโฮมสเตย์ กรณีศึกษาโฮมสเตย์บ้านประสาท อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา. *สภาพแวดล้อมสรรค์สร้างวินิจฉัย, 9*(1), 90-100.

ไพศาล หน่ายมี. (2548). *การศึกษาคุณภาพชีวิตกำลังพลของศูนย์การทหารม้า ค่ายอดิศร*. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชานโยบายสาธารณะ, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.

ยุพา อุดมศักดิ์. (2516). แนวความคิด หลักการ และวิธีการทางประชากรศึกษา ใน *เอกสารประกอบการประชุมเรื่องบทบาทสุขศึกษา-ประชากรศึกษาในการแก้ปัญหาประชากรและสาธารณสุข*, (หน้า 82). นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหิดล.

เย็นใจ เลาหวณิช. (2523). *การศึกษากับการพัฒนาคุณภาพชีวิต*. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.

รอฮานี วาเตะ. (2555). *การวิเคราะห์ปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์ในการพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษา: องค์การบริหารส่วนตำบลลางา อำเภอมายอ จังหวัดปัตตานี*. รายงานการวิจัยรัฐศาสตรบัณฑิต, สาขวิชาการปกครองท้องถิ่นจังหวัดชายแดนใต้, คณะรัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2542). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: นานมีบุคส์พับลิเคชั่น.

ลัดดาวัลย์ สิงห์คำฟู. (2532). *ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการดูแลตนเอง การสนับสนุนทางสังคมและคุณภาพชีวิตของผู้ป่วยอัมพาตครึ่งซีก*. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหิดล.

ลีลศร พ่วงศรี. (2546). *การศึกษาปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหิดล*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

วรการ เทพวัลย์. (2548). *คุณภาพชีวิตของประชาชน: กรณีศึกษาเขตพื้นที่ต้นน้ำลุ่มแม่น้ำจัน อำเภอจัน จังหวัดเชียงราย*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาพัฒนาสังคม, คณะพัฒนาสังคม, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

วรรณา กุมารจันทร์. (2543). *คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตภาคใต้ตอนบน*. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต, วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาพยาบาลผู้สูงอายุ, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

วรายุ ถาวรวิริยะนันท์. (2548). *แรงงานในโรงงานอุตสาหกรรมกับหนี้นอกระบบ*. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารทั่วไป, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.

วิชัย รูปขำดี, สุเทพ บรรณทอง และวิรันต์ นาประกอบ. (2538). *รายงานวิจัยเรื่องคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนริมคลองแสนแสบกับการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพของคลอง*. กรุงเทพฯ: คณะพัฒนาสังคม สถาบันพัฒนบริหารศาสตร์.

วิฑูรย์ เดโช. (2541). *คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการตำรวจ: กรณีศึกษาข้าราชการตำรวจภูธรที่ปฏิบัติราชการในจังหวัดระนอง*. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, สาขาวิชาบริหารธุรกิจ, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.

วีรพล สุธาอรรถ. (2550). *บทบาทของวิทยุชุมชนต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดอุบลราชธานี*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชานิเทศศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

ศรีเมือง พลังฤทธิ์. (2552). แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุโดยบุคคล ครอบครัว และชุมชน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. *วารสารประชากรศาสตร์, 23*(2), 67-84.

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. (2553). *คุณภาพชีวิตของคนไทย*. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

สมจิตต์ สุพรรณทัศน์ และนิภา มนูญปิจุ. (2520). *ประชากรกับคุณภาพชีวิต*. กรุงเทพฯ: ศรีอนันต์.

สมบัติ บุญเลี้ยง. (2551). *คุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดเพชรบูรณ์*. เพชรบูรณ์: มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2540). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 พ.ศ. 2540-2544*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

สิริภักดิ์ ศรีศิลารักษ์. (2556). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลวัดชะลอ อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัญญาเศรษฐกิจพอเพียง*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สุทธิพร บุญมาก. (2544). *คุณภาพชีวิตของพยาบาล: ศึกษาเฉพาะกรณีโรงพยาบาลสังกัดกรมการแพทย์ ส่วนกลาง กระทรวงสาธารณสุข*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาพัฒนาสังคม, บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

สุทธิลักษณ์ สุนทโรดม. (2537). *มาตรการทางกฎหมายต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแรงงาน*. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.

สุนุตตรา ตะบูนพงศ์, วันดี สุทธิรังสี และพัชรียา ไชยลังกา. (2544). การประเมินคุณสมบัติแบบวัดคุณภาพชีวิตฉบับย่อขององค์การอนามัยโลกในกลุ่มผู้สูงอายุไทย. *วารสารพฤฒาวิทยาและเวชศาสตร์ผู้สูงอายุ, 2*(2), 6-15.

เสาวลักษณ์ แก้วหน่อ. (2551). *คุณภาพชีวิตของชาวเขาเผ่าม้งไร้สัญชาติในตำบลตับเต่า อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาพัฒนาสังคม, คณะพัฒนาสังคม, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

แสงรัตน์ เดชอุดม. (2543). *คุณภาพชีวิตของครูพี่เลี้ยงศูนย□อบรมเด็กก□อนเกณฑ□ สังกัดกรมการศาสนา*. วิทยานิพนธ□ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาประชากรศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหิดล.

อรวรรณ เงาประเสริฐวงศ์. (2543). *คุณภาพชีวิตของพนักงานทำงานกะกลางคืน*. กรุงเทพฯ: คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

อรุณ สมภู่. (2552). *คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ: กรณีศึกษาสมาชิกชมรมผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์สังคมวิทยาและมานุษยวิทยามหาบัณฑิต, สาขาวิชาสังคมวิทยา, คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

Bennett, D. (1975). *Spatial and temporal uses of English prepositions*. London: Longmans.

Campbell, R. F. (1976). *Administration behavior in education*. New York: McGraw-Hill.

George, R., & Berson, B. (1980). Quality of Life in order person. New York : Human science

Umberson, D. (1992). Gender, marital status, and the social control of health behavior. *Journal of Marriage and the Family, 54*, 664-74.

World Health Organization. (1981). *Community involvement in health for primary health care*. Geneva: World Health Organization.

ภาคผนวก

แบบสอบถาม

เรื่อง คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลเกี่ยวกับผู้ตอบคำถาม

กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ( ) ที่ท่านเห็นว่าตรงกับความคิดเห็น หรือตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุดเพียงคำตอบเดียว

1. เพศ

   ( ) 1. ชาย ( ) 2. หญิง

2. อายุ

   ( ) 1. อายุระหว่าง 18-20 ปี ( ) 2. อายุระหว่าง 21-30 ปี

   ( ) 3. อายุระหว่าง 31-40 ปี ( ) 4. อายุระหว่าง 41-50 ปี

   ( ) 5. อายุระหว่าง 51-60 ปี

3. รายได้

   ( ) 1. ต่ำกว่า 10,000 บาท ( ) 2. 10,001-20,000 บาท

   ( ) 3. 20,001-30,000 บาท ( ) 4. 30,001-40,000 บาท

4. ระดับการศึกษา

   ( ) 1. ประถมศึกษา ( ) 2. มัธยมศึกษาตอนต้น/ ตอนปลาย

   ( ) 3. อนุปริญญา ( ) 4. ปริญญาตรีขึ้นไป

5. อาชีพ

   ( ) 1. รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ ( ) 2. รับจ้างทั่วไป

   ( ) 3. ลูกจ้างเอกชน ( ) 4. เกษตรกร

   ( ) 5. ค้าขาย ( ) 6. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

6. สถานภาพสมรส

   ( ) 1. โสด ( ) 2. สมรส

   ( ) 3. หม้าย ( ) 4. หย่าร้าง

7. ชุมชน

   ( ) ชุมชนย่อยที่ 1 บ้านสวนใหม่

   ( ) ชุมชนย่อยที่ 2 บ้านหนองไทร

   ( ) ชุมชนย่อยที่ 3 บ้านหนองพร้าว

   ( ) ชุมชนย่อยที่ 4 บ้านตลาดทุ่งเหียง

( ) ชุมชนย่อยที่ 5 บ้านสวนมะลิ

( ) ชุมชนย่อยที่ 6 บ้านกิโลสอง

( ) ชุมชนย่อยที่ 7 บ้านเหนือ

( ) ชุมชนย่อยที่ 8 บ้านหนองยาง

( ) ชุมชนย่อยที่ 9 บ้านเนินโรงหีบ

( ) ชุมชนย่อยที่ 10 บ้านดงไม้ลาย

( ) ชุมชนย่อยที่ 11 บ้านหมอนนาง

( ) ชุมชนย่อยที่ 12 บ้านชุมแสง

( ) ชุมชนย่อยที่ 13 บ้านชุมแสงพัฒนา

( ) ชุมชนย่อยที่ 14 บ้านหนองผักปุ้งขัน

( ) ชุมชนย่อยที่ 15 บ้านหนองแหน

( ) ชุมชนย่อยที่ 16 บ้านหนองบัวป่า

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

<u>คำชี้แจง</u> ข้อคำถามต่อไปนี้จะถามถึงประสบการณ์อย่างใดอย่างหนึ่งของท่าน ในช่วง 2 สัปดาห์ที่ผ่านมา ให้ท่านสำรวจตัวท่านเอง และประเมินเหตุการณ์หรือความรู้สึกของท่าน และทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องคำตอบที่เหมาะสมและเป็นจริงกับตัวท่านมากที่สุด โดยคำตอบมี 5 ตัวเลือก คือ

ไม่เลย หมายถึง ท่านไม่มีความรู้สึกเช่นนั้นเลย รู้สึกไม่พอใจมาก หรือรู้สึกแย่มาก

เล็กน้อย หมายถึง ท่านมีความรู้สึกเช่นนั้นนาน ๆ ครั้ง รู้สึกเช่นนั้นเล็กน้อย รู้สึกไม่พอใจหรือรู้สึกแย่

ปานกลาง หมายถึง ท่านมีความรู้สึกเช่นนั้นปานกลาง รู้สึกพอใจระดับกลาง ๆ หรือรู้สึกแย่ระดับกลาง ๆ

มาก หมายถึง ท่านมีความรู้สึกเช่นนั้นบ่อย ๆ รู้สึกพอใจหรือรู้สึกดี

มากที่สุด หมายถึง ท่านมีความรู้สึกเช่นนั้นเสมอ รู้สึกเช่นนั้นมากที่สุด หรือรู้สึกว่าสมบูรณ์ รู้สึกพอใจมาก รู้สึกดีมาก

ข้อที่	ในช่วงเวลา 2 สัปดาห์ที่ผ่านมา	ไม่เลย	เล็กน้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
1	ท่านพอใจกับสุขภาพของท่านในตอนนี้เพียงใด					
2	การเจ็บปวดตามร่างกาย เช่น ปวดหัว ปวดท้อง ปวดตามตัว ทำให้ท่านไม่สามารถทำในสิ่งที่ต้องการมากน้อยเพียงใด					
3	ท่านมีกำลังเพียงพอที่จะทำสิ่งต่าง ๆ ในแต่ละวันไหม (ทั้งเรื่องงานหรือการดำเนินชีวิตประจำวัน)					
4	ท่านพอใจกับการนอนหลับของท่านมากน้อยเพียงใด					
5	ท่านมีความรู้สึกพอใจในชีวิต (เช่น มีความสุข ความสงบ มีความหวัง) มากน้อยเพียงใด					
6	ท่านมีสมาธิในการทำงานต่าง ๆ ดีเพียงใด					
7	ท่านรู้สึกพอใจในตนเองมากน้อยเพียงใด					
8	ท่านยอมรับรูปร่างหน้าตาของตัวเองได้ไหม					
9	ท่านมีความรู้สึกไม่ดี เช่น รู้สึกเหงา เศร้า หดหู่ สิ้นหวัง วิตกกังวล บ่อยแค่ไหน					
10	ท่านรู้สึกพอใจมากน้อยแค่ไหนที่สามารถทำอะไร ๆ ผ่านไปได้ในแต่ละวัน					
11	ท่านจำเป็นต้องไปรับการรักษาพยาบาลมากน้อยเพียงใด เพื่อที่จะทำงานหรือมีชีวิตอยู่ไปได้ในแต่ละวัน					
12	ท่านพอใจกับความสามารถในการทำงานได้อย่างที่เคยทำมามากน้อยเพียงใด					
13	ท่านพอใจต่อการผูกมิตรหรือเข้ากับคนอื่นอย่างที่ผ่านมาแค่ไหน					
14	ท่านพอใจกับการช่วยเหลือที่เคยได้รับจากเพื่อน ๆ แค่ไหน					

ข้อที่	ในช่วงเวลา 2 สัปดาห์ที่ผ่านมา	ไม่เลย	เล็กน้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
15	ท่านรู้สึกว่าชีวิตมีความมั่นคงปลอดภัยดีไหมในแต่ละวัน					
16	ท่านพอใจกับสภาพบ้านเรือนที่อยู่ตอนนี้มากน้อยเพียงใด					
17	ท่านมีเงินพอใช้จ่ายตามความจำเป็นมากน้อยเพียงใด					
18	ท่านพอใจที่จะสามารถไปใช้บริการสาธารณสุขได้ตามความจำเป็นเพียงใด					
19	ท่านได้รู้เรื่องราวข่าวสารที่จำเป็นในชีวิตแต่ละวันมากน้อยเพียงใด					
20	ท่านมีโอกาสได้พักผ่อนคลายเครียดมากน้อยเพียงใด					
21	สภาพแวดล้อมดีต่อสุขภาพของท่านมากน้อยเพียงใด					
22	ท่านพอใจกับการเดินทางไปไหนมาไหนของท่าน (หมายถึงการคมนาคม) มากน้อยเพียงใด					
23	ท่านรู้สึกว่าชีวิตท่านมีความหมายมากน้อยเพียงใด					
24	ท่านสามารถไปไหนมาไหนด้วยตัวเองได้ดีเพียงใด					
25	ท่านพอใจในชีวิตทางเพศของท่านแค่ไหน? (ชีวิตทางเพศ หมายถึง เมื่อเกิดความรู้สึกทางเพศขึ้นแล้ว ท่านมีวิธีจัดการให้ผ่อนคลายลงได้ รวมถึงการช่วยตัวเองหรือการมีเพศสัมพันธ์)					
26	ท่านคิดว่าท่านมีคุณภาพชีวิต (ชีวิตความเป็นอยู่) อยู่ในระดับใด					